

ŽELEZAR

Jesenice, 23. novembra 1989

Številka 46-47 • XXXVIII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasillo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, sekretar uredništva Đinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, sekretar uredništva 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah do 20. novembra

OBRATI	SKUPNA PROIZ.		PRODAJA—ODPREMA	
	indeks - mesečno	indeks - letno	indeks - mesečno	indeks - letno
Jeklarna 1	103,1	102	—	—
Jeklarna 2	91,6	102	—	—
Livarna	62,5	76	—	60
Valjarna bl.-štekel	85,5	99	77,2	89
Hladna valj. Bela	110,5	102	109,1	104
Hladna valj. Jesenice	83,2	88	90,4	91
Predel. valj. trakov	92,0	94	98,7	95
Valjarna deb. pločev.	72,7	88	64,4	88
Žičarna	92,6	93	92,3	89
Jeklovlek	91,8	99	89,8	98
Elektrode	73,1	94	68,0	78
Žebljarna	94,0	96	93,1	96
Valjarna žice in prof.	100,5	97	119,5	107
ŽELEZARNA JESENICE	91,6	99	88,3	94

Če primerjamo rezultate proizvodnje in prodaje prejšnjega tedna z današnjo situacijo, torej po zaključeni drugi dekadi meseca, lahko ugotovimo, da so se rezultati pri skupni proizvodnji (v prejšnjem Železarnju so bili rezultati zaradi tiskarskega škrafa za eno vrsto premaknjeni — Železarna 88,2%) in pri prodaji izboljšali, vendar so še vedno daleč od načrtovanih. Časa je glede na predvidene praznike ostalo le še malo, zato bo potrebno napeti vse moči, da se slabi zadnji meseci ne ponovijo.

Le trije obrati presegajo načrtovane obveznosti pri skupni proizvodnji in samo dva pri prodaji.

Vzroki za nedoseganje z operativnim programom načrtovanih obveznosti so poleg določenih težav z naročili tudi sorazmerno veliki zastoji tehnološke in vzdrževalne narave.

VODJA PLANA PROCESA:
Miloš Piščanec

Delo lužilnice Hladne valjarne Bela

Rezultati proizvodnega procesa Hladne valjarne Bela so plod uspešnega delovanja vseh njegovih členov. V trenutku, ko bi en član zastajal, bi se proces prekinil in končni rezultat v obliki hladnovaljenih trakov na trgu bi izostal.

Lužilnica HV Bela je prvi člen v veri proizvodnega procesa hladne valjarne. Lužilci so glede na dane možnosti vedno izpolnjevali svoje naloge, zavedajo se končnega cilja, pripeljati kvalitetni izdelek hladno valjane pločevine na trg. Proizvodnja lužilnice je v količinskem in asortimentskem smislu zadnjih pet let v porastu. V letu 1989 so se z gospodarskim načrtom obveznosti lužilnice še povečale, saj je potrebno izlužiti dodatnih 22.800 ton toplo valjanih trakov za potrebe Hladne valjarne Jesenice, kjer je luženje ekonomsko, kvalitetno in ekološko neopravičljivo.

Da lužilnica zadovolji vse potrebe HV Bela in HV Jesenice, so delavci vedno pripravljali delati v dela prostih dneh. Takega dela se je v letu 1989 nabralo za 64 izmen. Kljub povišanemu operativnemu načrtu proizvodnje Hladne valjarne Bela, ki je zahtevala večje količine luženega materiala, pa je lužilnica povprečno do 15. novembra 100% izpolnila potrebe za HV Jesenice. Resnično pa količinsko v zadnjih treh mesecih obveznosti do HV Jesenice niso bile v celoti izpolnjene. To je bil tudi povod za večkrat omenjeno »slabo delo lužilnice« v Železarnju, s čimer pa nikakor ni bilo mišljeno slabo delo zaposlenih v lužilnici, kakor tudi ne lužilnice kot celote, temveč le problematika luženja materiala za HV Jesenice.

Problematika, s katero se spopada lužilnica pri svojem delu, je delavcem

HV Bela dobro znana in jo lahko strnemo v naslednje: Kvalitetna problematika površine toplo valjanih trakov ne daje možnosti maksimalne izkoriščenosti naprav, kajti osnovni pogoj dela je kvalitetno lužen trak. Še več, zaradi problematične površine je potrebno dvakratno luženje.

V oktobru so nepredvideni zastoji (za dva dni podaljšani letni remont lužilne linije, dva dni dodatnega zastaja zaradi popravila varilnika) povzročili, ob višjih planskih zahtevah HV Bela, motnje v ritmu proizvodnje. Vendar so lužilci HV Bela z delom na proste dni v oktobru, kljub vsem problemom, uspeli izdelati eno leto najvišjih proizvodnih, ki je bila pogoj za uspešno izpolnjene naloge celotne HV Bela.

6. decembra bomo volili samoupravne organe podjetja

S kandidacijskimi konferencami smo stopili še en korak naprej k izboru kandidatov za nove samoupravne organe podjetja Železarna Jesenice.

2. novembra 1989 je sedanji delavski svet Železarnje razpisal neposredne volitve vseh delavcev Železarnje za 41-članski DELAVSKI SVET, 15-člansko SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO in 20-člansko DISCIPLINSKO KOMISIJO.

Na konstituantni seji novega delavskega sveta pa bodo imenovani delegati štirih 15-članskih odborov pri delavskem svetu Železarnje. To so: odbor za gospodarjenje in finance, odbor za zadeve delavcev in družbeni standard, odbor za splošne zadeve in odbor za prošnje in pritožbe.

Tudi kandidate za člane teh odborov smo izbrali na kandidacijskih konferencah na osnovi predlogov sindikalnih odborov in SDS.

Danes objavljamo (na drugi strani) kandidatne liste vseh kandidatov za samoupravne organe in odbore tako, kot so bili na kandidacijskih konferencah predlagani.

SINDIKAT ŽELEZARNE

Razmišljanje ob prazniku

Najdaljše obdobje miru v zgodovini naše domovine vse bolj kvari groba realnost vsakdanjega življenja, ki se v marsičem kaže s svoje najslabše strani. Iskanje novih poti za boljše rešitve je v zadnjih letih vodilo do številnih nasprotij, še posebej med posameznimi zveznimi enotami. V ozadju je vedno močnejše zaznati gospodarske interese, čeprav so največkrat skriti za političnimi, družbenimi, socialnimi in razrednimi.

Pred desetletji smo verjeli, da nas bo samoupravljanje vodilo v družbo brez konfliktov, brez izkoriščanja, v družbo, ki bo bogata, humana, pravična, svobodna, odprta ne le za težnje različnih skupnosti, temveč tudi posameznikov.

Ob tem nismo upoštevali, da bi za zamišljeno družbo potrebovali človeka na višji razvojni stopnji, kot jo omogoča današnja civilizacija.

Zavedamo se nekaterih pridobitev, ki jih Jugoslovani uživamo in ki bi jih bili veseli ljudje kjerkoli po svetu. Očitno le-te drugod niso dosegljive in vse bolj kaže, da bo treba marsikaj omejiti tudi pri nas, ker ekonomska moč ne ustreza.

V septembru so bila z veliko truda sprejeta dopolnila republiške ustave, ki bodo omogočila številne spremembe na različnih področjih življenja in dela. Želja je, da bi imeli ob tem srečno roko in bi bile posledice samo pozitivne. Drugačna organiziranost in financiranje samoupravnih interesnih skupnosti ter kmetijsko zemljiških skupnosti predstavlja v bližnji prihodnosti neznanko, ki jo bo treba čimprej rešiti. Cilj je razumljiv: s koncentriranimi razpoložljivimi sredstvi na republiški in občinski ravni doseči optimalne rezultate. Manj jasno je vprašanje trasiranja poti, ki vodi do pravega cilja. V teku so priprave za reorganizacijo organizacij združenega dela na nekaterih področjih dejavnosti posebnega družbenega pomena ter javna podjetja.

Bistveno se bo menjal položaj občine v republiki, ki bo prevzela nase vrsto obveznosti kot nacionalne programe. Ob tem dokončnih rešitev še ni, od njih pa bodo v marsičem odvisne tudi občine. Zanesljivo je predvsem dejstvo, da se bo veliko več sredstev kot doslej obračalo na republiški ravni.

Ustavne spremembe odpirajo vrsto novih možnosti tudi na področju gospodarstva. Le-to naj bi se polagoma preoblikovalo, postajalo bolj prožno in učinkovito, prilagojeno potrebam ter možnostim trga. Pretekla prizadevanja v tej smeri niso prinesla pričakovanih sprememb. Pričakovanja so bila pogosto prezahtevna. V prihodnje bo treba temu posvečati še več skrbi, odkrivati vzroke za realitvno majhno zanimanje za ustanavljanje majhnih podjetij, za obrtno dejavnost, sploh za osebno delo. Uveljaviti bo treba ukrepe, ki bodo omogočali večji razmah za zagotovitev eksistence tudi na podlagi lastne pobude.

Letošnji dan republike bomo praznovali v teku priprav na skupščinske volitve prihodnjega pomlad. V pripravi je volilna zakonodaja. Spremenljivi mandat delegatov se izteka, zamenjal ga bo stalni. Ta bi moral biti bolj učinkovit. Izkoristiti bo treba dosedanje izkušnje in izbrati kandidate, ki bodo sposobni in pripravljeni prevzeti nase zahtevne naloge v novi skupščini. Spremenile se bodo posamezne pristojnosti in način dela skupščine.

Samo spremembe, povezane z zakonodajo, še ne bodo pomenile preobrata na bolje. Prihaja čas, ko bo moral delati vsak posameznik več in bolje. Spoštovati in širiti bo treba znanje, vzpodbujati inovativnost ter racionalnost.

Priznati si moramo, da razpolagamo z omejenimi sredstvi. Manjka jih povsod, obstoječa kaže združevati in izkoristiti racionalno. Upoštevati moramo predvsem lastne moči in skrbeti za pogoje, da bo ustrezno delo mladim strokovnjakom zagotovljeno doma.

Letošnji praznik bo drugačen od prejšnjih. Obremenjen bo s skrbjo za prihodnost, ne le za dostojno in zdravo preživetje posameznika, temveč za veliko več: za avnojsko Jugoslavijo, za demokracijo, pravno ureditev, človekove pravice.

Z upanjem na splošen ugoden razvoj v prihodnje, čestitam k prazniku vsem občanom in delovnim ljudem.

Predsednik
Skupščine občine Jesenice
Jakob Medja

Jesenice danes — Jesenice jutri

To je naslov programskih usmeritev jeseniških komunistov, ki so jih sprejeli na konferenci, potrdili pa na ponedeljkovi konstituantni seji občinskega komiteja. Na tej seji so za novo predsednico komiteja (nepoklicno) izvolili Rino Klinar iz OO ZK Planina pod Golico, za sekretarja (poklicno) predsedstva komiteja je bil izvoljen Oto Kelih iz Železarnje Jesenice, za izvršnega sekretarja predsedstva pa ponovno Tomaž Mencinger. Komite je izmed 25 članov izvolil tudi 7-člansko predsedstvo. Vsi so bili izvoljeni na podlagi tajnega glasovanja.

Novi občinski komite komunistov v občini Jesenice (občinska organizacija v občini šteje 1715 članov v 80 osnovnih organizacijah) sestavlja 25 članov, od tega 5 žensk. Povprečna starost članov komiteja je 42 let in pol. Najmlajši član komiteja, Jože Gaser, je star 27 let, večina članov komiteja pa je stara od 30 do 40 let; 8 članov je starih od 40 do 50 let, pet je starejših od 50 let.

Na ponedeljkovi seji komiteja so v pestri, predvsem pa kritični razpravi, s konkretnimi nalogami dopolnili programske usmeritve konference z naslovom Jesenice danes — Jesenice jutri. S temi usmeritvami

bodo seznanili vse osnovne organizacije, člani predsedstva — izvršni sekretarji, pa bodo do sredine letošnjega decembra izdelali operativni program dela, ki bo vključeval naloge, roke in nosilce za realizacijo programskih usmeritev v prihodnjem letu. Poseben del nalog bo zajemal strategijo občinske organizacije Zveze komunistov za spomladanske volitve leta 1990.

Posebej so člani komiteja (seje sta se udeležila tudi dva delegata za 11. kongres ZK Slovenije) opozorili na temeljne naloge, ki čakajo komuniste in predvsem občino Jesenice. Te osrednje naloge so: nujnost razvojne preobrazbe, nova delovna mesta, Karavanški projekt, izobraževanje in usposabljanje ter kadri, varovanje okolja, stanovanjsko gospodarstvo in priprava na Evropo 92.

V razpravi so spregovorili tudi o osnutku programskega dokumenta za 11. kongres ZK Slovenije Evropa zdaj: S tem so začeli javno razpravo, v katero sodi tudi okrogla miza z mladimi. Predvsem so opozorili na to, da je potrebno ustvariti vzdušje za nov način dela in življenja, ki bo prispeval k ustvarjanju pogojev za človeka vredno življenje. Do konfliktov in sprememb mora priti, tedaj

bomo spoznali (na kar danes zaman opozarjamo), da je potrebno z znanjem, prizadevanostjo, delom spreminjati razmere in biti predvsem zgled drugim v teh težkih časih lomljenja starega in ustvarjanja novega.

Ob tem so člani komiteja tudi opozorili na napako pri objavi možnih članov CK ZKS in CK ZKJ. Iz občine Jesenice je evidentiranih 5 možnih kandidatov za CK ZKS in dva za jugoslovanski CK, v objavljenem seznamu pa ni nikogar. Zahtevali so, da v predlog vključijo najmanj enega izmed predlaganih iz jeseniške občine.

S seje so poslali tudi protestno brzojavko predsedstvu Jugoslavije in Slovenije ter CK ZKS, v katerem so opozorili na grožnje suvereni Sloveniji v zvezi z mitingom resnice ter zahtevali, da o tem svoje mnenje izreče tudi predsedstvo Jugoslavije.

Člani občinskega komiteja in s tem vsi komunisti v občini Jesenice prevzemajo odgovorne naloge v predkongresnem času, v zaostrenih političnih in gospodarskih razmerah. Le-te niso obšle niti občine Jesenice.

Zamujenih priložnosti je bilo že zadostno, zato so člani izrazili pripravljenost za delo, zavedajo se velike odgovornosti, ki se kaže predvsem v tem, da spodbudijo procese, predvsem preko delegatov v skupščini, in tako ustvarijo pogoje, da bo občina Jesenice spet postala kraj priložnosti in prihodnosti za nova podjetja, nova delovna mesta.

(Nadaljevanje s 6. strani)

Od Trebeža do Belškega polja (foto: M. Kolenik)

Kaj je novega v sindikatu

Iskrene čestitke slavlencem

V letošnjem letu praznuje nekaj naših obratov spoštljive obletnice svojega obstoja in delovanja. Okrogla leta so navadno priložnost za temeljito oceno začetkov dela, razvoja in tudi perspektive, ki je v tem času še kako pomembna.

Marsikatera delovna organizacija si ob podobnih priložnostih uravnja svoje vrste, se poveže z vsemi organizacijami, s katerimi želi sodelovati, in smelo začrti svoj program. Na že vložnem delu, na kvaliteti izdelkov, na strokovnem delu svojih kadrov si gradi svoj image — svoj ugled. Brez tega danes v poslovnem svetu ne gre. Prav bi bilo, da tudi železarji izkoristimo jubilejna leta naših obratov za temeljito inventuro dosedanjega dela, za oceno finalizacije in kvalitete naših izdelkov, v katerih so vgrajene dolgoletne izkušnje in znanje naših ljudi. V tem pogledu se tudi naša perspektiva ne zdi tako negotova, še posebno ne, če bomo znali povezati dragocene izkušnje z vsem znanjem delavcev in vodstva.

Glede številnih obletnic, ki smo jim priča v letošnjem letu v Železarni, bi lahko rekli, da se je ponujala izjemna priložnost za skupno označitev vseh jubilejev od 40. obletnice začetka obrata Jeklovlek pa do 120-letnice Železarne. K temu jubilejem bi lahko dodali tudi obletnico SOZD Slovenske železarnice, ki letos vstopa (ali pa zaključuje) »mladostniško« obdobje prvih dvajsetih let skupnega dela, iskanj in povezovanj slovenske metalurgije.

Po začetni zadregi, kako izpeljati množico obletnic, ali pa eno samo — veliko, da bi si v času vsesplošne krize ne povzročali prevelikih stroškov, je prevladala usmeritev za izpeljavo posamičnih svečanosti v okviru možnosti. Te so sedaj v teku in prve že kažejo

na to, da so jih prizadevni organizatorji v obratih pripravili skrbno in domiselno, z vsem spoštovanjem do starejših delavcev in strokovnjakov — sedaj upokojencev, ki so bili začetniki neke dejavnosti, orali ledino, kot tudi do sedanjih delavcev in strokovnjakov, na katerih leži odgovornost za prihodnost in razvoj dejavnosti.

Izredno prijetno izpeljane proslave 40. obletnice Jeklovleka in Valjarne debele pločevine ter 50. obletnice obrata Elektrode so že dobile širok odmev in priznanje vseh, ki so z delom obrata kakorkoli povezani. Posebno zadovoljni so tudi naši starejši delavci, ki so z velikim obiskom dali priznanje tudi sedanjim delavcem v obratih, v katerih so nekateri začeli in končali svojo delovno pot v Železarni. Tudi ostalim delavcem taka srečanja veliko pomenijo, kajti čas neusmiljeno hiti in tam, kjer so sedaj oni, bomo jutri mi. Tudi zaradi tega so taka srečanja potrebna.

Na dosedanje proslave so se odzvali vodilni delavci Železarne in drugi, ki so s svojim obiskom počastili naše jubileje, pa tudi čestitke in vzpodbud ni manjkalo.

S skrbno odmerjenimi besedami in realno oceno dane situacije je predsednik poslovnega odbora Boris Bregant brez prevelikega optimizma ocenil možnosti za našo prihodnost. Če se bomo znali organizirati in izrabiti prednosti in znanje, ki ga nedvomno imamo, potem rešitve so. Toda od vsakega obrata posebej in od vseh skupaj

je odvisno, kako hitro se bomo vključili v sodobne proizvodne tokove in poslovanje v pogojih tržne ekonomije.

Poseben poudarek so slovesnosti dali tudi gostje iz Jugoslavije in Evrope, ki nas zaradi uspešnega sodelovanja cenijo in vzpodbujajo k novim dosežkom in novemu sodelovanju.

Na proslavah sodelujemo tudi sindikalni delavci in aktivisti, ki z vidika naše delavske organizacije cenimo delo vseh, ki so kakorkoli prispevali k delu in uspehom posameznih obratov. To je tudi naš jubilej. Prav gotovo so nekateri zaslužnejši od drugih, zato čestitamo vsem, ki so prejeli nagrado ali priznanje za svoje delo.

Lahko bi rekli, da je zaslužnih še več, kajti celo tisti, ki nikoli niso delali prav v teh obratih, so na nek način prispevali k skupnim rezultatom. Prav to nas povezuje v veliko družino jesenjskih železarjev, ki se bo v naslednjem desetletju morala spopasti z ekonomsko poslovanja in produktivno zaposlitvijo na eni strani, na drugi strani pa si bomo morali skozi nove perspektive programe zagotoviti nova delovna mesta že za sedanjo, še bolj pa za naslednjo generacijo.

Nekateri obrati torej praznujejo in mi se z njimi veselimo dosežkov, ki so plod dolgoletnega dela. Prepričani smo, da bo generacija, ki prihaja, znala nadgraditi minulo delo ljudi, ki so s svojimi izdelki ustvarjali ugled obrata in s tem cele Železarne.

ČESTITAMO!

PREDSEDNIK
KONFERENCE OO
SINDIKATA ŽELEZARNE
JESENICE
EDO KAVČIČ

Osebni dohodek za oktober

Glede na veliko stihijo, ki je vladala pri rasti cen in osebnih dohodkov, smo že nekaj časa pričakovali poseg države na to področje. Vlada se je odločila, da bo na cene vplivala z omejevanjem osebnega dohodka. Začasni zakon, ki regulira gibanje plač, velja od 1. oktobra 1989 do 31. marca 1990.

Žal je bil strah pred omejitvenim zakonom večji od strahu, da se nam utegnejo poslabšati rezultati poslovanja. Zgodilo pa se je prav to. Pri določanju višine osebnega dohodka nas ne omejuje zakon, ampak le naši slabi rezultati, ki so se stopnjevali od polletja naprej. Delež osebnega dohodka v naši realizaciji strmo narašča in prišli smo do meje, ki je dober gospodar ne sme preskočiti, sicer mu grozi preglobok padec.

Rečemo lahko, da rezultati ne pokrivajo v celoti osebnega dohodka za oktober, ki znaša povprečno 23.252.500 din na delavca in 22.349.600 din na 182 ur in je za 59,3 % oziroma 53,4 % večji od osebnega dohodka za september. Realno je torej osebni dohodek večji od septembrskega.

Ni kaj reči. Številke niso tako slabe, toda ne smemo jih gledati preveč optimistično. Ta mesec smo imeli en dan dela več kot v septembru, po drugi strani pa smo iz tega osebnega dohodka pokrili tudi solidarnostno obveznost območjem v vzhodni Sloveniji, ki so jih letos prizadele katastrofalne vremenske ujme. Odbitek v višini zaslужka za 7 ur je na obračunskem listu prikazan pod oznako 779.

Izgleda, da bomo izplačilo v dveh delih še nekaj časa ohranili. Ta mesec je prvi del znašal povprečno deset milijonov din, drugi del pa 13.252.500 din. Do drugega tedna v decembru bomo morali torej gospodariti s tem delom osebnega dohodka. Toda tudi ta številka nas lahko zavede.

Prvič zato, ker je bil prvi del obračun samo na osnovi razmerij med kategorijami, v drugem delu pa so vse sestavine osebnega dohodka za ves mesec.

Precejšen delež članov kolektiva, ki delajo v eni izmeni, prejema v drugem delu celo manj osebnega dohodka kot v prvem. Bistveno večji del kot na začetku meseca namreč pripada delavcem na tri in štiri izmene. Isto velja za delavce z večjim številom nadur, večjim deležem otežkočenega dodatka, večjim številom ur za manjkajoče, visoko stimulacijo za strokovnost, z večimi dnevi sobotnega dopusta. Vse to je v celoti plačano z drugo akontacijo, zato je znesek druge akontacije zelo nenakomerno porazdeljen.

Naša pričakovanja pa so lahko zmotna tudi zaradi tega, ker lahko akontacija potrošimo v celotni izračunani višini, iz druge akontacije pa moramo pokriti vrsto odbitkov, katerim se je ta mesec pridružila še solidarnost. Seveda je za toliko manjša vsota prejemka, s katerim razpolagamo v naslednjih štirinajstih dnevih.

Kar težko je verjeti, vendar je res, da je osebni dohodek za letošnji oktober že skoraj 34 krat večji od povprečja lanskega leta in da je na dan izplačila realno za 44 % večji. Poudarjamo, na dan izplačila. Ker pa moramo s tem osebnim dohodkom živeti in kupovati ves mesec, podražitve pa so postale že kar tedenske, se kupna vrednost naše plače precej manjša. Z izplačilom osebnega dohodka v dveh delih smo vsaj delno omilili vpliv inflacije, tako da jub 50-odstotni inflaciji s prejetim osebnim dohodkom lažje shajamo kot

plača kar za 74 % večja kot za september. Seveda je poprečje tega obrata še vedno bistveno manjše od Jeklarne 2, ki v letošnjem letu praktično še ni zatajila in je tudi ta mesec visoko preseгла družbeni načrt in operativni program.

&Če bi vsi tako delali, potem uvod v današnjo informacijo ne bi bil potreben.

Vodja ON:
Rafko Penič

TABELA 1
PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA OKTOBER 1989
S PREHODNIMI OBD OBJI

Obdobje	OD iz delovne organizacije				% učinka	Indeks OD na l. 1988
	ur na zaposl.	OD na uro	OD na zaposl.	OD na 182 ur		
L 1980	187,5	50	9.350	9.060	40,0	1,37
L 1981	186,9	67	12.550	12.230	45,4	1,85
L 1982	185,9	83	15.390	15.060	47,3	2,28
L 1983	184,8	106	19.500	19.210	49,0	2,91
L 1984	185,2	158	29.240	28.740	51,3	4,35
L 1985	185,5	324	60.120	58.980	54,3	8,93
L 1986	185,2	697	129.130	126.870	58,6	19,20
L 1987	188,8	1.381	260.830	251.370	59,9	38,04
L 1988	188,8	3630	685.790	660.660	8,4	100,00
X. 1888	189,8	4.500	853.350	819.000	10,0	123,97
XI. 1989	198,9	6.150	1.123.730	1.119.300	11,9	169,42
XII. 1989	186,1	6.600	1.228.750	1.201.200	14,2	181,82
I. 1989	190,8	8.130	1.550.890	1.479.660	15,2	223,97
II. 1989	179,7	10.400	1.868.050	1.892.070	14,7	286,39
III. 1989	190,3	12.730	2.422.670	2.316.860	15,8	350,69
VI. 1989	183,7	17.020	3.126.250	3.097.640	16,6	468,87
V. 1989	191,4	22.390	4.284.990	4.074.980	16,8	616,80
VI. 1989	189,1	28.590	5.406.680	5.203.380	16,9	787,60
VII. 1989	190,7	39.290	7.492.020	7.150.780	16,7	1.082,37
VIII. 1989	192,0	53.200	10.218.800	9.682.400	17,1	1.465,57
IX. 1989	182,4	80.000	14.597.300	14.571.400	16,8	2.205,58
I.-X. 89	189,4	122.800	23.525.500	22.349.600	17,1	3.382,92
	187,9	39.200	7.375.100	7.134.400	16,4	1.079,88
X. 1988	189,8	4.500	853.350	819.000	10,1	123,97
I.-X. 1988	188,1	3.090	580.790	562.380	—	85,12

TABELA 2
STRUKTURA ZA MESEC OKTOBER 1989

Vrsta izplačila	Znesek OD	Din na zaposl.	Struktura OD v %	
			20 = 100	15 = 100
1. Osnovni OD	76.546.166.400	13.988.700	60,2	70,9
2. Učinek	13.090.665.600	2.392.300	10,3	12,1
3. Dod. za strokovnost	1.012.867.200	185.100	0,8	0,9
4. SKUPAJ 1-3	90.649.699.200	16.566.100	71,3	83,9
5. Nočni dodatek	4.323.427.200	790.100	3,4	4,1
6. Popoldanski dodatek	1.657.468.800	302.900	1,3	1,5
7. Nadurni dodatek	1.177.027.200	215.100	0,9	1,1
8. Nedeljski dodatek	1.418.889.600	259.300	1,1	1,3
9. Praznični dodatek	—	—	—	—
10. SKUPAJ 5-9	8.576.812.800	1.567.400	6,7	8,0
11. Otežkoč. dodatek	1.359.403.800	248.400	1,1	1,3
12. Dod. za del. dobo	6.521.529.600	1.191.800	5,1	6,0
13. Nagrade — honorarji	804.824.700	147.000	0,6	0,7
14. Ostala plačila	127.233.000	23.200	0,1	0,1
15. SKUPAJ 4 + 10 do 14	108.039.503.100	19.743.900	84,9	100,0
16. Plačan praznik	—	—	—	—
17. Plačan dopust	11.241.228.956	2.054.000	8,9	10,4
18. Sobotni dopust	1.311.246.944	239.000	1,0	1,2
19. Nad. OD za bol. odsot.	6.652.168.300	1.215.600	5,2	6,2
20. SKUPAJ OD iz sred. DO	127.244.147.300	23.252.500	100,0	117,8

Volilna komisija Železarne Jesenice

razglaš

volitve

delegatov v samoupravne organe podjetja Železarna Jesenice:

- delavski svet,
- odbor samoupravne delavske kontrole in
- disciplinska komisija.

Volitve bodo v sredo, 6. decembra 1989, od 5. do 17. ure na običajnih volilnih mestih.

Predsednik volilne komisije Železarne Jesenice

Janez Kramar
Janez Kramar, l.r.

Volilna komisija Železarne Jesenice razglaš enotne

kandidatne liste

za volitve delegatov v samoupravne organe podjetja Železarna Jesenice.

Delavski svet podjetja

1. ALBREHT Anton, TOZD Talilnice, Jeklarna 1
2. BERNIK Franc, TOZD Tehnične dejavnosti, TPV
3. BREGANT Albin, TOZD Tehnične dejavnosti, SO
4. BRELIH Miro, TOZD Tehnične dejavnosti, TPV
5. CEPIČ Irena, DSSS, FRŠ
6. CRNOVIČ Mile, DSSS, Splošni sektor
7. CVETKO Blaž, TOZD Talilnice, Jeklarna 2
8. DEBELJAK Gregor, TOZD Tehnične dejavnosti, TPV
9. ENIKO Vanda, TOZD Tehnične dejavnosti, CDV
10. FILE Edvard, TOZD Talilnice, vodstvo TOZD
11. FINŽGAR Drago, TOZD Okrogli program, Valjarna žice in profilov
12. JAGODIČ Rajko, TOZD Ploščati program, Valjarna bluming štekel
13. JAKOPIČ Vojteh, TOZD Tehnične dejavnosti, EN
14. KARBA Neda, TOZD Ploščati program, vodstvo TOZD
15. KLINAR Franc, TOZD Ploščati program, Hladna valjarna Jesenice
16. KREJIČ Julijana, TOZD Družbeni standard
17. KUNSTELJ Janez, DSSS, STK
18. LAGOJA Aleš, DSSS, SRR
19. LAVTIŽAR Milan, TOZD Talilnice, Livarna
20. LENDERO Branko, TOZD Ploščati program, PVT
21. LOGAR Igor, TOZD Tehnične dejavnosti, CDV
22. MARINKOVSKI Bogdan, TOZD Okrogli program, Žičarna
23. MARTINUČ Stane, TOZD Tehnične dejavnosti, CDV
24. NOVAK Janez, TOZD Komerciala
25. PAVLIN Janez, TOZD Ploščati program, Hladna valjarna Bela
26. OTRIN Janez, TOZD Tehnične dejavnosti, TR
27. PENIČ Rafael, DSSS, Kadrovski sektor
28. RAZINGER Vinko, TOZD Tehnične dejavnosti, SO
29. ROZMAN Janez, TOZD Ploščati program, Valjarna debele pločevine
30. SEDLAR Stane, TOZD Okrogli program, Elektrode
31. STARC Jože, TOZD Tehnične dejavnosti, EN
32. STENOVEC Vlado, TOZD Okrogli program, Žebljarna
33. STRMOLE Branko, TOZD Ploščati program, Valjarna bluming štekel
34. SVETINA Bogomir, TOZD Tehnične dejavnosti, SO
35. ŠUŠTARŠIČ Gaber, TOZD Družbeni standard
36. TUŠAR Albina, DSSS, vodstvo DSSS
37. VIDIC Stane, TOZD Tehnične dejavnosti, TR
38. ŽAGAR Maja, TOZD Komerciala
39. ŽIDAN Janez, TOZD Okrogli program, Jeklovlek
40. ŽUBER Pavel, TOZD Talilnice, Jeklarna 1
41. ŽVAN Pavel, TOZD Talilnice, Jeklarna 2

Odbor samoupravne delavske kontrole podjetja

1. ARIJANI Leopoldina, DSSS, Kadrovski sektor
2. CERAR Vinko, TOZD Okrogli program, Žičarna
3. HUBER Jožica, TOZD Talilnice, Jeklarna 1
4. KAVČIČ Franci, TOZD Okrogli program, Elektrode
5. KRALJ Franc, TOZD Tehnične dejavnosti, SO
6. LAKOTA Božidar, DSSS, Splošni sektor
7. LEGAT Rado, TOZD Tehnične dejavnosti, TPV
8. MIKLIČ Anton, TOZD Ploščati program, Valjarna debele pločevine
9. MOLAN Ivan, TOZD Ploščati program, Valjarna bluming štekel
10. NOVAK Peter, TOZD Ploščati program, Hladna valjarna Jesenice
11. NOVKOVIČ Dušan, TOZD Tehnične dejavnosti, EN
12. REBOLJ Marija, TOZD Tehnične dejavnosti, TR
13. RIBIČ Emin, TOZD Talilnice, Jeklarna 2
14. ŠUVAK Branko, TOZD Komerciala
15. ŽNIDARŠIČ Elizabeta, TOZD Družbeni standard

Disciplinska komisija podjetja

1. ALIČ Osman, TOZD Talilnice, Livarna
2. ARH Franci, TOZD Družbeni standard
3. BREGANT Branko, TOZD Ploščati program, Valjarna bluming štekel
4. BIZJAK Jože, TOZD Tehnične dejavnosti, TPV
5. BOHIN C Janez, TOZD Družbeni standard
6. ČOP Milan, TOZD Komerciala
7. HMELJAK Robert, TOZD Talilnice, Jeklarna 2
8. IMAMOVIČ Safet, TOZD Talilnice, Jeklarna 1
9. KLINAR Jasna, DSSS, Kadrovski sektor
10. KOSTIČ Milič, TOZD Okrogli program, Žičarna
11. KRAMAR Tomaž, TOZD Ploščati program, Hladna valjarna Bela
12. LEGAT Janko, TOZD Ploščati program, vodstvo TOZD
13. LUKAN Jožica, TOZD Okrogli program, Jeklovlek
14. MOLAN Marija, TOZD Komerciala
15. NOČ Vitodrag, TOZD Tehnične dejavnosti, TR
16. PERNUS Sašo, DSSS, Sektor inženiring
17. REKIČ Asima, TOZD Okrogli program, Žebljarna
18. SVETINA Aleksander, TOZD Tehnične dejavnosti, SO
19. ŠOLAR Marinka, DSSS, Kadrovski sektor
20. ŠKRJANC Zvone, TOZD Tehnične dejavnosti, EN

Predsednik volilne komisije Železarne Jesenice
Janez Kramar
Janez Kramar, l.r.

INJES: Zbranih okrog trideset idej

V prejšnji številki Železarja ste lahko prebrali, da je naša železarna ustanovila poslovni inkubator INJES. Poleg Železarne Jesenice in podjetja YUGEA iz Ljubljane so bili ustanovitelji tudi nekateri delavci naše železarne. Glede na delež, ki so ga vložili, pa je direktor INJES postal Janez Pikon iz Sektorja inženiring. Z njim smo se pogovarjali o tem, kakšne načrte ima poslovni inkubator, kako postane njegov član, kako zbirajo ideje za nova podjetja in o tem, kakšno vlogo ima ININ (inkubator inkubatorjev).

Poslovni načrt za podjetniški inkubator vsebuje cilje podjetniškega inkubatorja, produkte, način vodenja in organizacijo, potrebne investicije, vires financiranja in oceno ekonomske uspešnosti. Sestavni del poslovnega načrta je tudi osnutek pogodbe o ustanovitvi mešanega podjetja, osnutek statuta in osnutek pogodb za sodelovanje s podjetnikom o oddaji poslovnega prostora, o sodelovanju s ponudnikom storitve iz potnega lista ter seznam podjetniških zamisli, ki so evidentirane v naši železarni.

Poslovni načrt inkubatorja je narejen za pet let, upravni odbor inkubatorja pa ga vsako leto preverja. Upravni odbor ima tudi nalogo, da obravnava prošnje posameznikov za vstop v inkubator glede na oceno ekonomske uspešnosti njihovih poslovnih idej. Zato mora vsak posameznik, ki bi se rad vključil v inkubator, najprej s poslovnim načrtom za pet let dokazati poslovno uspešnost. Tako mora poleg ocene finančne uspešnosti narediti tudi projekcijo finančnih tokov oziroma prikazati, kako bo posloval. Seveda je možno, da bo v prvih letih podjetje poslovalo z izgubo, vendar mora biti v projekciji finančnih tokov tudi ta predvidena. Na koncu pa mora vedno biti tak dobiček, da pokriva vso izgubo (če je ta bila) in še nekaj mora ostati. Ker so take finančne tabele strokovno zelo zahtevno delo, je naloga inkubatorja, da vsakega posameznega podjetnika nauči, kako se te tabele delajo, oziroma mu svetuje, kdo jih lahko naredi zanj.

Cilji INJES so spodbujanje in omogočanje uresničevanja tržno zanimivih pobud predvsem delavcev Železarne; ustvarjanje novih delovnih mest; izraba neizkoriščenih prostorov; ustvarjanje čim večjega dobička; razpoložljivost strokovnjakov za reševanje morebitnih strokovnih problemov v Železarni; izboljšanje imena in ugleda Železarne Jesenice; omogočiti trženje izdelkov in storitev podjetniškega inkubatorja na področju občine, republike, države in v tujini; postati nosilec razvoja podjetništva v Železarni in v občini. Glede na opredeljene cilje je INJES najmočnejši na področju računovodstva, financ in prava, vendar je v naši železarni še veliko delavcev, ki so strokovnjaki na svojih področjih in bi bili pripravljeni s pogodbenim delom sodelovati v inkubatorju. Seveda pa bi lah-

ko delali le v svojem prostem času.

Ideje za poslovni inkubator so zbirali predvsem na osnovi inovacij, prijavljenih v letih 1988 in 1989, predlogov Sektorja inženiring — projekcija, poročila marketinga, oddelka za razvoj novih izdelkov, in nerealiziranih inovacij. Tako so zbrali okrog trideset idej, za katere je treba najti tudi ljudi, ki jih bodo pripravljene uresničiti. Prednost imajo seveda avtorji idej, če pa ti za izpeljavo ideje ne bodo zainteresirani, jih bodo razpisali. Možnost je treba dati tudi študentom in stipendistom Železarne ter jih obvestiti o inkubatorju ter o tem, da jim ta lahko pomaga, če imajo kakšno donosno idejo.

Ideje so zbirali tudi z dvema vprašalnikoma in ker je poudarek na nosilcu ideje, so zelo pomembni osebni podatki o članu. Drug vprašalnik je za opis poslovne zamisli in je zelo dobro podlaga za poslovni načrt. Tu mora podjetnik opredeliti marketing, trg in kupce za svoje izdelke ali storitve, in sicer tako, da predstavi prototip ali pa, kako njegovo idejo izvajajo drugod. Skratka, predložiti mora pismeni dokaz, da je njegov izdelek ali storitev možno donosno prodajati.

Vsak podjetnik mora predložiti tudi finančno konsolidacijo, ki vključuje, koliko stroškov je potrebnih za zagon podjetja — tu je že možna pomoč inkubatorja, ki poišče financiranje; najpogostejše so to banke, raziskovalne skupnosti in tuji financirji. Poleg tega je treba predvideti tudi organizacijo podjetja in število zaposlenih; če jih je več, je treba narediti zelo dobro pogodbo, zato običajno tudi tukaj pomaga inkubator oziroma njegovi ustanovitelji (vsak izmed njih je namreč dolžan ustanoviti eno podjetje na leto oziroma pomagati pri njegovem nastajanju). Zelo dobrodošla pomoč novim podjetnikom pa je tudi to, da inkubator daje prostore in storitve zastoj oziroma se pomoč inkubatorja šteje kot delež pri dobičku novega podjetja. Za nudenje pomoči v storitvah so stvari dokaj urejene, za proizvodno dejavnost pa bo poskušal INJES pridobiti prazne prostore v železarni. Če pa podjetnik prostore ima, mu inkubator lahko pomaga z

opremo in kapitalom. Seveda se tudi v tem primeru to šteje kot delež pri dobičku novoustanovljenega podjetja.

V našem inkubatorju poskušajo vrednotiti tudi znanje, ki ga ima podjetnik, in tudi na ta način zmanjšati delež Železarne v dobičku novega podjetja. Vsak pravi podjetnik je namreč zainteresiran, da je delež drugih vlagateljev v njegovem podjetju čim manjši, zato naj bi se tudi stalno izobraževal. Tudi to možnost ima v inkubatorju, ki v sodelovanju z YUGEA za drugo leto načrtuje izobraževanje za MBA (business administration magistrerij). To izobraževanje je primerno za vse visokošolce, ker vključuje znanja s področja marketinga, financ in poslovanja, vendar bodo vanj najprej vključili tehnike. Ti bodo s takšnim študijem ob delu lahko pridobili osnovna tehnična znanja, ki jih kot uspešni podjetniki morajo obvladati. Za inkubator pa je poleg najemnin to eden od glavnih virov dohodka.

Ko govorimo o inkubatorju in novih podjetjih, se vse vrti okrog dobička; ta je smisel in cilj vsega. In če si v mreži ININ, so storitve našega jeseniškega inkubatorja na razpolago tudi drugim. Tako se odpre trg tudi za te storitve. V ININ (inkubator inkubatorjev) sta sedaj dve podjetji; kot prvo se je vključil INJES, ustanavljajo pa ga tudi v Papirnici Vevče. Tretji bo verjetno Iskra Stegne, zelo resno pa se pogovarjajo tudi z občino Reka. V ININ gre poleg podjetniškega sodelovanja in prodaje storitev tudi za pretok znanja.

Osnovni pogoj za nastanek in obstoj inkubatorja in novih podjetij je ekonomska uspešnost oziroma dobiček. Kaj pa, če dobička ni? Janez Pikon pravi, da smo pri nas v primerjavi z inkubatorji v Ameriki nekoliko bolj humani. Tam namreč podjetnik, ki propade, izgubi vse, pogosto tudi streho nad glavo. Pri nas pa se podjetnik, ki je propadel, lahko vrne v matično podjetje. Seveda tak podjetnik izgubi ves svoj vložen kapital, pa tudi njegovi financirji. Vendar izguba za financirje običajno ni velika, ker vlagajo v več podjetij, ki s svojim dobičkom pokrijejo izgubo »zgrešene investicije«.

Pri ustanavljanju INJES so največ pomagali Sektor inženiring, FRS, pravna služba in poslovni odbor, za kar se jim člani inkubatorja iskreno zahvaljujejo. Če pa bi se v inkubator radi vključili tudi vi, se obrnite na direktorja INJES. Prvi delovni stik je namreč pogovor z njim.

Lilijana Kos

Na podlagi 39. člena Statuta Železarne Jesenice objavlja razpisna komisija javni razpis

prostega delovnega mesta
podpredsednika poslovnega odbora za finance
za mandatno dobo 4 let.

Kandidat mora poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko izobrazbo — ekonomska smer
- 5 let dela v gospodarstvu.

Prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidat pošlje z oznako »za razpisno komisijo za podpredsednika PO za finance« v osmih dneh po objavi na naslov: Kadroviski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8, 64270 Jesenice.

pričakovanju zunanjih naročil«. Glede reklamacij pa je bilo rečeno, da tu ne gre vedno za krivdo delavcev, kajti vzrok lahko tiči tudi že v sami tehnološki pripravi dela.

Iz OBRATA VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo + odprema, proga 1 in 2, adjustaža 1 in 2 ter OTOP. SDS proga 1 je bila obveščena o možnosti prerazporeditve delovnega časa. Delovni čas naj bi prerazporedili tako, da bi v zadnjih dveh mesecih leta dosegli čimboljše proizvodne rezultate. O tem so se menili na sestanku 13. novembra, novost pa bi začeli izvajati takoj, ko bi bilo doseženo soglasje v celem oddelku. Predlog je podprla tudi SDS proga 2. V zvezi z devetmesečnim poslovnim poročilom SDS proga 2 pripominja, da bi morali zaradi zaostrenih tržnih pogojev svoja prizadevanja usmeriti predvsem v kvaliteto izdelkov in pravočasno dobavo.

SDS adjustaža 1 predlaga vodstvu obrata, naj naredi analizo, koliko izmečka je med pločevino, ki je bila izvaljana v pogodbenem delu.

SDS OTOP je podala v okviru razprave o devetmesečnem poslovnem poročilu pripombo, da se naredi vse preveč pločevine, ki ne ustreza naročilom, zaradi česar so slabši tudi rezultati pri izpletnu in produktivnosti. Zanima jih tudi, zakaj prihaja v njihov obrat večje število delavcev iz drugih obratov, pa tudi podjetij, saj tudi to zmanjšuje produktivnost dela. V zvezi z listo evidentiranih kandidatov jih moti dejstvo, da so vsi predlagani delegati »v pisarnah«. Boje se namreč, da zaradi tega ne bi prihajalo do nepopolnega obveščanja.

Iz OBRATA ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, žičarna I-1, I-2, I-3, II-2, II-1, II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna, lužilnica in adjustaža. SDS so kot posebno točko dnevnega reda obravnavale »proizvodne rezultate žičarne v prvih devetih mesecih in v mesecu oktobru«. V okviru te točke je SDS vodstvo obrata »z ozirom na vse težje pogoje poslovanja več časa namenila organiziranju in vodenju proizvodnje v tekočem mesecu in v decembru«. Zaključujejo z naslednjo mislijo: »Potrebna bo še večja fleksibilnost in izločitev tistih, ki ne dosegajo predvidenih rezultatov.« SDS so se seznanile tudi s kvaliteto problematiko v mesecu oktobru. Ugotovitev SDS žičarna I-2 glede kvalitete problematike se glasi: »Vsi se bomo morali potruditi, da odpravimo napake, za katere smo krivi.«

SDS žičarna I-3 o proizvodnji v devetih mesecih in oktobru: »Iz poročila je razvidno, da na poslovanje žičarne vplivajo isti faktorji kot že prejšnja leta, to so: pomanjkanje delavcev ter v zadnjem času tudi pomanjkanje naročil in njihova razdrobljenost.« Glede kvalitete problematike pa pravi, »da zaradi slabše tehnološke discipline in drugih vzrokov pride do teh količin blokiranega materiala in se bo zato treba v prihodnje bolj truditi.«

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 27. NOVEMBRA DO 10. DECEMBRA

27. novembra, Miloš PIŠČANEC, Plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.
28. novembra, Janez POLJŠAK, poslovni odbor, Hrušica 12.
29. novembra, Ernest PUŠNIK, Komerciala, Hrušica 138.
30. novembra, Bogdan RAVNIK, HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3 b, ☎ 83-734.
1. decembra, Jože RAVNIK, Strojne delavnice, Bl. Dobrava 31 b, ☎ 83-865.
2. decembra, Karel RAVNIK, Jeklarna 1, Hrušica 195.
3. decembra, Vinko ROTAR, Transport, Jesenice, C. talcev 8a, ☎ 82-792.
4. decembra, Janez ROZMAN, Valjarna debele pločevine, Bohinj, Ravne 3.
5. decembra, Roman SMOLEJ, FRS, Jesenice, H. Verdnička 36, ☎ 83-777.
6. decembra, Martin ŠKETA, Ploščati program, Bled, Alpska 1, ☎ 77-130.
7. decembra, Lado ŠKETA, str. sod. posl. odbora, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.
8. decembra, Albina TUŠAR, DSSS, Bl. Dobrava 16 b, ☎ 84-403.
9. decembra, Franc VIČAR, Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-035.
10. decembra, Ivan VOH, Splošni sektor, Mojstrana, Dovje 10/i.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 27. 11.	Ivo Leban	Damjan Gasar
Torek — 28. 11.	Anton Burja	Franc Nečimer
Sreda — 29. 11.	Franci Kalan	Franc Arnez
Četrtek — 30. 11.	Marian Pintar	Igor Logar
Petek — 1. 12.	Franc Bernik	Rado Legat
Sobota — 2. 12.	Milan Ravnik	Tibor Zavrl
Nedelja — 3. 12.	Primož Zvab	Dušan Šmid
Ponedeljek — 4. 12.	Janez Faletič	Miran Kovač
Torek — 5. 12.	Klavdij Mlekuž	Janez Vehar
Sreda — 6. 12.	Ahmed Telalović	Marcjan Erman
Četrtek — 7. 12.	Vlado Repe	Franci Zupancič
Petek — 8. 12.	Aleš Robič	Berti Kravž
Sobota — 9. 12.	Borut Cegnar	Aleš Soklič
Nedelja — 10. 12.	Miroslav Zupan	Rajko Petraš

Služba obratne ambulante

Od 27. novembra do 9. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borbe od 6.30 do 7.30.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

V soboto, 1. decembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. stomat. Ljudmila Gasar — Krivec.

V soboto, 2. decembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. stomat. Ljudmila Gasar — Krivec.

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Branko Dražić in III. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

V soboto, 9. decembra, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. stomat. Ljudmila Gasar — Krivec.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

V soboto, 9. decembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

25. in 26. novembra, Branko MARKIZETI, Jesenice, Titova 4 a, ☎ doma 83-596, ☎ v službi 83-281.

29. in 30. novembra, Urša OBLAK, Dovje 78, ☎ doma 89-187, ☎ v službi 83-281.

2. in 3. decembra, Rudi KLUKOVIČ, Mojstrana, Kurirska pot 9, ☎ v službi 22-79. Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Bralci in dopisniki Železarja!

Zaradi praznikov izide naslednja številka Železarja 7. decembra. Dopisnike naprošamo, da pravočasno oddajo svoje prispevke.

Uredništvo

Pregled sestankov SDS

Novembrski program samoupravnih aktivnosti poteka v znamenju priprave na volitve v nove samoupravne organe in obravnavanja devetmesečnih poslovnih rezultatov. Kljub zaostrenim razmeram, spremembam in novostim, ki jih prinaša najnovejša reorganizacija, samoupravne delovne skupine pristopajo k omejenim vprašanjem več ali manj formalno in rutinsko. V posameznih okoliščinah izstopa, po zapisnikih sodeč, predvsem vprašanje tehnološke discipline.

Iz OBRATA JEKLARNA 1 smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, talilniške naprave 1, 2, 3 in 4, vlivališče 1, 2 in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, kamnolom in ponvično gospodarstvo 2. SDS talilniške naprave 1 opozarja, da se porajajo razne govorice in vprašanja glede obstoja Jeklarnice 1, obenem pa seveda ugotavlja, da bi bilo s tem v zvezi potrebno delavcem posredovati resnične informacije. Podobnega mnenja je tudi SDS talilniške naprave 4: »Ob govoricah, da se bo Jeklarna 1 ustavila, bi želeli bolj jasne odgovore: kdaj, kako, itd.«

Na sestanku SDS priprava vložka 3, ki so mu prisostvovali tudi delavci Sava žerjava, predelave talilniških odpadkov in priprave legur, je bila postavljena naslednja zahteva: »SDS zahteva, da se povečata plačilni kategoriji: j. avtojenim rezalcem in pomočniku pod Sava žerjavom. SDS tudi zahteva, da se pred zimo nabavijo zaščitna sredstva, ki delavcem pripadajo. Tako sedaj v skladiščih ni zimskih oblač, brezokavnikov itd., kljub temu, da so bili spiski in nakaznice pravočasno oddani.«

SDS kamnolom je pod točko razno razpravljala o svojih delovnih problemih. Mnenja so, da imajo za »takšno proizvodnjo in pod takimi pogoji dela« (bliža se tudi zima) premalo ljudi. Skupinovodja je na ta problem že večkrat opozoril vodjo pododdelka.

SDS ponvično gospodarstvo 2 opozarja, da ponovčarji pri izločanju ponvic ne odpirajo drsnih zapiral in da po njihovem mnenju to tudi ni delo, ki naj bi ga opravljali ponovni zidarji. Zato vprašuje, kdo odgovarja, če bi pri tem delu prišlo do poškodbe.

Iz OBRATA JEKLARNA 2 smo prejeli zapisnike SDS peči + VOD 2, 3 in 4. SDS peč + VOD 4 se je pod točko razno seznanila z dopisom varnostnega inženirja glede uporabe zaščitnih sredstev in z analizo poškodb pri delu. S tem v zvezi SDS pripominja, da samo ena posebna ognjeodporna obleka ne zadostuje za redno uporabo.

V OBRATU LIVARNA so se na skupnem zboru sestale SDS vodstvo obrata, čistilnica in modelna mizarna (skupaj 27 delavcev). Pod točko razno je bilo prisotnim: dano pojasnilo, da »smo v

Tudi SDS žičarna II-2 ugotavlja, da »rezultati niso najbolj obetavni«, kot vzrok pa navaja pomanjkanje žičarjev v poletnih mesecih, dopuste in pomanjkanje naročil. Dodaja, da tudi v oktobru proizvodni rezultati »še niso zadovoljivi« in da je zato potrebno do konca leta izkoristiti vse razpoložljive zmogljivosti, naročila itd. Zavedajo se tudi pomanjkljive tehnološke discipline. Pod točko razno podajajo naslednji predlog glede načina izplačevanja osebnega dohodka: »SDS predlaga, da se akontacije OD premaknejo na prvega ali drugega v mesecu in izplačilo (drugi del) 15. v mesecu. Predlog je tudi, da se izplača OD samo enkrat v mesecu in to 15. v mesecu. Predlog je osnovan na podatkih, da položnice za stanovanja, elektriko, računi za šolsko malico itd. prihajajo vedno prej, z izgovorom, da smo v železarni že dobili plačo, čeprav je to le akontacija OD. Vsi zaposleni v občini pa niso zaposleni v železarni in je predlog, naj se tudi družbene dejavnosti, šole in ostale ustanove držijo določenega datuma v mesecu, ne pa, da datume plačila računov pomikajo proti prvemu v mesecu.«

SDS Žičarna II-3 postavlja s ciljem izboljšati tehnološko disciplino naslednjo zahtevo: »SDS je zahtevala, da se na kovinske etikete na stroju Beline — žičarna I vtišneje inicialke vsakega žičarja, ki na tem stroju dela. Vprašanje je bilo postavljeno tudi za vertikalni navijalec poleg Beline: kdaj bo stekla proizvodnja na tem stroju?«

SDS patentirnica 1, 2 in 3 kot vzroke za neizpolnjevanje načrta navajajo pomanjkanje naročil za VAC žico za izvoz in pomanjkanje dobrih žičarjev. Ocenjuje tudi, da tehnološka disciplina iz meseca v mesec pada.

SDS pocinkovalnica meni, da so bili za nedoseganje načrta krivi objektivni vzroki, na katere zaposleni delavci ne morejo vplivati. SDS votličarna v zvezi s kvaliteto problematiko zahteva tudi ukrepe. Takole pravi: »Po pregledu kvalitete problematike, ki se ponavlja iz meseca v mesec, SDS vprašuje vodstvo obrata, kdaj bo prehod z besedičenja in opozarjanja k odškodninski odgovornosti, saj menimo, da je po tolikšnem opozarjanju to edini izhod.«

SDS adjustaža v zvezi z devetmesečnim poslovnim poročilom sicer ugotavlja, da rezultati poslovanja niso najboljše. Dodaja pa: »Kljub temu delovna skupina meni, da je trend povečevanja osebnih dohodkov z ozirom na visoko inflacijo prepočasen. Delovna skupina tudi ugotavlja, da procentualno povečevanje postavk vedno bolj povečuje razlike med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki.« In za zaključek še njihovo stališče glede kvalitete problematike: »Delovna skupina adjustaža je zaostrela kvaliteto problematiko v tem smislu, da se ves material adjustira šele potem, ko so znani rezultati medfaznih raziskav.«

CSI — Božidar Lakota

Moja edina želja je bila, biti fužinar na Jesenicah

Ob 20-letnici SOZD Slovenske železarn se našemu sodelavcu dr. Marinu Gabrovšku za njegov prispevek k razvoju Slovenskih železarn in jeklarstva ter raziskovalne dejavnosti podelili medaljo SOZD Slovenske železarn. To je bila lepa priložnost, da smo se z dr. Gabrovškom pogovorili o njegovem delu; od prvih začetkov do nalog, ki ga še čakajo.

Vaše delo in življenje sta neločljivo povezana z metalurgijo in raziskovalnim delom. Kaj je bilo tisto, kar vas je usmerilo v metalurgijo?

Pripadam generaciji, ki je v živo doživljala vso težo druge svetovne vojne. Zato mi je bila po odsluženju vojaškega roka v letu 1946 edina želja, zaključiti visokošolski študij. Od tehniških smeri me je po vsebini študijskega programa vedno bolj privlačil študij metalurgije. Verjetno pa je k tej odločitvi prispevalo tudi dejstvo, da je bilo zanimanje za študij metalurgije zelo skromno.

V novembru 1946 sem še kot študent prvič prestopil prag metalurškega podjetja, konkretno Železarno Jesenice. Pogled na delo in pogoje dela v posameznih obratih je že takoj skromni letnik še bolj osiromašil. V meni pa se je vse bolj utrjevalo prepričanje, da sem se odločil pravilno, zato sem imel ob vrnitvi v Ljubljano samo eno željo — da bi bil fužinar na Jesenicah.

Kaj pa je vplivalo, da ste se posvetili raziskovalnemu delu?

V času študija sem bil provizorni asistent pri katedri za metalografijo. Tako sem imel več možnosti tudi za strokovno izpopolnjevanje. Strojna obdelava manjših problemov pa me je poču vodstvo prof. dr. inž. Matije Žumra vedno bolj usmerjala na raziskovalno področje. Zato sem tudi po diplomu v letu 1951 še eno leto ostal kot redni asistent na Univerzi v Ljubljani in torej tudi nadaljeval z raziskovalnim delom.

Na praksi v jeseniški železarni v letu 1949 sem spoznal prednosti raziskovalnega dela v železarni tudi glede materialnih možnosti nabave opreme. In ker je bilo v Železarni, konkretno v OTK, prosto delovno mesto šefa metalurškega oddelka, kjer so bile možnosti tudi za raziskovalno dejavnost, sem se prvega oktobra 1952 zaposlil v naši železarni.

Naše znanje na področju metalurgije je bilo dokaj skromno, zato je bil vsak strokovni prispevek k izboljšanju tehnologije v katerikoli fazi posebno zadovoljstvo. Doživljal sem strokovne uspehe, pa tudi strokovnih porazov ni manjkalo. In prav tako razgibano življenje me je vedno bolj vlekel k poglobljenemu raziskovalnemu delu.

Z raziskovalnim delom ste se ukvarjali tudi kot vodja oddelka tehnične kontrole in raziskav v Železarni Jesenice. Se spominjate svoje prve raziskave v naši železarni?

Moja prva raziskava, ki je tudi dokončno usmerila mojo življenjsko pot, je bila leta 1953. To je bila raziskava, usmerjena v proizvodnjo jekla, odpornega proti staranju. Tega leta je bila intenzivna gradnja hidrocentral, kot na primer HC Moste, tri centrale v Bosni itd. Prav tako so gradili velike mostove, na primer most preko Save v Zagrebu, in številne druge objekte. V tem obdobju pa v naši železarni nismo bili sposobni zagotoviti ustreznih kvalitete pločevine glede žilavosti in strukturne homogenosti.

Pri obdelavi problema sem ugotovil, da so odstopanja od fizikalnih lastnosti posledica prisotnih oligoelementov. S spremembo tehnologije izdelave jekla smo problem rešili. Mehanizem delovanja oligoelementov na strukturne in fizikalne karakteristike jekla, odpornega proti staranju, pa je bil potem tema doktorske disertacije. To sem v letih 1958 in 1959 obdeloval v Institut de la Recherche de la Metallurgie v Saint Germain en Laye v Franciji in jo zagovarjal aprila 1963 na Univerzi v Ljubljani.

Je bila to tudi raziskava, ki vam osebno največ pomeni?

Da, saj je ta prva raziskovalna naloga dejansko oblikovala vse moje nadaljnje življenje in me dokončno

usmerila na raziskovalno področje.

Raziskovalno delo me je vedno bolj osvajalo in s tem tudi pestrost problemov, s katerimi sem se soočal tako v Železarni kot pri uporabi našega jekla pri potrošnikih. In ker je moje delovno mesto zahtevalo tudi opravljanje drugih obveznosti, je to pomenilo prenos raziskovalnega dela tudi v prosti čas. Vendar pa so mi bili strokovni dosežki največje zadovoljstvo in nagrada za vloženo delo.

Biti raziskovalec verjetno ni bilo lahko; za raziskovalno delo so potrebni tudi primerni pogoji (material, prostor, literatura, sodelavci, denar). Ste vedno imeli možnosti za svoje raziskovalno delo?

Problemi razvoja tehnologije in novih materialov so zahtevali vedno bolj poglobljeno znanje in specializacijo po posameznih področjih. Taka problematika se lahko obvlada le s teamskim delom. Zato je bil leta 1961 ustanovljen raziskovalni oddelak. V tem oddelku sem uspel sestaviti raziskovalni team metalurgov, kemikov in fizika. To je bil team, ki je s svojo strokovnostjo, enotnostjo in ambicijami posameznikov omogočal vedno večje posege na področje raziskav. Osvajali smo nove tehnologije in nove materiale. In ta prodornost posameznikov in oddelka kot takega je bistveno prispevala k nadaljnjim razvojnim usmeritvam naše železarn.

In če se vrnem na vprašanje, kako je bilo biti raziskovalec, moram odgovoriti, da je bilo zelo težko. In to za vsakega izmed nas. Raziskovalec v Železarni je bil dejansko razpet med fundamentalnimi in aplikativnimi raziskavami. Ob tem pa je bil cilj vsake raziskovalne naloge, vgraditi rezultate parcialnih raziskav kot mozaik v celoto procesa proizvodnje in predelave jekla v železarni, torej v njeno rast.

Vsak raziskovalec je bil ob nakopičenih problemih pod nenehnimi pritiski in v časovni stiski pri reševanju posameznih nalog. Poleg tega je moral biti v posameznih fazah proizvodnje prisoten v kateremkoli času. Na drugi strani pa so bili z ustanovitvijo raziskovalnega oddelka ustvarjeni idealni pogoji za fundamentalno aplikativne raziskave. V okviru oddelka smo specializirali strokovno knjižnico, tako da smo bili z takratne razmere z literaturo izredno bogati. Tudi danes strokovna knjižnica predstavlja veliko strokovno bogastvo.

Denarja za opremo ni bilo, zato je bila raziskovalna oprema relativno skromna, vendar za tiste čase še vedno bogata. Sicer pa smo bili vsi tako zasvojeni z novimi raziskavami in željami po novih rezultatih, da smo marsikatero opremo in dele za simulacijo posameznih procesov izdelali kar v Železarni, v okviru eksperimentalne delavnice. Pri delu in rezultatih eksperimentiranja oziroma z eno besedo v strokovnih ambicijah smo bili enkratni. In to od inženirjev do zadnjega laboranta oziroma delavca v eksperimentalni delavnici.

Če smo imeli dobre pogoje za delo? Lahko rečem, da smo imeli za eksperimentalno delo dobre pogoje; s postavitvijo visokofrekvenčne peči za taljenje jekla smo lahko raziskovalno delo vodili po stopnjah: laboratorijsko, polindustrialno v desetonski BBC peči in v končni fazi tudi industrijske preizkuse.

K raziskovalnemu delu smo pritegnili tudi diplomante naše železarn. Posamezniki so v okviru raziskovalnega oddelka opravili tudi magistrski ali doktorski, kar potrjuje, da so bili pogoji za raziskovalno delo dejansko dobri.

Večinoma ste se in se še ukvarjate s specialnimi jekli; razvili ste nove vrste jekel in jih uveljavili v slovenski in jugoslovanski industriji. Uspehi so vidni. Kaj pa pričakovanja in želje? So vaše raziskave vedno potekale tako, kot ste želeli?

Res je bila v preteklem obdobju osvojena vrsta novih jekel in dodatno tudi tehnologij vročega in hladnega preoblikovanja in varjenja. Tako stanje pa je lahko le rezultat uspešnega teamskega raziskovalnega dela.

Menim, da smo bili v razvoju pred uporabniki. Pri tem me je motilo, da slovenska in jugoslovanska predelovalna industrija nista sledili razvoju jekel in da je aplikacija novih vrst jekel našla svoje mesto najprej v industrijah izven naše republike, kar je vplivalo na razvoj posameznih industrijskih vej pri nas.

Strokovno so bile posebno zanimive raziskave na področju specialnih jekel za namensko proizvodnjo. Poleg spoznavanja fizikalnih in tehnoloških parametrov so bile velika neznanka balistične karakteristike in specifični pogoji preoblikovanja jekla v široko paleto končnih izdelkov. In vse te raziskave so terjale nenehne študije in ekspe-

rimentalno delo, predvsem pa vztrajnost pri premagovanju včasih kar nerešljivih problemov.

Raziskovalno dejavnost smo koordinirali tudi v okviru odbora za znanstveno raziskovalno delo z oddelki ostalih delovnih organizacij Slovenskih železarn. Raziskovalno delo nas je dejansko združevalo, rezultat takega raziskovalnega dela pa je, da smo v Slovenskih železarnah dosegli strokovno nivo, ki nam omogoča vstop v Evropo 92.

Če bi naredil obračun svojega dela na področju raziskav v preteklem obdobju, bi lahko rekel, da sem imel v železarni, skupaj s svojimi sodelavci, idealne pogoje za raziskovalno delo. To lahko trdim, ker poznam razmere v sorodnih organizacijah in institutih, ki so se od ustanovitve dalje morali nenehno boriti za svoj obstoj.

Kaj pa izsledki vašega dela; so se vedno uporabljali tako, kot ste pričakovali?

Izsledki raziskovalnega dela se niso vedno uporabljali tako, kot smo želeli. V posameznih tehnoloških fazah proizvodnje rezultatov raziskovalnega dela niso trajno gojili. Zato smo morali pogosto raziskovati marsikdaj že rešene probleme. Vendar pa so bili kljub nekaterim težavam rezultati raziskovalnega dela osnova, ali pa so bili tudi vgrajeni v strukturo in tehnološko prenovi naše železarn. To velja tudi za prestrukturiranje določenih segmentov kovinske predelovalne industrije.

Na področju razvojno-raziskovalnega dela in uvajanja znanja je še mnogo nerešenih in nedorečenih stvari. Kakšne so vaše želje, vaši načrti?

V juliju tega leta sem vstopil v tako imenovano tretje življenjsko obdobje. In tudi v tem obdobju bi rad ostal še naprej železar. Razbremenjen z nekaterimi problemi, ki so me spremljali ob rednem delu, se želim tudi vnaprej posvetiti raziskovalnemu delu, predvsem na področju specialnih jekel, na drugi strani pa vzgoji kadrov. Tehnološki razvoj se ne sme ustaviti, torej morajo biti dane osnove za nenehni razvoj, te osnove pa so kadri in znanje.

Pri tem mislim na kadre, ki se bodo s srcem in dušo posvetili razvoju novih gradiv in s tem povezanimi tehnologijami. Potrebni nam bodo kadri, ki jim bo strokovni uspeh največje priznanje za vloženo delo in izziv za nadaljnji rast. Zato menim, da bo potrebno strokovni kader bolj negovati, ga spodbujati k razmišljanju in kreativnemu delu. Finančna stimulacija je del tega. Še večja stimulacija pa bodo spoštovanje strokovnega dela in znanja, korektni medsebojni odnosi v vseh okoljih in ne nazadnje tudi spoštovanje človeka kot takega.

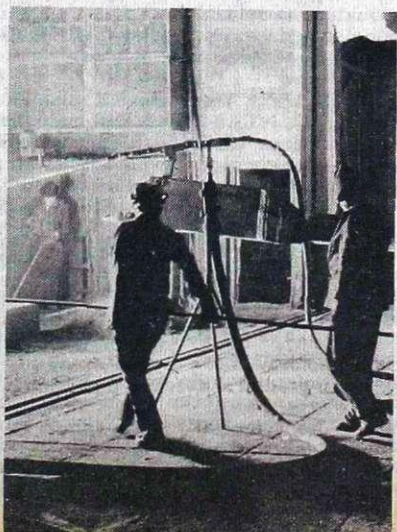
Pri tem mislim na tisti strokovni kader, ki bo s svojim delom in znanjem dokazal, da je tako oceno tudi zaslužil. Strokovnemu kadru bo potrebno vrniti zaupanje in odgovornost. Potrebno ga bo razbremeniti vsega vzporednega nekretnega dela, s katerim smo ga v preteklem obdobju preveč obremenjevali in mu s tem nehoti uničili tudi vse ambicije za nadaljnjo strokovno rast. Kot profesor na Montanistiki bom sodeloval pri vzgoji takega kadra in prenašal znanje tudi na mlajše raziskovalce v Železarni in drugod; tam, kjer bi pomoč v znanju potrebovali in bi jo bili pripravljeni tudi sprejeti.

Raziskovalno delo na področju metalurgije naj bi me torej spremljalo tudi v tem tretjem življenjskem obdobju. Poleg tega pa bi rad bil vključen v nekatere dejavnosti, povezane z nadaljnjo finalizacijo naših izdelkov in razvojnim usmeritvami Železarn.

To so želje in načrti, čas pa bo pokazal njihovo realnost.

Pred dr. Marinom Gabrovškom je torej še veliko dela, zato mu iskreno želimo, da bi imel za uresničitev svojih načrtov in želja še veliko veliko časa.

Lilijana Kos

Od 4. do 11. decembra bo v čitalnici Strokovne knjižnice Železarn

razstava

najnovejša strokovna literatura in

predstavitev

programskega paketa: Knjižnično-Informacijski-Sistem (KIS)

Razstava bo odprta od 9. do 13. ure.

Vabljeni vsi uporabniki strokovne literature.

Poslovanje Slovenskih železarn v devetih mesecih

1. Proizvodnja

Proizvodnja surovega jekla s 593.685 tonami v prvih devetih mesecih lanskega leta presega za 4 % in je za 1 % višja kot smo jo načrtovali. Slabša sta devetmesečna rezultata proizvodnje in prodaje končnih izdelkov. Lanskega leta obseg proizvodnje dosegamo 98 % (predelovalke 96 %), načrtovanega pa 97 %. Pri prodaji za lanskim letom še bolj zaostajamo, saj 96 % pomeni, da smo prodali za 4 % manjšo količino izdelkov kot lani v enakem času.

Kljub temu, da je mesec september prvi podopustniški mesec, nismo izdelali prav nič več kot v mesecu avgustu ali juliju.

2. Prodaja

2.1. Prodaja končnih izdelkov

Mesečni količinski obseg prodaje je bil sicer nekoliko višji kot v mesecu avgustu, a je še vedno precej pod načrtovanjem. Glede na letošnjih devet mesecev so več prodali edinele v Železarni Štore in v Plamenu, v drugih DO pa so obseg prodaje znižali za 3 do 7 %.

2.2. Zunanja vrednostna realizacija

Kljub počasnejšemu gibanju tečaja obračunskega dinarja je mesečni obseg zunanje realizacije (21.166 mio obr. din) za 8 % zaostal za načrtovanjem. V najslabšem položaju je Veriga, ki za načrtom zaostaja celo 27 %, ostale predelovalne DO načrtovano vrednost presegajo.

V prvih devetih mesecih smo prodali za 111.890 mio obr. din končnih izdelkov, kar je za 5 % več, kot smo načrtovali, in za 38 % več kot v lanskem letu. Za načrtom zaostajata Štore in Veriga, najbolj pa ga presega Žična.

2.3. Izvoz

Izvozna količina je v septembru s 12.757 tonami približno na načrtovanem nivoju in je manjša kot v mesecu avgustu. Glede na lanskega leta izvoz devetih mesecev smo letos izvozili za 30 % manj. Vrednostno je slika boljša. Na-

daljuje se izvoz blaga večje vrednosti, saj lanskega leta presega vrednost v devetih mesecih presegamo za 3 %. Poprečna prodajna cena je z lanskega leta 602 dolarjev za tono narasla na 885 dolarjev za tono.

Na konvertibilne trge smo izvozili skoraj 94 % vsega obsega izvoza in dosegli poprečno ceno 874 dolarjev za tono. Pri izvozu na klirinška področja pa v letošnjem letu močno zaostajamo za načrtom (45 %) in lanskega leta obsegom (za 60 %).

3. Uvoz

Uvoz blaga je v prvih devetih mesecih letošnjega leta presegel lanskega leta obseg za 3 %, še vedno pa zaostaja za načrtovanjem (predvsem s klirinškega področja — za 32 %, manj s konvertibilnega — za 7 %). V celotni uvozeni vrednosti več kot 90 % predstavljajo surovine in reprodukcijski material.

Pokrivanje uvoza z izvozom je bilo v septembru 117 %, v devetih mesecih pa skoraj 100 %. To pomeni, da svoj uvoz pokriva s svojim izvozom.

4. Produktivnost

Velike težave, ki spremljajo naše DO in so omenjene že v problematiki, se kažejo tudi v izbranih kazalcih produktivnosti. S 3,11 tonami na delavca za lanskim septembrom še vedno zaostajamo za 9 %, za načrtom pa za 7 %.

5. Kadri in OD

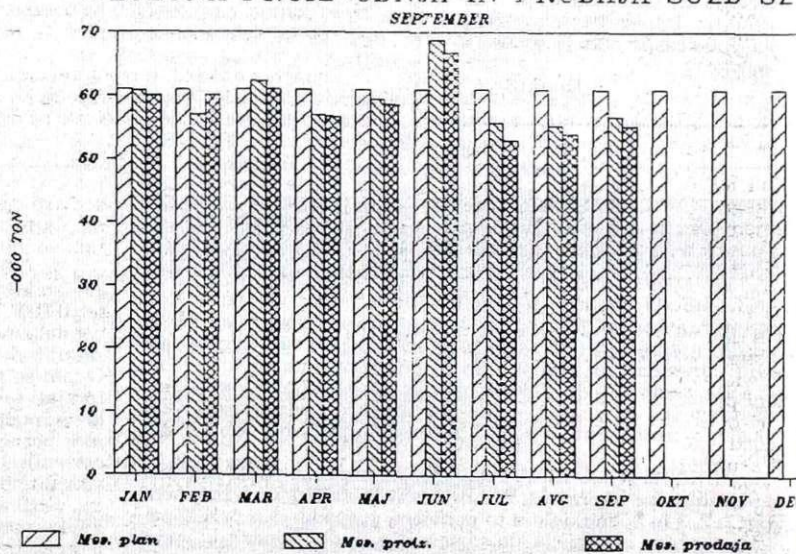
V prvih devetih mesecih nas je bilo v SOZD zaposlenih 18.511, kar je za 3 % manj kot v istem lanskem obdobju. V tem obdobju so število zaposlenih najbolj znižali v Železarni Jesenice (za 5 %), sledijo Štore in Veriga (4 %).

Poprečni OD v devetih mesecih znaša 5.518.300 din ali 7.058 obr. din in je realno za 20 % višji od lanskega leta v tem obdobju.

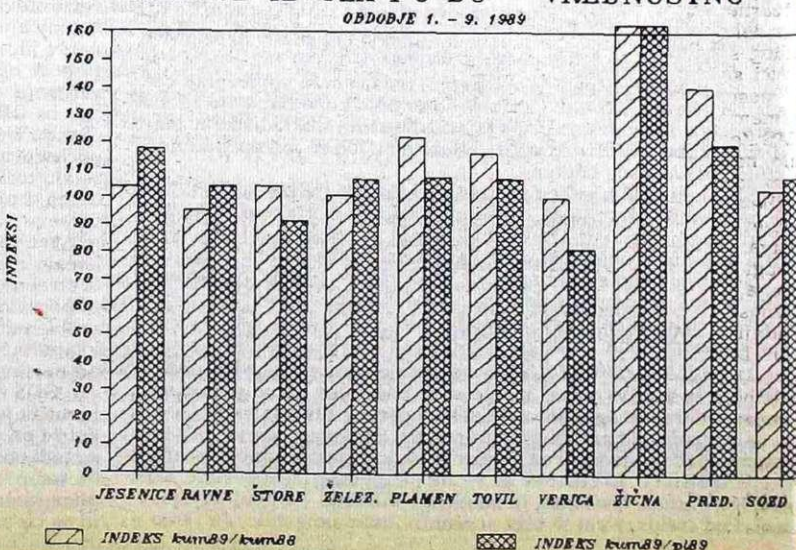
Glede na poprečje gospodarstva je naš poprečni OD v septembru višji za 3 %, enako tudi v prvih devetih mesecih.

(Iz mesečnega biltena o poslovanju Slovenskih železarn)

MESEČNA PROIZVODNJA IN PRODAJA SOZD SZ

GIBANJE IZVOZA PO DO - VREDNOSTNO

Novi rod orodjarjev

Živimo v časih, ko vse bolj govorimo o kadrovskih presežkih, ko posamezna podjetja vse bolj pretresajo strukturo zaposlenih in skušajo tudi na tem področju ugotoviti, kaj jih bo v pogojih tržnega gospodarstva obdržalo »nad vodo«. V vseh teh razpravah, željah in hotenjih pa nemalokrat pozabimo na tiste, ki prihajajo, na naše zanamce v osnovnih in srednjih šolah, ki bodo čez nekaj let odločno trkali na vhodna vrata podjetij z ustreznim dokazilom o zaključenem šolanju v rokah, z znanjem in željo, da se čimprej dokažejo.

V oddelku orodjarne v obratu Strojne delavnice posvečajo mladim, ki opravljajo proizvodno prakso ali pripravniški staž nemalo pozornosti. Minuli teden so uspešno zaključili svojo pripravniško dobo z zaključnim izpitom trije mladi orodjarji, ki so pod vodstvom svojih mentorjev dokazali, da se bodo kmalu lahko kosali s svojimi starejšimi sodelavci v vseh tistih prvinah, ki so značilne za dobre orodjarje.

Rok Mravlje, Roman Berus in Klemen Razinger so z izdelavo naprave za rezanje tesnil, ki jo bodo kmalu lahko uporabljali na gradbenem oddelku, in z uspešno opravljenim zagovorom dokazali, da je na pohodu novi rod dobrih orodjarjev. V pogovoru so vsi trije zatrdili, da je prakse med šolanjem premalo in da bi bilo prav, da bi se med šolanjem delali v obratu ter tako bolje spoznali delo v njem. Vsi trije so se že zelo zgodaj odločili za ta poklic, največ vpliva na tako odločitev pa so imela pripovedovanja drugih in zahtevana

natančnost pri opravljanju tega poklica. In ko smo jih povprašali, kakšna je predstava o naši železarni med mladimi, so odgovorili, da jo ocenjujejo kot okolje, v katerem lahko uresničijo svoje ambicije. Nemalo pohval so izrekli mentorjema.

»Želim si, da bi čimprej dobili taka orodjarska dela, ki jih opravljajo starejši, izkušnejši orodjarji,« je na koncu našega pogovora dejal Klemen Razinger. Rok Mravlje in Roman Berus, ki bosta decembra obkula vojaško suknjo, pa upata, da bosta čez leto dni dobila zaposlitev v Železarni.

Štefka Gasar, Aleš Šolar, Kristian Žagar in Matej Mravlje v teh dneh opravljajo desetdnevno prakso v proizvodnji in se usposablja pri najizkušnejših delavcih v orodjarni. Tudi oni so zadovoljni z mentorji in ko so ugotavljali razliko med šolsko in proizvodno prakso, so več prednosti dali slednji, saj svoje delo opravljajo na novejših strojih in bi namesto dveh dnevov v tednu v delavni-

cah CSUI veliko raje delali v Strojnih delavnicah, kjer se lahko tudi veliko več naučijo.

Mentorja Niko Cenček in Aleksander Svetina sta dejala, da status mentorjev ni najbolje rešen in da morata poleg rednega dela v normi skrbeti tudi za pripravnike. Vrsto grenkih sta povedala tudi na račun nagrajevanja mentorjev. Ker že dolgo delata z mladimi, opažata da vsaka nova generacija prihaja iz šole s slabšim znanjem. Problemi nastanejo, ko mladi pridejo v obrat in ko morajo resno pričeti z delom. Znanje, pridobljeno med šolanjem jim ne zadošča, poklic orodjarja pa zahteva tudi veliko več prakse. V obratu, kjer jih po eni strani pritiskajo roki za izdelavo naročil, po drugi pa nujna natančnost, vidita mentorja edino rešitev v disciplini.

»Po desetih dnevih dela v našem oddelku se že vidijo razlike med tistimi, ki so bolj spretni ročni ali pa strojni delavci,« pravi Niko Cenček, ki že vrsto let skrbi za pripravnike.

Da se ura zamujena ne vrne nobena, se v Strojnih delavnicah očitno dobro zavedajo, saj bodo vsi ti mladi nekega dne njihovi sodelavci, ali pa bodo delali v drugih obratih v Železarni.

Aleksander Svetina (foto: M. Kolenik)

Niko Cenček (foto: M. Kolenik)

Nova organiziranost ZSMS Železarne

Sodelavci!

Če želite biti član ZSMS, če želite, da ZSMS deluje v Železarni kot interesna ali stanovska organizacija, je čas, da izpolnite pristopno izjavo. Za evidentiranje članstva imamo zelo malo časa, predvsem zaradi izdelave programa dela in spremembe pravila o organiziranosti ZSMS Železarne. Naj navedem, da je po sprejetju Statuta ZSMS na 13. kongresu raspuščena dosedanja organizacija ZSMS in ustanovljena nova.

Član ZSMS je lahko vsak, ki sprejema statut ZSMS in program dela od 15. leta naprej. Za članstvo se odločamo sami, prostovoljno; torej boste morali tudi vi, ki ste v tem letu podpisali, da ste člani ZSMS, zaradi spremembe statuta, še enkrat s podpisom potrditi svoje članstvo. Članarino bomo v naslednjem letu zbirali samo na podlagi podpisov, se pravi dejanskega članstva. Zato vas prosimo, če se počutite

člane ZSMS, da čim prej izpolnite pristopno izjavo.

Statut lahko preberete na oglašnih deskah, pristopne izjave pa dobite v pisarni KS ZSMS in pri naslednjih mladincih: Antonu Avbarju (Žičarna), Samiru Oraščanin (Zelbarja), Borutu Cesarju (Elektrode), Ševalu Mehinoviču (Transport), Romanu Iskri (Strojni obrati), Romanu Kavčiču (Valjarna debele pločevine), Seadu Ališiču (Tehnična kontrola Bela), Magdi Papič (Valjarna bluming štekel), Dinki Čatak (uredništvo Železarja), Sabini Hadzi-sulejmanović, (obračun osebnih dohodkov), Slavici Filipov (disciplinska komisija), Klavdiji Zunc (tekačice Jesenice), Tatjani Ferk, (GEŽ), Kseniji Šest (Komerčiala), Črtomirju Mesariču (Livarna), Aniti Bergant (Valjarna žice in profilov) ali pa na OK ZSMS Jesenice, Titova 86.

Dragutin Gvozdič

Odgovor ZSMS na članek Pravica do gojenja cvetlic

V 45. številki Železarja Edo Torkar v članku Pravica do gojenja cvetlic spravlja tudi, kaj o hišnem redu misli tovarniška organizacija ZSMS.

V Železarni nimamo tovarniške organizacije ZSMS, ampak Koordinacijski svet ZSMS Železarne. Torej Koordinacijski svet nima pravice ukazovati neko aktivnost, ampak ima pravico le koordinirati aktivnosti OO ZSM znotraj Železarne, po obstoječih pravilih o delovanju. V samskih domovih je večina stanovalcev starejših od 27 let, prej po dosedanjih pravilih o organiziranosti ZSMS niso člani te organizacije.

Kljub temu je predsedstvo Koordinacijskega sveta ZSMS Železarne v prejšnjem letu obravnavalo problematiko samskih domov in zavzelo naslednje stališče:

1. Opravi se pogovori z vodstvom TOZD Družbeni standard glede ustavitve samoupravnih organov, domskih skupnosti, v samskih domovih.

2. Glede na želje stanovalcev jim bodo člani predsedstva KS ZSMS pomagali pri oblikovanju vodstva domskih skupnosti, pri izdelavi pravil o delovanju te skupnosti in pri oblikovanju njenega programa dela.

Tako je ZSMS na željo stanovalcev samskega doma Novi blok in v dogovoru z vodstvom TOZD Družbeni standard najprej izvedla evidentiranje za dane predsedstva domske skupnosti. To tajnih volitev je predsedstvo domske skupnosti zadolžilo vodstvo ZSMS Železarne, da naredi predlog pravilnika o delovanju domske skupnosti in redlog sprememb hišnega reda. Stanovalci samskega doma Novi blok so tudi posredovali svoja mnenja glede spremembe hišnega reda. Predsedstvo ZSMS Železarne je sprejete naloge izvedlo, nato pa smo v pogovoru z vodstvom domske skupnosti in TOZD Družbeni standard omenjene zadeve sklepaljevali. Od šestih izvoljenih članov vodstva domske skupnosti sta na prvi drugi pogovor prišla le dva člana, na tretjega pa niti eden. Vendar smo z aktivnostjo kljub temu nadaljevali.

Zadnji odgovor, ki smo ga dobili iz TOZD Družbeni standard glede spremembe hišnega reda v samskih domovih, je pojasnjeval, da spremembe lahko veljajo le v vseh samskih domovih, to je potrebno ustanoviti domske skupnosti tudi v ostalih dveh samskih domovih, prisluhniti tudi željam teh stanovalcev, jih uskladiti s prostorski in možnostmi in spreminiti hišni red.

Koordinacijski svet ZSMS nima pravice ukazovati, kaj bo kdo delal v Železarni, še manj pa vmešavati se v zasebno življenje občanov. Nihče od stanovalcev iz drugih dveh samskih domov ni prislusljal našim pobudam, niti ni izrazil želje po spremembi, zato sami nismo mogli izvesti ustanovitvene akcije v drugih domovih. Naj omenim, da smo v Novem bloku kandidirali listo za izvolitev vodstva domske skupnosti morali dati na glasovanje stanovalcem v odmoru med televizijskim prenosom nogometne tekme. Pri vsej aktivnosti je sodeloval tudi sindikat.

Mislím, da bi spoštovani Edo Torkar moral pred objavo članka obiskati še drugo stran, kjer bi dobil odgovore na njegova vprašanja. Svoje dejavnosti

namreč ne obešamo na veliki zvon, čeprav se moramo pogosto ukvarjati s podedovanimi nepravilnostmi.

Tako ravnanje z ljudmi, kot ga določa hišni red v samskih domovih, mladi nismo podpirali, ampak ga obsojamo. Zato je tudi predsedstvo OK ZSMS Jesenice prizadevanje ZSMS Železarne Jesenice za reševanje problematike samskih domov podpiralo in spremljalo. Na podlagi tega pa so delegati na 13. kongresu (iz OK ZSMS Jesenice) dosegli, da se v program dela ZSMS vključi tudi amandma, ki se nanaša na bivanje ljudi. Ta se glasi, da mora vsak državljan Slovenije imeti na uporabo sobo s toplo vodo in sanitarijami. Trudimo se torej, da samskih domov nikoli več ne bi bilo. In ne samo njih.

Dokumentacija o tej problematiki je na vpogled v prostorih KS ZSMS Železarne.

Dragutin Gvozdič

Življenje v samskem domu ni samo pravica do gojenja cvetlic

Prispevek Pravica do gojenja cvetlic avtorja Eda Torkarja, ki je bil objavljen v pretekli številki Železarja, zahteva nekaj dodatnih pojasnil:

Hišni red stanovanjske hiše, pa tudi samskih domov, je sestavni del uporabe stanovanjske zgradbe, v kateri biva ljudje, in opredeljuje določene norme in pravila življenja v skupnosti.

S tem namenom je napisan tudi hišni red samskih domov Železarne Jesenice, katerega avtor tako dosledno kritizira. Njegova interpretacija pogojev bivanja v samskem domu, ki jih primerja s strah zbujajočimi institucijami, je naravnost šokantna, kar velja tudi za nadaljevanje teksta, do zaključka z Ruselovim sodiščem zaradi kršenja človekovih pravic.

Ob takem doživljanju življenja v samskem domu, kot ga interpretira avtor, je čudno, da so skoraj vse postelje nezmogljivosti zasledene, še bolj nerazumljivo pa je, da stanovalci samskega doma odklanjajo razpolagalno pravico za garsonjere. Absurd pa je, da v teh »pogojih« biva tudi šest upokojenec.

Strinjamo se, da je obstoječi hišni red preživel obdobje velike fluktuacije v samskih domovih. Prav tako smo že

v lanskem letu pričeli z aktivnostmi prilagajanja hišnega reda obstoječim razmeram in možnostim. Pri izdelavi osnutka sta aktivno sodelovala tako ZSMS kot sindikat, medtem ko je bil prispevek domske skupnosti minimalen. Osnutek hišnega reda je pripravljen za razpravo, v njem pa je upoštevana večina želja stanovalcev. Dolgoročna usmeritev Železarne pa vsebuje postopno ukinjanje samskih domov (kar se že izvaja) in ureditev hotela za samce.

Pa še nekaj besed okoli plačila bivanja in oskrbe v domu, ki ga delavci plačujejo »iz svojega žepa«. Iz katerega žepa pa plačujejo stanarino delavci Železarne, ki živijo v družbenih stanovanjih, in so prav tako s svojimi žulji prispevali h gradnji stanovanj, pa nimajo nobenega regresa?

Naj bo dovolj. Kako živijo delavci v samskih domovih, ne moremo sklepati na osnovi hišnega reda; najprej je to potrebno videti, šele potem soditi.

Vodstvo TOZD Družbeni standard

Kadrovsko gibanje v oktobru

REDNO UPOKOJENI:

Rozalija Erjavec, 1939, Jeklovlek — 15 let v ŽJ; Janez Ovsenik, 1934, Valjarna bluming štekel — 33 let v ŽJ in Janez Prek, 1930, Sektor inženiring — 35 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Taib Alagič, 1951, Valjarna bluming štekel — 17 let v ŽJ; Mirjana Milutinovič, 1952, Žičarna — 16 let v ŽJ in Hamdija Zahič, 1936, Transport — 22 let v ŽJ.

TOZD/DS	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE			
	iz JLA	štipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	discipl. odpust	po sklepu ODR	upokojeni
Talilnice	3	3		2				2
Ploščati program	2	1	3		2	2		4
Okrogli program	1	2	3		1	1	2	4
Tehnične dejavnosti	1	1		1	4	1		6
Komerčiala	1	1		1				1
Družbeni standard		1	1					—
DSSS		2	2		2	1		3
ŽELEZARNA (1)	8	6	14		4	10	6	20
								5583
								5803
								5523

Pregled odsotnosti v oktobru

Tozd	Število delavcev	Bolovane %	Porod. dop. %	Redni letni dopust %	Ostala odsotnost %	Skupna odsotnost
Talilnice	690	8,36	—	12,92	0,48	21,76
Plošč. program	1079	10,11	0,44	8,57	0,58	19,70
Okrog. program	889	10,62	1,25	8,05	0,75	20,67
Tehnič. dejav.	1791	6,08	0,11	9,01	0,53	15,73
Komerčiala	156	3,40	2,53	9,11	0,51	15,55
Družb. stand.	186	8,42	8,59	10,14	0,20	27,35
DSSS	797	5,16	3,23	7,60	0,67	16,66
ŽELEZARNA	5588	7,74	1,14	9,10	0,58	18,54

40 let Valjarne debele pločevine

Tretje obdobje valjarne 2400

Leto 1978 je leto, v katerem je VDP dosegla največjo proizvodnjo, saj je prvič, odkar je prišla z obratovanjem, skupna proizvodnja presegla 100.000 ton.

Zemeljski plin smo namesto mazuta uvedli v ogrevne peči in Custodis normalizirno peč med remontom v maju 1979. Težave pri prehodu z mazuta na zemeljski plin so bile v začetku velike, saj je pogosto pregoreval strop na križni in na potisni peči. Z rekonstrukcijo gorilcev smo problem rešili, ogrevanci so imeli lažje delo, pa tudi okolje je bilo čistejše.

Velika proizvodnja in še večje povpraševanje po kvalitetnejši pločevini ter premajhne zmogljivosti peči za termično obdelavo pločevine so nas prisilile, da smo pričeli razmišljati najprej o nabavi nove peči za žarjenje pločevine. Žal je pomanjkanje vložka (slabov) na tujem tržišču in v železarni povzročilo, da smo bili junija 1980 prisiljeni ustaviti nočno izmeno na progi in v adjustaži in s tem zmanjšati proizvodnjo valjarne skoraj za tretjino. Delavci, ki so ostali brez dela, smo razporedili na druga dela v valjarni (OTOP s treh na štiri izmene), za nekaj mlajših delavcev pa smo poiskali delo v drugih obratih železarne.

Že v letu 1981 smo se zaradi predvidene povečane proizvodnje pločevine za JLA pričeli dogovarjati o novi investiciji, o novih napravah za termično obdelavo pločevine. Novi izdelki za JLA so bili zelo zahtevni, prav tako pa so od nas zahtevali krogono pločevino, kar je pomenilo višjo stopnjo finalizacije in nov izziv za delavce valjarne.

Ker je bilo treba te izdelke izdelati v kratkem času, smo se odločili, da izvedemo investicijo v dveh fazah.

V prvi fazi smo v OTOPI naredili prizidek, v katerega smo postavili novo žarilno peč, vodeno s pomočjo računalnika, in numerično krmiljen sekator, s pomočjo katerega smo krojili pločevino v razne oblike; poleg tega smo robove lahko rezali tudi pod kotom. Tako nam je uspelo že v letu 1983 odpremiti prve količine te izredno zahtevne krogono pločevine.

Rezultati so pokazali, da smo po kvantiteti sposobni izdelati tudi tako zahtevne izdelke, ne pa tudi po količini, saj so bile naše naprave za termično obdelavo kljub novi žarilni peči LOI še vedno premajhne.

Zato smo v veliko intenzivnostjo prišli z drugo fazo modernizacije Valjarne debele pločevine. Ker so bile naprave za termično obdelavo in ravnanje pločevine zelo velike, poleg tega pa so zahtevale še vrsto spremljajočih naprav, kot so transportne valjčnice,

prevlačniki, transportni trakovi, transportni vozovi, smo za potrebe adjustaže pričeli z izgradnjo nove hale, vzporedno z že obstoječima.

Proizvodnja v valjarni je potekala normalno, istočasno pa so se v valjarni gradili temelji za nove naprave. To je izredno oviralo redno delo tako v adjustaži kot na progi, zato je bila potrebna dobra koordinacija med proizvodnjo in izvajalci del. Moramo povedati, da so delavci valjarne z razumevanjem sprejeli vse težave, ki so nastopale pri izgradnji in obstoječih proizvodnih prostorih in so včasih delali skoraj v nemogočih pogojih. Kljub temu je proizvodnja tekla normalno in smo zastoje ali izpade proizvodnje zaradi izgradnje nadomestili z delom ponoči ali v prostih sobotah in nedeljah.

Čeprav na progi v načrtih za modernizacijo finalizacije Valjarne debele pločevine ni bilo predvidenih nobenih posegov, smo se odločili in zamenjali napravo za odbrijg šlake z novo modernejšo z višjim pritiskom, ki omogoča boljše odstranjevanje šlake s slaba. Prav tako smo nabavili nov merilec debeline, kjer merimo debelino pločevine s pomočjo radioaktivnega izotopa. Pa tudi star zakladalni stroj Weiman, ki je služil za zakladanje krožne peči, smo zamenjali z novim modernejšim zakladalnim strojem firme Dango. Skladišče vložka (slabov) smo zaradi izgradnje nove kalilne peči preselili v novo halo.

Ker smo se valjavnici zavedali, da nam bodo nove naprave omogočile izdelavo kvalitetnejših jekel, smo skupaj s sodelavci razvojnega oddelka železarne pričeli z osvajanjem novih, še kvalitetnejših jekel. Pri tem so nastopile težave, saj visokotrdnostnih mikrolegiranih jekel, daljših od šest metrov, nismo mogli izdelati, kalilna peč tega ni dopuščala. Poleg tega je bila kalilna peč zelo obremenjena z redno proizvodnjo in je bilo zelo malo prostora za industrijske raziskave novih mikrolegiranih jekel.

V letih od 1985 naprej so se s postavitvijo posameznih naprav težave pričele manjšati. Z ravnanjem smo pričeli na novi štiritisoč tonski stiskalnici in pri pločevini, debelejši od 20 mm, smo dosegli ustrezno ravnost, zato ni bilo več reklamacij. Ko je prišel z delom še nov ravnalni stroj firme Sack, z možnostjo ravnanja pločevine debeline od 5 do 20 mm, so bili problemi v zvezi z ravnanjem rešeni.

Leta 1987 pa je prišla z obratovanjem nova kalilna peč Drever s kalilno linijo, tako da smo imeli vse možnosti za dobro termično obdelavo pločevine zahtevnejših kvalitet. Žal je prišlo v začetku leta 1987 do dekonjunkture in s tem do pomanjkanja naročil za debe-

lo pločevino. Tako vseh možnosti, ki so se nam s pričetkom obratovanja novih naprav ponudile, nismo mogli izrabiti. Ta čas smo izrabili za še boljše sodelovanje z razvojnimi oddelki Železarne, posebno z inž. Slavkom Ažmanom. Z njegovo pomočjo smo uspeli izdelati vrsto novih kvalitetnih pločevin, ki jih je inž. Ažman prej razvil v laboratorijih raziskovalnega oddelka.

Tako nam je poleg že znanih mikrolegiranih jekel Nb 43, NV 47, NN 40 in NN 45 uspelo izdelati novo vrsto jekel na bazi Nb in Mo in z nizko vsebnostjo ogljika. To so jekla Niomol 390, Niomol 490 in Niomol 420 K, katerih prednosti sta večja žilavost in nižji C ekvivalent pri varjenju.

Poleg teh jekel nam je v novi kalilni peči uspelo izdelati tudi visokotrdnostna mikrolegirana jekla Nionical 70, Nionical 90, z mejo plastičnosti med 690 in 960 Mpa in dobro žilavostjo do -40 °C. Prav tako smo naredili velik korak naprej pri obdelavi jekel, odpornih proti obrabi, saj smo z jekli Nicrodur 280, Nicrodur 350, Nicrodur 400 dobili pločevine z visoko trdoto in sposobnostjo hladne deformacije.

Poleg tega smo izdelali tudi jekla za nizke temperature na bazi niklja, in sicer Ni 3,5, Ni 5 in Ni 7, ki imajo dobro žilavost pri temperaturi do -120 °C, -140 °C in do -196 °C. V zadnjem času smo skupno z Litostrojem in Tomeksom iz Ljubljne pričeli z izdelavo dvoslojne pločevine — kjer je osnova konstrukcijsko jeklo, platurka pa nerjavna pločevina. Tako smo dobili jeklo, ki je cenejše od nerjavnega, pa še vedno uporabno tam, kjer se zahteva nerjavni sloj pločevine.

Vse več kupcev se je zanimalo za krogono pločevino, zato smo kupili še en numerično krmiljen sekator, na katerem lahko režemo tudi s plazmo, tako da sedaj ni težav pri razrezu nerjavne pločevine. Nov računalnik Packard pa omogoča hitrejšo izdelavo programov za oba numerično krmiljena sekatorja.

In takole vidi prihodnost Valjarne debele pločevine skozi kritična očala konsultantske firme Mc Kinsey sedanjí obratovodja Janez Rozman.

Proizvodnja debele pločevine je predraga in nekonkurenčna za Evropo 92. Zaradi energijsko »požrešnih« ogrevnih peči in sistema dela porabi mo bistveno preveč energije na proizvedeno tono pločevine. Tehnološko zastareli Lauthov trio ne omogoča kvalitetnega valjanja, tako da je količina izmeta predvsem zaradi dimenzijskih odstopanj prevelika. Stroške povečuje tudi odpadki zaradi slabe površine. Trg vse bolj zahteva pločevino z dobri mehanskimi lastnostmi in kvalitetno površino.

Rešitev je več: zamenjava potisne in krožne ogrevne peči z eno samo, verjetno koračno pečjo ter Lauthov trio s kvarto-valjavskim strojem, kar pa je glede na obseg investicije nerealno. Storitveni so prvi koraki za prenos valjanja na bluming. Z rekonstrukcijo proge na Beli (valjčnica, ravnalni stroj v vročem, škarje, transport) bi bilo možno skoraj ves sedanji asortiment brez težav kvalitetno izvajati.

Za določen del asortimenta bo potrebno poiskati kooperanta v Jugoslaviji ali izven nje.

Tako bo valjarna postala enota za termično obdelavo, razrez in adjustiranje debele pločevine, vendar so potrebne še nekatere dodelave in izboljšave. Za kvalitetnejše delo in večjo storilnost bo treba razmisliti o novih čelnih in krožnih škarjah, predelavo Custodis normalizirne peči, da bo možno obratovanje pri nižjih temperaturah, postavitev linije za peskanje in zaščito pločevine, zamenjava enega plinskega sekatorja z numeričnim krmiljenjem, ureditev transporta pri sedanjih NC sekatorjih, v tehnološki proces vključiti linijo za kontrolo pločevine.

Asortiment bo težil h kvalitetnejšim jeklom, masovna se opuščajo. Izkoristiti bomo morali prednost pri jeklih, ki jih ne proizvaža vsakdo. Tehnologija je osvojena. Z navedenimi spremembami v opremi bi odpravili še tiste pomanjkljivosti, ki valjarno sedaj najbolj tarejo: tolerance in površina.

Le na ta način lahko debela pločevina kot izdelek Železarne Jesenice še obstane, čeprav jo je Mc Kinsey po hitrem postopku z levo roko že odpisal.

Od pričetka obratovanja Valjarne debele pločevine leta 1950 smo konec decembra leta 1988 izdelali 3 milijone ton debele pločevine, ki so jo potrošniki vgradili v razne stroje in naprave širom domovine in v svetu.

Valjarna debele pločevine je v 40 letih dela upravičila svoj obstoj in delavci valjarne so dokazali, da znajo izdelati debelo pločevino, ki se po zahtevnosti in kvaliteti lahko primerja z ostalimi proizvajalci debele pločevine v Evropi in v svetu.

Prispevke za kroniko obrata Valjarne debele pločevine (2400) Cirila Urbarja, Vitomirja Gričarja in Janeza Rozmana je uredil Miro Noč.

Kako smo koristili sredstva sklada skupne porabe v devetih mesecih

I. OSEBNA IZPLAČILA

(v 000 din)

	Načrt 1989	Realizacija I—IX. 89	%
1. jubilejne nagrade	3.285.734	4.105.975	125,0
2. regresi za letni dopust	7.573.176	7.642.010	100,9
3. izplačila ob upokojitvah	2.238.035	1.216.123	54,3
4. prispevek za odkup zavarovalne dobe	130.000	87.414	67,2
5. regresi za počitniške domove	—	8.106	—
6. solidarnostna pomoč	—	5.592.000	—
SKUPAJ I.	13.226.945	18.651.628	141,0

V celoti so izplačila v I. prednostni skupini prekoračena za 41 % glede na načrtovano. V načrtu nismo predvideli izplačila solidarnostnih pomoči (za ozimnico), ki so bile izplačane v mesecu septembru v višini milijon din na zaposlenega. Za jubilejne nagrade smo namenili 25 % več sredstev kot je bilo načrtovano za leto 1989, ker niso bila predvidena sprotna izplačila jubilejnih nagrad med letom. Delavci, ki dopolnijo jubilejna leta, namreč prejme jubilejno nagrado naslednji mesec v revalorizirani višini. Regresi za letni dopust se bodo delavcem, ki so v tekočem letu pridobili pravico do koriščenja letnega dopusta, izplačali v mesecu decembru v revalorizirani višini. V obdobju od 1.1. do 30.9.1989 se je upokojilo 217 delavcev, odpravnine se mesečno prilagajajo višini, določeni v individualni listi (v mesecu oktobru 21.652.300 din). V letu 1989 naj bi namenili sredstva za dokup zavarovalne dobe za približno 50 zaposlenih.

V prvih devetih mesecih je bilo v ta namen potrošenih 67 % načrtovanih sredstev.

II. SREDSTVA ZA AKTIVNOSTI SINDIKATA

(v 000 din)

	Načrt 1989	Realizacija I—IX. 89	%
1. sredstva za delo OOS	424.447	802.667	189,1
2. sredstva za pospeševanje zbiranja odpadnih surovin	105.066	40.662	38,7
3. komisije in klubi pri IO KOOS	324.624	145.000	44,7
4. praznovanje dneva žena	33.580	33.580	100,0
5. tekmovanje kovinarjev	6.720	—	—
6. praznovanje dedka Mraza	27.900	—	100,0
7. društva upokojenecv	33.756	33.756	46,5
8. nabava ur za upokojene sodelavce	300.000	139.590	—
SKUPAJ II.	1.256.093	1.195.255	95,2

Sredstva v II. prednostni skupini so koriščena 95 %, največje odstopanje glede na načrt predstavljajo sredstva za delo osnovnih organizacij sindikata. Ta sredstva se povečujejo skladno z rastjo osebnih dohodkov in so glede na načrt višja za 89 %. Sredstva za delo komisij in klubov pri IO KOOS so koriščena 44,7 % oziroma v takem odstotku nakazana na sindikat, vendar je po

razpoložljivih podatkih možno predvideti, da bodo do konca leta sredstva prekoračena predvsem pri komisiji za socialna vprašanja in komisiji za športno rekreacijo. Za tekmovanje kovinarjev in praznovanje dedka Mraza do konca septembra sredstva še niso bila koriščena. Sredstva za nabavo ur so v prvih devetih mesecih koriščena v višini 46 % načrtovanih sredstev.

III. SKUPNE ZADEVE

(v 000 din)

	Načrt 1989	Realizacija I—IX. 89	%
1. aktiv ZZB NOV	420	—	—
2. šolnine	79.870	127.562	159,7
3. SSP SOZD SZ	22.457	22.457	100
4. obveznosti iz SSP	56.313	129.564	230,1
5. Odbor za splošne zadeve	3.248	10.060	309,7
6. Odbor za kadre in druž. standard	38.540	12.970	33,7
SKUPAJ III.	200.848	302.613	150,7

V III. skupini so bila sredstva prekoračena za 50,7 %, največje odstopanje je pri koriščenju sredstev odbora za splošne zadeve glede na sprejete skle-

pe, sledijo sredstva za obveznosti iz SSP, kjer so zajeti vsi stroški ob podelitvi jubilejnih nagrad, ter pri šolninah, ki so za 59,7 % višje.

IV. SREDSTVA ZA VLAGANJE V ŠIRŠI DRUŽBENI STANDARD

(v 000)

	Načrt 1989	Realizacija I—IX. 89	%
1. sofinanciranje akcij v KS	109.926	—	—
2. društva TVD Partizan	25.948	20.148	77,6
3. društva s področij kulture, športa in drugih interesnih dejavnosti	68.760	55.360	80,5
4. vrhunski športi na Jesenicah	71.580	71.580	100,0
SKUPAJ IV.	276.214	147.088	53,3

V tej prednostni skupini so bila vsa sredstva koriščena skladno s sprejetimi sklepi. Društva, ki niso dostavila poročil oziroma programov, sredstev niso mogla koristiti. Glede sredstev za sofinanciranje akcij v krajevnih skup-

nostih teh ni možno koristiti, dokler ne bo znano stališče Republiškega sekretariata za finance v zvezi z virom financiranja za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih.

REKAPITULACIJA

(v 000 din)

	Načrt 1989	Realizacija I—IX. 89	%
I. prednostna skupina	13.226.945	18.651.628	141,0
II. prednostna skupina	1.256.093	1.195.255	95,2
III. prednostna skupina	200.848	302.613	150,7
IV. prednostna skupina	276.214	147.088	53,3
SKUPAJ	14.960.100	20.296.584	135,7

Iz rekapitulacije koriščenja sredstev je možno ugotoviti, da se sredstva koristijo po sprejetih izhodiščih (skladno s prednostnimi skupinami), razen v III. prednostni listi, kjer je prekoračenje načrtovanih sredstev predvsem na račun povišanega zneska šolnin in stroškov, ki niso bili predvideni in se vodijo pod »obveznosti iz SSP«.

Koriščena sredstva SSP v letu 1989 (obdobje I.—IX.) so dosegla višino 2.652.489 din, kar pomeni, da smo v letu 1989 za izplačila skupne porabe no-

minalno namenili 665 % več sredstev, ob upoštevanju višjega izplačila jubilejnih nagrad zaradi njihovega poročila in upoštevanja rasti življenjskih stroškov v letošnjih prvih devetih mesecih, pa je moč ugotoviti, da so bila v letu 1989 izplačila skupne porabe realno nižja kot v preteklem letu (rast življenjskih stroškov I.—IX. 1989 785,1 %).

Vodja Oddelka za stanov. stand. in organizacijo prostega časa
Vanja SIMECNOV

Občinska konferenca SZDL Jesenice vabi na

praznovanje dneva republike,

29. novembra,

v torek, 28. novembra, ob 18. uri v dvorani Osnovne šole Tone Čufar.

Slavnostni govornik bo predsednik OK SZDL Jesenice inž. Alojz Kalan.

Kulturni program bodo pripravili učenci ŠKD OŠ Tone Čufar.

Na proslavi bodo podeljena tudi državna odlikovanja ter priznanja za najboljše fotografije mladih na temo Naše mesto, ob 60-letnici mesta Jesenice, ter na temo Pogled skozi okno — vrata, ob 150-letnici prve fotografije in 100-letnici prvega foto kluba na slovenskem.

Po proslavi vabimo na ogled razstave fotografij.

Jesenice danes ...

Nadaljevanje s 1. strani

Nalogo pa prevzemajo v času, o je občina Jesenice med 65 v Sloveniji po narodnem dohodku na preivalca padla s 14. mesta leta 1985 na 44. mesto v letu 1988; ko imamo a Gorenjskem najvišjo stopnjo rezposelnosti (3,28), ko firme odhaajo iz občine, nove pa ne nastajajo; o se srečujemo s krizo vodenja.

»Čas je, da začnemo na svojo rihodnost gledati odgovorno, da z dgovornim delom začnemo spremijati dolgoletne navade in razvade,

da začnemo ceniti prostor, ki ga imamo, da občina s tem prostorom začne tržiti, da začnemo ceniti znanje in kadre«, so poudarili v ponedeljek. Brez teh nujsnih sprememb, ki se morajo odraziti v življenju, bo vse govorjenje zaman. Pri tem pa samo člani Zveze komunistov, brez sodelovanja ostalih, vsega ne bodo mogli opraviti. Zato velja povabilo za sodelovanje, za spreminjanje razmer, za delo vsem, ki jim ni vseeno, kakšne bodo Jesenice jutri. Kakšne so danes, pa vemo.

Predsedstvo SFRJ CK ZK Slovenije

»Miting resnice« — ki naj bi bil 1. decembra v Ljubljani, kljub prepovedi uradnih institucij in obsodbi slovenske javnosti, ocenjujemo kot dobro zamišljeno provokacijo, ki ne tiče tako pregreto nacionalno nestrpnost. Pozivanje k nasilnemu rušenju ustavne ureditve v republiki pa zahteva reagiranje zveznih organov, med njimi tudi zveznega predsedstva SFRJ.

Izražamo trdno odločenost, da je možno številne probleme v Jugoslaviji reševati le z ustvarjalnim delom, kulturnim dialogom v okviru institucij sistema, ne pa na ulici in s silo.

Občinski komite ZKS Jesenice
Predsednica: Rina Klinar

Analiza kadra z višjo in visoko šolo

Po dveh letih in pol ponovno podajamo prikaz stanja na področju kadra z višjo in visoko šolo. Tudi v pričujoči analizi se bomo zadržali pretežno pri kvantitativnih kazalcih. O kvaliteti oz. prispevku tega segmenta zaposlenih k dohodku (profitu) in učinkovitosti delovne organizacije lahko navržemo le nekaj vzporednih misli, saj nimamo ustreznih podatkov.

Ali so zaposleni z višjo in visoko izobrazbo strokovnjaki? Stimulacija delavcem z visoko izobrazbo, ki je bila uvedena, da bi zaustavili visoko fluktuacijo in slabo nagajevanje visokošolcev, je med višješolci in visokošolci napravila rez: Kot strokovni kader, ki si lahko pridobi omenjeno stimulacijo, so definirani samo visokošolci. M. Begović (Problem nagajevanja strokovnega kadra v Železarni Jesenice, pripraviška naloge) ocenjuje to za pomemben korak k definiranju problema.

Kako ta rez upravičiti? Kakšne so specialne sistemske lastnosti visokošolcev? F. Bučar v prispevku Splošna teoretična in metodološka izhodišča za raziskavo o fleksibilnosti visokošolskih poklicev takole opredeljuje specialne sistemske lastnosti visokošolcev: »Če bi hoteli poiskati neko kvalitativno razliko med visokim šolstvom in ostalim (...), bi se lahko zedinili za opredelitev, da gre za visoko šolstvo takrat, kadar v vzgoji prevladuje usmerjenost k samostojnosti v abstraktnem mišljenju, k analizi in sintezi, sposobnosti za kreativnost, sposobnosti za samostojno oblikovanje odgovorov in k posredovanju tistih znanj (informacij), ki so lahko podlaga za tako usposobljenost... To so lahko lastnosti, ki so potrebne v enaki meri v vsaki stroki in niso odsev stopnje v izobrazbenosti. Niso akcidenčne stroke, pač pa esence visokošolske izobrazbenosti.« (Organizacija in kadri, 1981, 1)

Če tako definiramo sistemske lastnosti visokošolske izobrazbenosti, je seveda treba presoditi, na katerih mestih je dejansko potreben visokošolski kader. Zahteva po presoji izhaja iz protislovnih razmerij med tayloristično strukturo tovarniškega sistema proizvodnje ter profesionalizacijo zahtevnih del. V neposredni in čisti obliki se to protislovje kaže na področju inovacijske dejavnosti. Brez avtonomije ni samoiniciativnosti, kreativnosti, inovativnosti, tj. vsega, kar je sicer sistemska lastnost visokošolske izobrazbe.

Omenili smo že, da nimamo podatkov, ki bi nam omogočili eksaktno presojo kvalitete višjih in visokošolskih kadrov. Eden od vsebinsko bogatih — hkrati pa tudi enostavno merljivih — podatkov, ki bi nam lahko ponudil osnovo za ugotavljanje učinkovitosti teh kadrov, bi bil lahko njihov delež v inovacijski dejavnosti. Glede na relativno urejeno področje vzpodbujanja in spremljanja inovacijske dejavnosti je presenetljivo, da je ne spremljamo po izobrazbeni strukturi.

Omenili smo problem avtonomije strokovnjakov. To vprašanje je v bistvu vprašanje avtonomije strokovnih služb. Avtonomija je na eni strani v konfliktu z racionalizmom tayloristične strukture industrije, na drugi — to pa je jugoslovanska specialnost — pa s komunističnim projektom asociacije neposrednih proizvajalcev.

Sociologe, pravnike, ekonomiste, organizatorje... smo šolali v funkciji podpore asociacij neposrednih proizvajalcev, tehniška inteligenca pa je iskala svojo uveljavitev ne v tehniki in tehnologiji, pač pa v politiki, sindikalizmu, konjičkarstvu (M. Begović, prav tam). Zakon o združenem delu je marginaliziral vlogo strokovnih služb. V Rus išče vzroke v bojznih politokrator, da bodo ti kadri v podjetjih dominirali zaradi vse večje vloge znanja in informacij v proizvodnih procesih. Marginalizacija se je kazala predvsem v nizki angažiranosti in manjši odgovornosti ter večji odvisnosti strokovnih od vodilnih kadrov.

Kaže (bodimo optimisti), da bomo z jugoslovansko specialnostjo neavtonomije znanosti, znanja in strokovnosti prej ali slej (vsaj v aspiracijah in na papirju) opravili. Ostalo pa bo permanentno vprašanje protislovnega razmerja med industrializacijo (dominacija tehnične delitve dela, ki je strukturalno vgrajena v tovarniški sistem proizvodnje) in profesionalizacijo (procesi intelektualizacije dela in generiranja profesionalne etike (avtonomije). To permanentno vprašanje je v naših razmerah zaostreno z nezavidičnim vodstvenim kadrom, ki je bil prav tako dolga leta potisnjen ob stran. Kot je pokazala anketa, ki jo je izvedel M. Begović (prav tam), je »management« v Železarni obseden s strokovnim usposabljanjem, ne pa tudi z osvajanjem znanj s področja vodenja kadrov: »Zunanji videz je tak, kot da našim vodilnim delavcem povsem ustrežajo plača direktorja, naziv strokovni sodelavec in funkcija samoupravljalca.«

Vzporedno z razvojem managerske funkcije, ki naj bi vodila k avtonomiji in odgovornosti vodstva, naj bi rasla tudi pomen in avtonomija strokovnih služb. Ti procesi so osnova za deblokado (izpravo) strokovnih potencialov, tj. za njihovo ekonomiziranje. Dosežen je konsenz, da morajo imeti vodje pomembno in končno besedo pri kadrovskih odločitvah (sprejem delavcev, ocenjevanje delovne uspešnosti podrejenih, odločanje o napredovanju in podobno). Toda za to se morajo usposobi-

ti, potrebujejo pa tudi pomoč strokovnih služb. Sami morajo biti prvi podvrženi vsem postopkom kadrovanja, usposabljanja in ocenjevanja.

Kader z visoko šolo

Že leta 1986 so v Analizi kadra z visoko in višjo šolo ugotovili, da je v Železarni zaposlenih manj delavcev s končano visoko šolo kot leta 1984. Kljub temu, da je bilo zmanjšanje na videz zanemarljivo (za dva delavca), je pokazalo na zmanjševanje kadra z vi-

soko izobrazbo.

Na dan 31.8.1989 je bilo v Železarni zaposlenih 180 (3,24 % glede na število vseh zaposlenih) delavcev z visoko izobrazbo, to je kar za 14 visokoizobraženih manj kot pred tremi leti.

Večletno spremljanje visokošolskega kadra po smereh (tabela 1) kaže, da je delež visokošolskega kadra do leta 1984 naraščal, nato pa je začel upadati. V prvih dveh letih se je zmanjšal samo za 2, v nadaljnjih treh pa še za 14. To pomeni, da Železarna izgublja strokovnjake. V največjem številu so odšli metalurgi (5), družboslovci (3), organizatorji in strojniki (4) in po en elektrotehnik, pravnik in medicinec. Nespremenjeno je ostalo število kemikov. Povečalo pa se je število matematikov in fizikov (za 1) ter ekonomistov (za 4).

TABELA 1: Pregled visokošolskega kadra po smereh od l. 1980 do 1986

smeri	1980	1981	1982	1983	1984	1986	1989
metalurgija	št. 61 % 0,94	62 0,98	68 1,07	61 0,96	67 1,07	65 1,04	60 1,08
strojništvo	št. 24 % 0,37	25 0,39	25 0,39	29 0,46	29 0,46	22 0,35	18 0,32
kemija	št. 9 % 0,14	10 0,16	11 0,17	11 0,17	10 0,16	12 0,19	12 0,22
elektrotehnika	št. 18 % 0,28	20 0,31	17 0,27	21 0,33	22 0,35	23 0,37	22 0,40
mat., fizika	št. 5 % 0,08	5 0,08	6 0,09	7 0,11	8 0,13	5 0,08	6 0,11
ekonomija	št. 19 % 0,29	22 0,34	—	22 0,35	22 0,35	26 0,42	30 0,54
VŠOD	št. 5 % 0,08	7 0,11	—	8 0,13	8 0,13	12 0,19	8 0,14
pravo	št. 3 % 0,05	4 0,06	6 0,09	8 0,13	8 0,13	8 0,13	7 0,13
ostali družb.	št. 12 % 0,18	11 0,17	14 0,22	16 0,25	17 0,20	20 0,32	17 0,31
bioteh., medic.	št. 1 % 0,02	—	—	1 0,02	1 0,02	1 0,02	0 0
SKUPAJ	št. 155 % 2,39	162 2,55	176 2,76	184 2,91	196 3,13	194 3,10	180 3,24

Zaradi novega sistema kategorizacije (prejšnji 19,39 (povprečni) kategoriji zdaj ustreza 23,39 kategorija (+4 ktg.) primerjamo sedanjo kategorijo z za štiri višjo prejšnjo kategorijo (ktg + 4).

TABELA 2: Razporeditev visokošolcev po smereh in plačilnih kategorijah (brez pripravnikov)

KTG	metal.	stroj.	elekt.	kem.	ekon.	org.	pravo	fiz., mat.	ostali	sk.
17	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3
18	1	1	3	1	—	—	—	—	3	9
19	1	1	4	—	5	—	1	—	1	13
20	8	4	7	4	6	1	—	—	6	36
21	13	2	3	2	4	—	3	2	1	30
22	5	4	2	2	5	3	—	1	1	23
23	10	3	—	2	2	—	1	1	1	20
24	8	—	—	—	4	1	—	—	—	13
25	2	—	—	—	1	—	—	1	—	4
26	5	1	2	1	1	1	—	—	1	13
27	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
28	3	1	—	—	1	—	—	—	1	6
29	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3
30	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
32	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	59	18	22	12	30	8	7	5	15	176
povp. KTG	22,92	22,23	20,27	21,33	21,96	21,25	22,86	22,40	20,87	21,99
povp. KTG (1986) + 4	20,54	19,48	19,08	18,52	18,20	19,42	18,73	18,75	17,72	19,39
R	24,54	23,48	23,08	22,52	22,20	23,42	22,73	22,75	21,72	23,39
	-1,62	-1,15	-2,81	-1,19	-0,24	-2,17	+0,13	-0,35	-0,85	-1,40

Pričakovana kategorija predstavlja konstrukt (idealno kategorijo) glede na staž po diplomu in ima napovedno vrednost za določanje kategorij. V primerjavi s starim načinom kategorizacije (tabela 3) vidimo, da so odstopanja v obe smeri večja po novem sistemu. Pravniki so se povzpeli približno za eno kategorijo in pol nad pričakovano (leta 1986 za manj kot pol), matematiki

in fiziki so za približno eno kategorijo nad pričakovano (po starem sistemu so bili za desetinko pod pričakovano kategorijo) in metalurgi so za približno pol kategorije nad pričakovano (pred šestimi leti približno za tri desetinke nad). rav tako so se povečale razlike navzdol: elektrotehniki odstopajo za poldruge kategorije, družboslovci in kemiki a približno za eno kategorijo navzdol.

TABELA 3: Staž visokošolskega kadra, povprečne in pričakovane kategorije — po smereh izobrazbe

SMER	Št.	Povp. staž	Povp. staž po diplomu	Povp. ktg.	pričak. ktg.	Odstop. povp. ktg. od pričak. ktg.
metal.	59	17,10	14,98	22,92	22,44	+0,48
stroj.	18	13,72	13,00	22,33	22,08	+0,25
elekt.	22	13,18	11,77	20,27	21,86	-1,59
kem.	12	15,25	13,75	21,33	22,22	-0,89
ekon.	30	11,87	10,17	21,97	21,57	+0,40
VŠOD	8	16,38	7,38	21,25	21,07	+0,18
pravo	7	10,14	8,57	22,86	21,28	+1,58
mat., fiz.	5	10,20	9,80	22,40	21,50	+0,90
ostali	15	12,80	11,33	20,87	21,78	-0,91
	176	14,37	12,41	21,80	21,75	+0,05

V Železarni še vedno ostaja problem neustrezna zasedenost delovnih mest (tabela 4). V analizi smo ugotovili, da je na delovnih mestih z oznako U-5 z ustrežno izobrazbo zaposlenih le 43 % delavcev, kar 55 % jih ima nižjo in le

2% višjo izobrazbo, kot se zahteva. Iz primerjave z rezultati analize iz leta 1984 vidimo, da je zasedenost delovnih mest glede na ustreznost izobrazbe sedaj še slabša (tabela 5).

TABELA 4: Stopnja izobrazbe na delovnih mestih z oznako U-5

stopnja izobrazbe	2	3	4	5	6	7*	8	9
št.	1	5	5	80	124	169	9	1
skupaj					215	169	10	
%					55	43	2	

TABELA 5: Primerjava ustreznosti DM v letih 1984—1989

leto/izobr.	niža od zahtevane	ustrezna
1984	52 %	48 %
1989	56 %	44 %

*7 = U-5

Število vseh zaposlenih v Železarni kot tudi število visokošolcev je v letu 1989 manjše kot leta 1986:

	1986	1989
število vseh zaposlenih	6229	5555
število visokošolcev	194	180

Ugotovitve avtorjev analize iz leta 1984 so potrdili tudi naši rezultati (tabela 6). Odstotek visokoizobraženih delavcev je še vedno najvišji v skupnih službah. Strokovnjaki se torej koncentrirajo na določenem mestu v Železarni, kar omogoča boljše medsebojno sodelovanje (timsko delo) in boljše izmenjavo informacij.

Drugi ekstrem predstavlja Družbeni standard, kjer delata samo dva delavca z visoko šolo. Glede na naravo dela je situacija popolnoma razumljiva. Približno enako število strokovnjakov najdemo v Ploščatem (15) in Okroglem programu (13).

Največji delež strokovnjakov v Železarni še vedno predstavljajo metalurgi (1/3), tem sledijo ekonomisti, elektrotehniki in družboslovci. V manjši meri pa so zastopani: kemiki, organizatorji, pravniki in matematiki ter fiziki.

Ob končani analizi se nam samo vsiljuje vprašanje: Ali se vodilni v Železarni zavedajo ogromnih izgub, ki jih povzroči odhod vsakega strokovnjaka? Glede na resnost situacije bi si morali prizadevati, da bi pridobili čim več ljudi, ki imajo znanje in izkušnje, zadržati sposobne ljudi in od njih tudi zahtevati določene rezultate. Žal do sedaj v tej smeri ni bilo storjenega prav nič. Obnašamo se kot zavrt otrok, ki si ne upa zahtevati, kaj šele vzeti tega, kar mu pripada. Prekrižanih rok gledamo, kako nam uhajajo sposobni ljudje, da o tistih, ki gredo mimo, sploh ne govorimo.

V novih, podjetniških odnosih se bo moralo marsikaj spremeniti, med drugim tudi mačehovski odnos Železarne do delavcev. Spreminjati je potrebno začetki v temeljih, kajti le z malimi spremembami pridemo do velikih sistemskih sprememb.

Tabela 6: Kader z visoko šolo v TOZD in DS po smereh

Obrat	Metal.	Stroj.	El.	Kem.	Ekonom.	Org.	Prav.	Mat.	Ost.	Σ	%
VOD TA	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
JEKL 1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
JEKL 2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
TOZD TA	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1,3
VOD PP	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
VALJ BL	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
HVB	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3	
HVJ	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
PVT	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
VDP	3	1	—	—	—	—	—	—	—	4	
TOZD PP	12	1	—	1	—	—	—	—	1	15	1,4
VOD OP	1	—	—	1	—	—	—	—	1	3	
ZIČAR	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
JEKLOV	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
ELEKTR	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3	
ŽEBLJ	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
VALJ Ž	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
TOZD OP	10	—	—	2	—	—	—	—	1	13	1,5
KOMERC	2	—	—	1	12	—	—	—	2	17	11,0
DRUŽB ST	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1,1
POSLO	3	1	—	—	1	—	1	—	1	7	
PLAN P	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
SRR	16	—	—	3	—	1	—	—	—	20	
STK	3	—	2	5	1	—	—	—	—	11	
INŽENIR	1	3	—	—	—	—	—	—	—	4	
FRS	—	—	4	—	10	—	—	—	—	14	
SGŠI	1	2	—	—	5	4	—	5	—	17	
KADR S	—	—	—	—	1	—	1	—	7	9	
SPLS	—	—	—	—	—	—	5	—	5	10	
DSSS	27	6	6	8	18	5	7	5	13	95	12,0
VOD TD	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
STR OBR	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
VZDRŽ	—	8	14	—	—	1	—	—	—	23	
ENERG	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	
TRANSP	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
TOZD TD	—	11	16	—	—	2	—	—	—	29	1,6
SK ŽJ	60	18	22	12	30	8	7	6	17	180	3,2

Tabela 7: Pregled višješolskega kadra po smereh od leta 1980

SMERI		1980	1981	1982	1983	1984	1986	1989
metalurška	št. %	15 0,23	19 0,30	19 0,30	20 0,32	20 0,32	24 0,38	22 0,40
strojna	št. %	24 0,37	24 0,38	25 0,39	26 0,41	25 0,40	27 0,43	31 0,56
elektrotehnična	št. %	6 0,09	8 0,13	9 0,14	8 0,13	11 0,18	11 0,18	12 0,22
ekonom. komerc.	št. %	32 0,49	37 0,58	43 0,67	45 0,67	43 0,69	51 0,82	48 0,86
organizacija	št. %	47 0,72	50 0,79	51 0,80	49 0,76	48 0,77	52 0,83	54 0,97
upravna	št. %	3 0,05	5 0,08	5 0,08	5 0,08	6 0,09	7 0,11	7 0,13
zdravstvena	št. %	4 0,06	5 0,08	5 0,08	5 0,08	5 0,08	4 0,06	4 0,07
ostale smeri	št. %	20 0,32	17 0,27	14 0,22	15 0,24	17 0,27	19 0,30	10 0,18
SKUPAJ	št. %	151 2,33	165 2,60	171 2,68	173 2,74	175 2,79	195 3,13	188 3,38

30 let prehojene poti otroškega oddelka Splošne bolnice Jesenice

Nova bolnišnica na Jesenicah na Plavžu je bila odprta 11. aprila 1948. Tu so zdravili tudi večje otroke v sklopu internega oddelka. V začetku leta 1959 pa je bolnišnica v desnem traktu drugega nadstropja uredila prostore za otroški oddel. S prihodom pediatra 1. maja 1959 je začel delovati otroški oddel. Najprej pod okriljem internega oddelka, kasneje pa je 29. novembra 1959 postal samostojen oddel. z 31 posteljami, kot eden izmed ostalih treh osnovnih oddelkov bolnišnice.

Tu so se zdravili ne samo otroci iz Gorenjske, predvsem iz zgornjega dela, temveč tudi otroci iz severnozahodne Primorske.

Problemov je bilo veliko, tako organizacijskih kot strokovnih, ki jih je bilo treba sproti reševati. Vloženega je bilo mnogo truda, da se je polagoma spreminjala miselnost staršev in zdravstvenih delavcev do bolnih otrok. Z velikimi napori se je spreminjalo spoznanje, da otrok ni le pomanjšani odrasel človek in da imajo bolni otroci drugačne potrebe kot bolni odrasli. Potrebe po hospitalizaciji otrok so iz leta v leto naraščale in 31. ter nato 34. postelji je postalo premalo.

Obstajal je načrt pokojnega inž. Platnerja za nov otroški oddel. kjer bi bila tudi materska sala, povezana s porodniškim oddelkom. Vendar novogradnje zaradi pomanjkanja denarja ni bilo. Predračun adaptacije je bil namreč manjši od predračuna novogradnje. Zato se je vodstvo bolnišnice spet odločilo za adaptacijo, to pot stanovanjskih prostorov osebja v sosednji stavbi, kjer je bila tudi uprava bolnišnice. Po adaptaciji 1964. leta se je izkazalo, da je bila ta dražja, kot predračun novogradnje, z grenkim spoznanjem, da funkcionalnost adaptiranega oddelka iz stanovanjskih prostorov ni mogla biti enaka namenski gradnji oddelka, pa naj so si pri adaptaciji projektanti še tako prizadevali, nuditi otrokom pogoje, ki jih bolan otrok potrebuje in zahteva.

Tedanja komisija republiškega komiteja za zdravstvo in pediatrične klinike je ob otvoritvi ugotovila, da adaptirani prostori pomenijo le začasno rešitev oddelka in da bo v kratkem treba misliti na nov moderen in funkcionalno urejen otroški oddel. .

Posebno bi poudaril, da smo v tedanjem času za zdrave otroke gradili nove vzgojnovarstvene zavode, nove vrtnice, nove šole, v katerih se otroci nahajajo le del dneva. Za bolne otroke v bolnišnici pa nismo imeli niti posluha niti denarja, da bi jim nudili vsaj take pogoje kot v vrtcih, kljub temu, da bolni otroci preživijo v bolnišnici 24 ur dnevno in da rabijo še druge pogoje za srečno življenje. Pri tem se ni pomislilo niti na starše, ki pustijo na zdravljenju v bolnišnici najdražje, kar imajo, pa vendar k otrokom ne morejo priti na obisk tedaj, kadar bi to hoteli. Res je, da gre tu za nekaj anahronizma, ker tedaj humanizacija hospitalizacije otrok še ni dosegla takega pomena in nivoja, kot ga ima danes. Zato je bila tedaj za doječe matere predvidena samo podstrešna sobica.

Število postelj se je v adaptiranem oddelku povečalo s 34 na 56, trpela pa je funkcionalnost oddelka. Tedaj smo bili prvi oddel. v bolnišnici, ki je imel svoje posebne ambulantne prostore in v njih svoj rentgenski aparat, sicer dislociran od oddelka, na oddelku pa ekspektanco oz. izolirne prostore ter posebni sobi za dežuranje. Toda otroške sobe so bile polne in včasih je bilo premalo postelj.

Teh pomanjkljivosti smo se vsi na oddelku zavedali in jih skušali pri vsakdanjem delu odpraviti. Kasneje smo prosili in v imenu bolnih otrok zahtevali, sklicujoč se na ugotovitve republiške komisije, naj bi se stanje za namestitev bolnih otrok posodobilo in ne nazadnje, da bi dobili delavci otroškega oddelka možnost normalnih pogojev za delo. Nismo uspeli.

V začetku leta 1974 je v zdravstvenem domu prevzel vodstvo otroške dispanzerske službe na Jesenicah specialist pediater iz Zdravstvenega doma. Tako so bili zdravniki otroškega oddelka bolnice razbremenjeni dela v dispanzerju in posvetovalnicah. S tem so bile podane tudi realne možnosti za poglobljanje usmerjenih strokovnosti v bolnišnici.

V letu 1978 smo z vednostjo in privoljenjem vodstva bolnice, s privoljenjem Občine Jesenice ter družbenopolitičnih organizacij regije prosili združeno delo Gorenjske za finančna sredstva za adaptacijo podstrešja stavbe, da bi izboljšali funkcionalnost otroškega oddelka. Zbrano je bilo premalo denarja. Res pa je tudi, da je bil tedaj še v gradnji poliklinični objekt in da nismo smeli v istem času odpreti v bolnišnici še novega gradbišča za otroški oddel. Zato je delavski svet sklenil, da uporabi denar, namenjen za adaptacijo podstrešja otroškega oddelka, za čimhitrejši dokončanje poliklinične stavbe, kajti tudi tu je primanjkovalo denarja.

Leta 1982 pa je bolnišnica uspešno delno adaptirala le del podstrešja za izboljšanje funkcionalnosti otroškega oddelka: pridobili smo sobo za matere, s pripadajočo garderobo in sanitarnim delom, sobo za intervencije ter deloma zdravniške in sestrške sobe; v prostorih preseljene srednje medicinske šole v prvem nadstropju iste stavbe pa smo dobili primerne ambulantne prostore z oddelčno administracijo, sprejemom in priročnim laboratorijem.

Ob otvoritvi otroškega oddelka leta 1959 smo skupaj s kirurškim otroškim oddelkom imeli pet srednjih medicinskih sester, eno višjo medicinsko sestro, ki je bila obenem tudi nadzorna sestra, in enega pediatra. Prebrodili smo uspešno reformo šolanja za otroške sestre od dveh na štiri leta, s tem da smo sprejeli v službo strežnice praktikantke s končano osemletko ter veseljem za poklic medicinske sestre. Te so bile sprva v pomoč sestram, kasneje pa smo jih poslali na šolanje v Ljubljano. Fluktuacija je bila velika pri vseh vrstah zdravstvenih delavcev, deloma zaradi objektivnih, deloma pa tudi zaradi subjektivnih vzrokov.

Strokovnost se je na oddelku poglabljala s številom pediatrov in njihovo usmerjenostjo. Trenutno delamo štirje specialisti in en specializant, ki bo čez pet mesecev delal specialistični izpit. Poleg tega bomo do konca leta 1989 dobili še novega specializanta za potrebe oddelka. Z usmerjenostjo pokrivalo najpogostejša obolenja otrok in največje potrebe po poglobljenem znanju teh bolezni. Pediatri, usmerjeni v posamezna obolenja (alergološko, kardiološko, nefrološko in neonatološko), so povezani s pediatri subspecialisti in s klinikami na Univerzitetni pediatrični kliniki v Ljubljani. Ti so tudi občasno prihajali na Jesenice, da so tu pregledali izbrane otroke in svetovali ali nadaljnjo obdelavo na kliniki ali pa občasne kontrole v naši ambulanti.

Od šestih višjih medicinskih sester so nekatere bolj usmerjene v ambulantno dejavnost z izvajanjem funkcionalnih preiskav (kardioloških, pljučnih, itd.), druge pa so bolj usmerjene v intenzivno nego. Sicer pa vse sodelujejo kot traktne sestre v terapevtskem timu.

Srednjih medicinskih sester je 23. Vse brez izjeme se trudijo pri svojem delu, da otrokom med bivanjem v bolnišnici čimbolj nadomestijo starše. Za razvedrilo otrok oziroma zato, da šolski otroci ne bi izgubili stika s šolo, imamo tovarnišico, ki je povezana s šolami in skrbi za zaposlitev in razvedrilo predšolskih otrok.

Strokovnost pa se spreminja tudi z nabavo novih aparatov, ki jih sicer otroški oddel. nima, imajo pa jih drugi oddelki oz. bolnišnica. Ti aparati imajo dodatke tudi za preglede otrok. Preiskave dela pediater v povezavi z internistom, kirurgom, rentgenologom itd.

V Splošni bolnici Jesenice je zagotovljena strokovnost tudi z interdisciplinarno obdelavo otrok skupaj s specialisti drugih vej medicine (kirurg, ginekolog oz. porodničar, rentgenolog, aneste-

STATISTIČNI PRIKAZ DELA OTROŠKEGA ODDELKA OD 1959—1989. LETA

Število postelj	Število sprejemov	% zasedenosti	Ležalna doba	% sprejem. iz gor. občin					Ostale občine	Štev. ambul. pregl.
				Jesenice	Kranj	Radov.	Š. Loka	Trzin		
1960	34	801	116	18	73	2	24	—	1	Priš. k dispan.
1965	50	1199	114	17,2	60	—	32	8	—	863
1970	56	1250	98	16	41	15	33	—	2	1647
1975	56	1322	85	13	49	17	25	—	5	2572
1980	56	1619	80	10	33	35	24	3	4	2194
1985	56	1326	88	11	32	31	23	3	7	2411
1988	51	1236	65	10	37	23	26	2	7	3239

ziolog itd.).

Kadar pa situacija zahteva premestitev v Univerzitetni klinični center oz. v katerokoli pediatrično ustanovo in oddelke UKC-ja, pri tem ni problemov. Zaradi enake doktrine se preiskave nadaljujejo na kliničnem nivoju.

Strokovnost celotne službe zdravstvenega varstva otrok na Gorenjskem se poglablja tudi s številom specialistov pediatrov in šolskih zdravnikov, ki delajo v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma. Teh je skupno 26. Zato je tudi stopnja hospitalizacije pod republiškim povprečjem.

Tabela nazorno kaže količino našega dela v vseh letih obstoja otroškega oddelka.

Število postelj se je sprva večalo, sedaj pa upada. Vzrok temu je deloma manjše število sprejemov, predvsem pa bistveno znižana ležalna doba, ki ima za posledico tudi manjši odstotek zasedenosti oddelka. Pri tem ugotovljamo, da je število sprejetih otrok res manjše, vendar je prizadetost hospitaliziranih otrok vedno večja, saj v dispanzerjih spremljajo otroke specialisti, ki pošiljajo na bolnišnično zdravljenje le tiste otroke, ki se jih ambulantno ne da pozdraviti.

Iz tabele je tudi jasno razvidno, da otroški oddel. služi vse Gorenjski, razen občine Škofja Loka, ki je bližja UKC v Ljubljani. Odstotek sprejemov otrok iz jeseniške občine upada, iz

kranjske občine je sprejetih nekoliko manj kot tretjina otrok, iz občine Radovljice četrtina, iz ostalih gorenjskih in drugih občin pa je odstotek skoraj konstanten.

Število ambulantnih pregledov v usmerjenih specialističnih ambulantah, v urgentni ambulanti in v pediatrični ambulanti narašča; to je ugoden podatek tako po strokovni kot po finančni strani, ker so ambulantni pregledi cenejši kot je hospitalizacija.

Pogled v prihodnost

Težko je predvidevati, kako bo izgledala v prihodnje organizacija ekstraklinične kot tudi hospitalne službe zdravstvenega varstva. Za otroško zdravstveno varstvo sem mnenja, da bi bilo potrebno na strokovnem polju več sodelovanja hospitalne in ekstraklinične službe. Togi tozovski okvirji bi se morali ukiniti oz. sprostiti. V bolnicah pa bi morali biti otroški oddelki tako urejeni, da bi bili vsi otroci skupaj, pod istim pediatričnim režimom. To velja predvsem za manjše otroške oddelke regionalnih bolnišnic, ker se bo z dobro organizirano ekstraklinično službo zdravstvenega varstva otrok in z zadostnim kadrom stopnja hospitalizacije še manjšala. Na drugi strani pa bi tako po sporazumu o delitvi dela Univerzitetna pediatrična klinika (UPEK) dobivala res takšne klinične primere, ki jih ni mogoče obdelati na periferiji. Na ta način bi bilo potrebno poglobljati strokovno znanje in usmerjenost v perifernih otroških oddelkih, oziraje se na število najpogostejših bolezni ter povezavo s subspecialističnimi ambulantami in klinikami UPEK. Urediti je potrebno boljše humanizacijo hospitaliziranih otrok in boljše povezavo s starši, kar bi bilo potrebno tudi normativno oceniti.

Za takšna stališča v prihodnosti se trudimo na Otroškem oddelku Splošne bolnice Jesenice in z združenimi napori upam, da bomo to tudi dosegli.

Iz dela Društva kadrovskih delavcev

Društvo kadrovskih delavcev je bilo ustanovljeno pred enim letom. Združuje strokovne delavce kadrovskih služb iz radovljiske in jeseniške občine, z osnovnim ciljem, da s posredovanjem novih znanj prispeva k izboljšanju strokovne ravni. Dogovorjeno je, da se izmenično srečujemo enkrat v eni, drugič v drugi občini. V zadnjem tromesečju je naše delo precej živahno.

24. oktobra nam je begunjski Elan gostoljubno ponudil možnost, da se zberemo pri njih. Najprej smo se seznanili s proizvodnjo tega uspešnega gorenjskega kolektiva, nato pa smo na delovnem sestanku govorili o programih delavskih univerz in o štipendiranju v obeh občinah.

Predstavnika delavskih univerz z Jesenic in Radovljice sta izrazila zadovoljstvo, da imata možnost kadrovskim delavcem tudi neposredno predstaviti svoje programe. Predstavnika DU Radovljice je predstavil razmeroma uspešne strokovne in splošne programe, ki jih je osvetlil tudi z nekaterimi številkami o številu in uspešnosti kandidatov, ki pri njih pridobivajo ali dopolnjujejo svoja znanja. Za nas kadrovske delavce so bili zanimivi podatki, koliko in katere programe podpira delovne organizacije v obliki štipendij. Iz jeseniškega programa kaže izpostaviti nov program za poklic mednarodni špediter, ki bo poleg dveh tujih jezikov vseboval predvsem znanja iz organizacije prometa, carinskega postopka in špedicije.

Zal je bil čas za tako obsežen dnevni red prekratek, gotovo pa je, da so take oblike informiranja zelo koristne. Pogrešali pa smo bolj zaokroženo informacijo iz jeseniške občine, saj tisti del izobraževanja odraslih, ki se odvija v okviru CSUI, ni bil predstavljen.

Drugi del je bil namenjen predstavitvi štipendiranja v radovljiski in jeseniški občini. Podatke je pripravila strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske. Omočali so primerjavo z ostalimi občinami na Gorenjskem. Splošna ugotovitev je bila, da je bilo štipendiranje na Gorenjskem v minulih letih dokaj dobro urejeno. To velja tudi za jeseniško in radovljisko občino, vendar z doseženim stanjem v obeh občinah ne moremo biti zadovoljni; zaostajamo predvsem pri kvaliteti razpisanih in podeljenih štipendij, ostale občine nas prehitevajo.

Strokovna služba skupnosti za zaposlovanje je delovnim organizacijam naslovila vprašalnik, s katerim je želela zbrati izkušnje in operativne rešitve kadrovskih štipenditorjev. Še posebej jo zanimajo stališča o spremenjeni vlogi kadrovskega štipendiranja kot sestavine trga delovne sile. Nekateri namreč resno razmišljajo, da bi samoupravni sporazum spremenili. Z uvajanjem trga delovne sile bi uveljavili tudi spremembe, ki pomenijo večjo samostojnost kadrovskega štipendiranja.

Naj naštejem nekatere možne posledice:

- odpravljen gmotni cenzus,
- prosto določanje višine štipendij,

Obvestilo

Po sklepu republiškega izvršnega sveta v petek, 1. decembra, upravniki organi ne bodo delali.

Namesto tega dne bodo upravni organi delali v soboto, 25. novembra, z uradnimi urami za stranke med 7.30 in 14.30.

Sekretariat za občo upravo in splošne zadeve občine Jesenice

— različno določanje dodatkov za deficitarnost,

— različna povračila prevoznih stroškov...

Srečali bi se s konkurenco med delovnimi organizacijami. Mogoče smo s prvim korakom že prestopili na to stran. Sklepi o valorizaciji štipendij z veljavnostjo 1. novembra 1989 namreč že ponujajo različne odstotke — štipendije iz združenih sredstev se povečajo za 20 %, kadrovske štipendije pa za najmanj 20 %.

Odziv delovnih organizacij, ki so prejele vprašalnik, je bil ugoden, kljub temu pa smo kadrovske delavce tudi na tem sestanku zaprosili za njihova priporočila. Želimo, da bi obdržali doseženo urejenost štipendijskega področja, ki bi ga z njihovo pomočjo skušali vsebinsko spraviti v nove pogoje trga delovne sile.

Izvršni odbor društva je v zadnjem času opravil še eno pomembno nalogo: prevzel je nekaj organizacijskih nalog pri posvetovanju študijski dnevi slovenskih kadrovskih delavcev. To je že tradicionalna oblika usposabljanja, letos prvič pa je bila presajena iz Portoroža na Bled. Zaradi bližine so delovne organizacije omogočile mnogo večjemu številu kot kdajkoli prej prisostvovati zares kvalitetnemu programu.

Svoje prispevke na vodilno temo Kadrovska funkcija in podjetništvo so nazivali predavatelji kot dr. Možina, mag. Rozman, dr. Konrad, E. M. Pintar, dr. I. Svetlin, Dr. I. Žužek in drugi. Še posebno pozornost so pritegnile zanimive besede našega uspešnega rojaka dr. Kraljiča iz ZRN. Tudi Jeseničani smo imeli svojega strokovnjaka med predavatelji — o vprašanih motivacijah v luči Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja je govoril mag. Bojan Erjavšek.

Ob uspešnem zaključnem posvetovanju se Izvršni odbor društva zahvaljuje številnim delovnim organizacijam iz obeh občin, ki so kljub trdim časom po svojih močeh pripomogle, da smo svoje naloge lahko realizirali. Še posebej gre naša zahvala Elanu, ki je razvedrilni del popestril s športno modno revijo. Predstavljeni modeli, še posebej pa simpatični mladi plesalci, so navdušili vse prisotne.

Do konca koledarskega leta je pred izvršnim odborom društva še več nalog, najpomembnejša bo predavanje o Zakonu o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja. Takrat se bomo zbrali na Jesenicah in skušali privabiti res dobrega predavatelja.

F.T.

Volitve, ko izbiramo

Dosedanje volitve, ko smo izbirali toliko kandidatov, kot jih je bilo zapisano na volilnih listih, postajajo preteklost. Novi zvezni in republiški amandmaji so vnesli pomembno spremembo — izbiranje med več kandidati.

Na to se moramo pripraviti. Na to, da bomo pripravljeni sodelovati na odprtih listah, na to da lahko nismo izvoljeni in na to, da je to del demokratičnega presnavljanja naše družbe.

V teh prvih poskusih iti se take volitve, ne bo izvoljen niti marsikdo, ki bi si to s svojim delom, znanjem, izkušnjami zaslužil. Morda k temu prispevajo tudi neobveščenost, dejstvo, da smo se znašli na koncu liste, ali kaj podobnega.

S širitvijo demokratičnosti v družbi, z ustvarjanjem razmer za javno, odgovorno delo pa bodo tudi ti razlogi odpadli. Lahko bomo primerjali ljudi, njihovo opravljenost in obljubljano delo, njihove sposobnosti in pripravljenost. Ne bo več skrivanja za zaprtimi vrati vnaprejšnjih dogovorov, napisanih referatov in nekritičnosti. Zastaviti bo potrebno svoje znanje, sposobnosti,

ime, se zameriti, biti kritičen in ustvarjalen.

En eden prvih poskusov, volitve 25-članskega komiteja jeseniške partije, je že tak primer. Na kandidadni listi se je znašlo 30 kandidatov, izvoljenih je bilo 25. In tisti, ki niso bili izvoljeni, so prav tako kot tisti, ki so bili, pokazali veliko pripravljenost sodelovati; vedeli so da lahko izgubijo, a jih to ni odvrnilo od tega, da ne bi vsaj sodelovali.

In prav zato je ta izkušnja tako dragocena. Veliko razumevanja in pripravljenosti je potrebno, da bomo tudi spomlad, ko se bomo šli »državne« volitve, to pokazali in dokazali. Da smo pripravljeni in dovolj zreli prevzeti odgovornost za svoj in skupni razvoj.

Besed je bilo dovolj, na vrsti je, kot pravijo zsm-jevci, odločilna partija. SKR

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri Predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

razpisuje za leto 1990 pet priznanj Sveta za družbenoekonomski položaj žensk v občini Jesenice,

ki bodo podeljena ob praznovanju dneva žena, 8. marca 1990.

Priznanje Sveta se podeljuje posameznici, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih, samoupravnih družbenih odnosov.

Priznanje Sveta se podeljuje tistim posameznici in organizacijam, ki so s svojim delom in s svojimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje enakopravnosti žensk na vseh področjih in oblikah družbenega življenja.

Kandidatke za podelitev Priznanja Sveta lahko predlagajo organizacije združenega dela, posamezne organizacije, društva in posamezniki.

Predloge sprejemamo na Občinski konferenci SZDL Jesenice do 15. januarja 1990. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

Svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk pri P OK SZDL Jesenice

Naša prihodnost?

Kmalu bo leto naokrog, kar so zbori jeseniške občinske skupščine obravnavali analizo socialnoekonomskih razmer v občini in predlog ukrepov za izboljšanje teh razmer.

Zbori skupščine so predlog ukrepov pospremili na pot s priporočilom, naj ga navedeni v predlogu tudi začnejo izvajati (to pa so predvsem delovne organizacije, upravni organi itd.) Hkrati je bila posebna delovna skupina zadolžena, da pripravi po devetih mesecih letošnjega leta tudi poročilo o izvajanju teh ukrepov.

To poročilo delovne skupine se je res znašlo na zadnji seji Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice, pripravljeno pa je bilo na podlagi razpoložljivih podatkov pristojnih organov občinske skupščine ter odgovorov delovnih organizacij.

Pri tem velja reči, da jih je od 30 poznanih delovnih organizacij (22 iz gospodarstva in 8 iz negospodarstva) odgovorilo deset, zato so seveda ocene o izvajanju ukrepov nepopolne oziroma jih ni mogoče z gotovostjo posploševati.

Tak odziv odgovornih v delovnih organizacijah vsekakor kaže, da se kljub nekaterim znamenjem, da se situacija v občini zaostruje, še vedno nismo pripravljeno niti soočiti z realnim stanjem, analizirati razmere v lastnem okolju, ki jih najbolj poznamo ter na tej podlagi načrtovati akcijo v lastnem okolju ter opozoriti širšo skupnost — se pravi občinsko skupščino — na stanje in probleme.

Čeprav tega še vedno nismo pripravljeno storiti (razen nekaj izjem med njimi tudi Železarna), to ne pomeni, da problemov ni. A tedaj, ko bodo z vso ostrino prišli na dan, bo prepozno za ugotavljanje odgovornosti, kdo je kriv. Če v delovnih organizacijah nismo pripravljeno oceniti stanja, ga nekdo izven, na občini tudi ne more. Lahko pa skupaj razrešimo marsikateri problem. Občinski upravni organi, razen nekaj izjem, ukrepe izvajajo. Problematični še vedno ostajajo izobraževanje

nje (tudi vodilnih in vodstvenih), presežki delavcev ter vedno bolj naraščajoča stopnja brezposelnosti.

Po zadnjih podatkih (avgust 1989) je stopnja brezposelnosti v občini Jesenice 3,28. Junija je bila 2,90. Avgustovska stopnja je najvišja na Gorenjskem in nad republiškim povprečjem, hkrati s tem pa se zmanjšuje tudi število zaposlenih.

Če se bo tako stanje nadaljevalo, to pomeni vedno večje težave pri zagotavljanju socialne varnosti zaposlenih. S socialnovarstvenimi pomočmi je kratkoročno sicer možno ublažiti »ta problem, dolgoročno pa samo z ustvarjanjem novih delovnih mest«, takih katerih delo bo »moč prodati« na trgu. To pa je naloga, ki se je moramo lotiti v občini Jesenice, takoj in odločno, saj je že zelo pozno.

Poročilo o izvajanju ukrepov za izboljšanje socialnoekonomskih razmer v občini Jesenice je samo potrdilo tisto, kar je nakazovala že analiza teh razmer v občini — da je stanje resno, da se ga ali ne zavedamo ali nočemo zavedati (kar je končno tudi isto) ali pa se sploh ne znamo lotiti akcije.

Toda v tej občini živi po zadnjih podatkih 32.460 stalno prijavljenih prebivalcev, 2.848 začasnih, med prebivalci je četrtnina neslovencev, imamo izjemno bogat stanovanjski sklad družbenih stanovanj (glede na število stanovanj je občina Jesenice med prvimi v Sloveniji). Vse to je potrebno upoštevati, ko govorimo o iskanju prihodnih rešitev. Socialna vzdržljivost je izredno pomemben element vsakršnih aktivnosti, zato velja dobro poznati razmere, da bi lahko ukrepali.

Pri tem v prihodnje težav ne bo manjkalo; to, da jih pričakujemo nas ne odvezuje odgovornosti, da ničesar ne storimo.

Rina Klinar

Res mi ni lahko pri srcu

Komentar komunalcev v Železaru št. 42./43. na moj prispevek Neokusno postavljene žardinjere, objavljen v Železaru št. 41, me je vzpodbudil, da se zopet oglasim in tokrat pridružim težavam komunalcev, ki jim jih povzročajo in izničujejo njihovo delo nekulturni Jeseničani.

Čas je že bil, da so se komunalci oglasili in povedali vsaj delček njihovih težav. Če jih je na to napeljal moj članek o žardinjerah, sem prav vesel. Zaradi vseh njihovih težav, boljše rešeno zaradi izničevanja njihovega dela in škode, ki jo povzročajo nekateri objestneži, mi res ni lahko pri srcu! Da, prav tako. Boli me, ko vidim na ulicah, okoli stanovanjskih hiš, v lokalih odvržene umazane in mastne papirje, jogurtove lončke, prazne konzerve, cigaretno ogorke, včasih kar cel kupček, ki se jih je znebil kakšen voznik, uničene zeleznice, polomljene ograje, drevje in sedaj že nove koške za odpadke. Tudi prometni znaki so nekaterim odveč... Kakor sami pravijo: še in še bi lahko naštevali...

Na avtobusnih postajah pri tistih »nesrečnih žardinjerah« jo potniki, ki izstopijo iz avtobusa, »mahnejo« na trg kar čez zelenico, ki so jo pravkar uredili, čeprav je lepo urejen vhod na trg, takoj zraven. Pri ljubljanski banki je »pot« čez zelenico že tako utrjena, da bi jo že lahko asfaltirali. Svoj čas je zelenica bila ograjena; ograje že dolgo ni, ker so jo tisti, ki vedno iščejo bližnjico, polomili. Tudi zelenica na trgu pred vhodom v gledališče in kino je že prav prišla za krajšo pot v kino in gledališče. Podobno je na postajališču pri Čufarju. Tisti, ki se jim muči na občino ali v zdravstveni dom, so naredili skrajšano pot kar čez zelenico... O neredu v tistem »parku« v centru II. sem svoj čas pisal in ilustriral s slikami. »Park« je bil preurejen v otroško igrišče. Pa ne, da bi bili krivi komunalci, danes so gugalnice in drugi rekviziti polomljeni. Igrišče in okolje je ponava-

di nastlano z odpadki in kartoni. Takoj ob igrišču pa se odpira grozljiva slika, ki poleg škode lahko povzroči tudi hudo nesrečo. Breg, na katerem so zrastle najmanj petdeset let stara stebila, je zaradi raznih otroških iger tako oguljen, da so se korenine skoraj vseh dreves pojavile na površju. Tako oguljene korenine lahko povzročijo sušenje dreves, kar bi bila velika škoda za okolje. Lahko pa pride tudi do neslutene nesreče. Če bi prišlo do močne nevihte z vetrom ali do česa podobnega (voda, potres), bi morebitno rušenje drevja ali drsenje zemlje povzročilo materialno škodo, lahko pa tudi človeške žrtve. Zato bi takoj morali prepovedati »sankanje« na kartonih po bregu. Mogoče me bo nekdo zopet vprašal, kje naj se igrajo otroci? Po ustreznih prepovedih (ograja, znak opozorila ali podobno) naj bi bili za tako vrsto igranja odgovorni starši. Ko smo že pri starših: poudarjam, da glede odlaganja odpadkov, pravičnega odnosa do komunalnih naprav, čuvanja zelenic, vedenja na javnih mestih starši premalo vzgojno vplivajo na svoje otroke. Primerov je še in še...

Temu »še in še« bi rad dodal še iz- gled okolja (dvorišče) za gimnazijo. Močna in visoka ograja (mreža) je v glavnem potrgana, del ograje tudi odnesen. Dvorišče je postalo igrišče in se- stajališče otrok z vseh vetrov, obenem pa tudi bližnjica za sosedne stanovalce in vse druge, ki jim pride prav. En del dvorišča je postal parkirni prostor. Vem, da za to niso krivi komunalci, ne- kdo pa bi za ta nered moral biti odgo- voren. To omenjam zato, ker je uprava gimnazije nemočna. Tudi otroško igriš- če v vrtcu na Plavžu je tako razdejano,

Premiera v jeseniškem gledališču — igriva komedija

Ob svečani podelitvi Čufarjevih priznanj za leto 1989 in zaključku Čufarjevih dnevnov na Jesenicah je bila 18. novembra ob 19. uri v Gledališču Tone Čufar Je- senice prva premiera v sezoni 1989-1990, komedija Carla Goldonija Ribiške zdra- he, v režiji Vere Smukavec.

Carlo Goldoni (1707 — 1795), italijan- ski komediograf, je eden tistih avtor-jev, h kateremu se marsikatero gleda- lišče zateče, kadar si hoče zagotoviti čim večji uspeh ali čim več gledalcev. Oboje bo verjetno doseglo tudi gleda- lišče Tone Čufar Jesenice s svojo po- stavitvijo Goldonijeve komedije Ribiš- ke zdrahe. Jeseniški igralci so Goldo- nijevo komedijo uprizorili začinjeno z življenjskimi zgodbinami, ki so tudi nam, »trdim Gorenjcem«, ljube in bli- zu. Temperamentno doživljanje te žlahtne Goldonijeve komedije, v kateri se vrstijo razni ljubezenski zapleti, z igranjem posameznih akterjev dobiva razne in predvsem komične oblike. Ži- vahne in komične like mladih in sta- rejših ribičev zgovorne in prikupne ženske iz dneva v dan spravljajo v za- drego in zdrahe. Temperamentno pri- morsko doživljanje, živahno odzivanje v medsebojnih stikih so poglavitne do- življajske sestavine te žlahtne komedi- je, v kateri se nizado in stopnjujejo lju- bezenski zapleti, ki se razvijajo v ve- like, predvsem komične razsežnosti. Zdrahe in zagate v Goldonijevi komediji prikupnim jezikavim mladencem, ki se želijo »spraviti« v zakonski stan, in postavljajskim mladim ribičem nudi- jo vabljive možnosti za slikovito in ko- mično ponazarjanje večno živih pro- blemov v ljubezni in življenju ljudi. Te možnosti so izkoristili v mejah njiho- vih igralskih izkušenj vsi nastopajoči.

Goldonijeve ribiče in prikupne in klepetave šinjorine igrajo: Bojan Dor- nik (Kompars Brežan), Irena Lesko- všek (Botra Marija), Nina Slamnik (Lucija), Klemen Košir (Žovani), Borut

Verovšek (Pepi), Klemen Klemenc (Kompars Kašljan), Mira Bolte (Botra Doroteja), Elizabeta Žnidaršič (Rozi- na), Elizabeta Jevtič (Marjeta), Ivan Berlot (Kompars Just), Milan Trkulja (Tomaž), Rado Mužan (Izidor), Roman Iskra (Komandator) in Boštjan Smu- kavec (Činka).

Ko večno žive zdrahe, sosedje in mla- de zaljubljene pare pripeljejo pred so- dišče, gledalec ugotovi, da je posebnost med sptimi sosedji vsekakor sodnijski adjunkt (sodnijski uradnik) Izidor, ki se z vso njegovo sodnijsko avtoriteto zavzema za pomiritev med sptimi ri- biči in za ponovno zblizevanje sptih zaljubljenih parov. Ko se mu to posre- či, Izidor postane uganka, odkod in za- kaj je v njem toliko veselja nad sre- čnim izidom zdrah med ribiči in mladi- mi zaljubljenici. Te dvome so rešili Gol- doni, režija in sam adjunkt Izidor, ki ga ugajajo, pedantno, z vso spoštli- vostjo in privrženostjo do njegove so- dnijske adjunktare upodablja Rado Mu- žan. Takšna opredelitev sodnega ad- junkta je po režiserjevi zamisli zazna-ovala celotno dogajanje Goldonijevih ribiških zdrah. Pobotanje treh zalju- bljenih parov in njihovih družin je re- žija z značilnimi gledališkimi rešitva- mi; čas dogajanja iz Goldonijeve dobe (druga polovica 18. stoletja) je prema- nila v današnje čase, ne da bi bilo pri- tem karkoli oškodovano ali okrnjeno živo in živahno tkivo Goldonijeve pri- stne ljudske komedije. V komediji so odigrane vse tiste tipične komične si- tuacije v medsebojnih odnosih, ki jih je Goldoni zasnoval v preglednem stop- njevanju.

Dinamično komedijo so seveda obo- gatili igralci s komično in prepričljivo uprizoritvijo svojih likov. Med njimi je bil uspešni interpretator mimičnega iz- raza govorice Klemen Klemenc kot Kompars Kašljan, ki je z nerazumljivo govorico, ki je značilna za lik, prijet- no zabaval gledalce. Zaljubljena dekle- ta so z intenzivno in temperamentno igrjo prinašala na oder vsežino in po- trebno vzdusje za zdrahe. Botri Marija in Doroteja sta spriču raznih medse- bojnih izzivov ter z raznimi izraznimi primorskimi značilnostmi in vzvišeno držo v vsaki zdrahi povečevali sosed- ske slabe odnose. Fantje Tomaž, Pepi in Žovani so zaradi ljubezenskih ču- stev do deklet (ljubosumnost) in ironi- čnih akcentov v medsebojnih odnosih potovali celo nož; njihova dejanja so jih pripeljala celo pred sodišče. Naj- večji poudarek je bil na izidu zdrah, pa je dajal Žovani (Klemen Košir). Avtoritativnega in od vseh spoštovanega ri- biča Kompars Brežana je zelo duhovito in uspešno podal Bojan Dornik. Tudi Ivan Berlot (Kompars Just), Roman Iskra (Komandator) in Boštjan Smu- kavec (Činka) so na nivoju veselih do- gajanj, ki jih je narekovala režija, v okvirih svojih igralskih izkušenj dopri- nesli k veseli uprizoritvi. Z nevsiljivo primorsko govorico, katero so igralci obvladovali dokaj uspešno in dosledno, so sodeč po odzvih iz dvorane, razve- seljevali gledalce, celotni predstavi pa dali posebno primorsko obeležje.

V realizaciji predstave so sodelovali še: Jože Bedić — scena, Janez Mejač — koreografija, Štefi Muhar — lektor, Danica Zemlja — šivlja, Marjan Dol- linšek — mizarska dela, Jernej Rihtar- šič — lučna oprema, Marjan Gogala — odrski mojster, Miran Kapljič — inšpi- cient, Zvonka Divjak — rekviziter in Majda Rebernik — šepetalka.

Franjo Ropret

S fotoaparatom v kraljevstvu Zlatoroga

Pred nami je nova lepa knjiga. Vsakdo bi jo želel imeti na svoji knjižni poli- ci, če mu naše gore kaj pomenijo. Namenjena je tudi tistim, ki otrokom približu- jejo pravljicni svet.

Že nekaj časa ima pripravljeno foto- grafsko gradivo za novo knjigo. Čudo- viti so posnetki iz Trente, te najbolj za- postavljene, a najmanj poznane doline. Kadarkoli je bil pred vojno na Triglavu (doslej že 150 krat) je gledal v njeno smer. Po osvoboditvi je bil prvič v Trenti in od takrat jo obiskuje kar na- prej. Le kateri od Trentarjev ne pozna moza z belimi lasmi in živimi svetlimi očmi. Raziskoval je Primorsko in spoz- nal Slovence tudi na oni strani meje. Od doma je šel za več dni. Spal je naj- večkrat na skednju. Ljudje so mu dali, kar so imeli. Še gre k njim, le pozimi ne več, ker ga hitro ujame prehlad. Ima pa toliko poznanih, da je komaj dovolj časa, da jih obide. Zdaj seveda spi na boljšem kot včasih, vendar za enako ceno. Za tako, kakršno si zara- čunavajo prijatelji.

Jaka Čop je v življenju prehodil veli- ko krajev. Z vlakom in avtobusom do vznožja, nato peš. Še večje in višje so razdalje, če veš, da si je pri 19 letih po- škodoval koleno; odtlej ima »trdo no- go«.

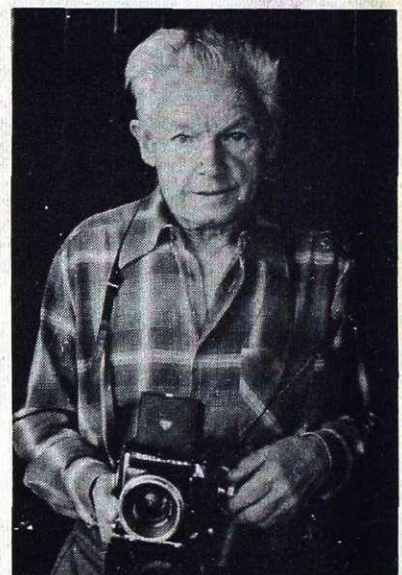
S svojih potovanj je nosil motive, ki so jih objavljale domače, tuje revije in knjige. Pripravil je tudi 39 samostojnih razstav. Sodeloval je na raznih razsta- vah doma in v tujini. S fotografijami je opremil številne publikacije s planin- sko tematiko. V Beogradu je na zvezni razstavi planinske fotografije dobil zla- to plaketo Ljudje in planine. Pri Ljud- ski tehniki in foto klubu Andrej Preš- ern Jesenice je dobil za dolgoletno uspešno delo zlato plaketo. Leta 1977 je dobil od Foto kino zveze Slovenije zlato plaketo za aktivno delo na po- dročju fotografije. Planinsko društvo Jesenice, Planinska zveza Slovenije in Planinski savez Jugoslavije so mu po- delili častni zlati znak.

Skupščina Kulturne skupnosti obče- ne Jesenice mu je izrazila priznanje za njegovo delo na kulturno prosvetnem področju s podelitvijo plakete Toneta Čufarja.

Posebno priznanje avtorju za njego- vo življenjsko delo pa pomeni Prešer- nova nagrada Gorenjske za leto 1973.

Jaka Čop je častni član Planinskega društva Jesenice, Foto kluba Andrej Prešern Jesenice in Foto kino zveze Slovenije. Sedaj je član Foto kluba Je- senice in Foto kluba Triglavski narod- ni park Bled. Prejel je tudi bronasto plaketo Boris Kidrič in je nosilec reda zaslug za narod s srebrno zvezdo. Pre- jel je tudi zlati znak Turistične zveze Slovenije.

Del vsega, kar je spoznal, je zaokro- ženo v Pravlji o Zlatorogu, ki je pri- kazana z 80 diapozitivov in obliki preda- vanja. V zadnjem času je imel predava- nja o Julijcih in za mladino pravljico Zlatorog po šolah od Prekmurja, preko

Jaka Čop (foto: F. Stele)

Koroške do morja. Predavanju in nje- govim besedam je prisluhnilo preko 50.000 otrok. Tudi po šest predavanj na dan je imel na isti šoli ali pa ga vozijo okrog. Najbolj so gore zanimive tistim, ki so daleč od njih. S predavanji je bil tudi pri zamejskih Slovencih. Željni slovenske besede so ga bili povsod ve- seli.

S pravljico o Zlatorogu pa tudi uči mladino, kako varovati naravo, poseb- no Triglavski narodni park, na čigar ozemlju je bila pravljica posneta.

Pri Državni založbi Slovenije so izšle njegove tri knjige: Raj pod Triglavom, Svet med vrhovi in Viharniki.

Danes je pred nami četrta knjiga. Nosi ime Kraljevstvo Zlatoroga, posve- čena pa je našemu najzvestejšemu pla- nincu Jakobu Aljažu. Knjiga je oprem- ljena s 100 barvnimi posnetki naših Ju- lijcev. V uvodu je celotna pravljica Zla- torog, ki je ilustrirana z akvareli iz Trentarskega muzeja. Knjiga velikosti 24x30 cm je vezana v umetno platno, z lepim plastificiranim ščitnim ovitkom. Predgovor sta napisala dr. Matjaž Kmecl in France Stele, opremil jo je France Stele. Knjiga ima angleški in nemški prevod. Prevodi so delo prof. dr. Dušana Čopa. Tisk je prevzela ti- skarna Jože Moškrč. Izdajo knjige so omogočile razne organizacije, med nji- mi tudi Železarna Jesenice. Avtor se vsem, ki so kakorkoli pomagali pri iz- daji knjige, zahvaljuje.

Predstavitve knjige bo v torek, 5. de- cembra, ob 18. uri v Kosovi graščini. Knjigo bo možno na predstavitvi tudi kupiti. Na željo kupcev bo avtor knjigo tudi podpisoval. Knjigo kasneje lahko dobite na do- mu Jaka Čopa, Rodine 34, Zirovnica.

Izidor Trojar

Vabilo na proslavo ob dnevu republike

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje članice in člane ter ostale upokojence na proslavo ob dnevu republike, ki bo v nedeljo, 26. novembra, ob 16. uri v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

V kulturnem programu bodo sodelovali člani salonskega orkestra Glasbene šole Jesenice pod vodstvom Franca Čelesnika, violinskega peda- goga, in Moški pevski zbor DU Jesenice. Ker bo program koncerta izredno pester, je zaželeno, da se ga upokojenci udeležijo v čimvečjem številu.

Praznovanje upokojencev na Javorniku

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela prireja v nedeljo, 26. novembra, ob 16. uri proslavo ob dnevu republike, 26. novembra. Po pro- slavi bo tudi zabava s plesom.

Vabljeni člani društva upokojencev in njihovi svojci. Sestanek članstva bo v soboto, 2. decembra, ob 16. uri.

Čufarjevi dnevi '89: deset prireditev in dodatni novi prostori občinske knjižnice

Čufarjevi dnevi, ki so jih lansko leto spodbudili v Gledališču Tone Čufar, so tudi letos s pestrim in kakovostnim programom, z odzivom občinstva in slovenskim značajem dobili svojo potrditev in upravičenost. Od 14. do 18. novembra se je na Jesenicah in na Dovjem zvrstilo šest gledaliških predstav, koncert z recitacijami Čufarjevih del, dve okrogli mizi, otvoritev razstave fotografij Oder '57 in izročitev dograjene male dvorane v prireditvenem centru v uporabo Občinski knjižnici.

S koncertom ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, pod vodstvom zborovodja Antona Cimpermana, in recitalom izbranih tekstov Toneta Čufarja, ki sta jih imenitno predstavila člana Gledališča Tone Čufar Franci Černe in Igor Škrli, so se v torek, 14. novembra, na 84. rojstni dan Toneta Čufarja, začeli kulturni dnevi, poimenovani po njem. Po krajšem nagovoru predsednika odbora za organizacijo Čufarjevih dnevov, Srečka Mlinariča, je spregovoril slavnostni govornik, predsednik skupščine Kulturne skupnosti Slovenije Sergij Pelhan. Govornik je svoje misli o kulturi in odnosu do nje gradil na spoznanju, da glavni problem naše družbe ni kriza gospodarstva, temveč kriza morale in pomanjkanja kulture.

V naslednjih dneh so se na jeseniškem odru zvrstile predstave Sentiakobskega gledališča iz Ljubljane, Kieselsteinskih potepuhov iz Kranja, KUD Zarja Trnovlje — Celje in Odra Rož iz Šentjakoba na avstrijskem Koroškem, v kulturnem domu na Dovjem pa Loški oder iz Škofje Loke. Dneve so sklenili v soboto, 18. novembra, s podelitvijo Čufarjevih plaket in diplom ter premiero Ribiške zdrahe v izvedbi domačega Gledališča Tone Čufar. Na zaključni slovesnosti je spregovoril podpredsednik Republiške konference SZDL, pesnik in akademik Ciril Zlobec.

V petek, 17. novembra, sta se zvrstila še dva lepa dogodka. Najprej so v Galeriji Kosove graščine odprli razstavo fotografij Oder '57, ki je odprta v gledališki prostor mnogim znanim slovenskim gledališkim igralcem in mlajšim avtorjem gledaliških besedil. Za jeseniški prostor je zanimiva tudi zato, ker na tem odru srečamo kar tri gledališke umetnike iz našega območja: pokojnega Rudija Kosmača, Mirana Kenda in Miha Baloha. Razstavo sta komentirala

la avtorica razstave Francka Slivnik in takratni režiser Odra '57 Žarko Petan.

Za tem so v prireditvenem centru na Jesenicah v dograjeni mali dvorani odprli pionirski oddelek Občinske knjižnice, s čimer je ta, vključno z depoj, pridobila čez 600 kvadratnih metrov nove prostornine in s tem izpolnila pomemben del pogojev za ohranitev statusa matične knjižnice. Prostor bo mogoče uporabljati tudi za predavanja, literarne večere in različne komorne programe. Dvorano je izročil namenu predsednik Izvršnega sveta Tomaž Keršmanc, nekaj odlomkov iz literarnih del Benjamina Gracerja, Damjana Jensterla in Eda Torkarja pa je ob tej slovesnosti prebrala gledališka igralka Slava Marošević.

Kvaliteten prispevek k letošnjim Čufarjevim dnevom sta dodali dve okrogli mizi, prva na temo Program in organiziranost poklicnih kulturnih institucij v jeseniški občini in druga na temo Dvesto let slovenskega gledališča in ljubiteljski odri. Na prvi je stanje v občini predstavil član Izvršnega sveta Skupščine občine Mohor Bogataj, ki je tudi spregovoril o delovnem osnutku prehodne organiziranosti družbenih dejavnosti, ko bodo prenehale delovati samoupravne interesne skupnosti in ko bo strokovna služba SIS nov upravni organ Skupščine občine.

V zelo živahni, kakovostni in konkretni razpravi so sodelovali skoraj vsi navzoči in poleg problemov, ki pestijo posamezne institucije, odprli tudi več vprašanj in nalog, ki jih bo treba čim prej rešiti, za kar imamo tudi pogoje. Za okroglo mizo so pogrešali predstavnik jeseniške glasbene šole in delavske univerze, ki se sicer financirata iz Izobraževalne skupnosti, vendar sta neposredno vezani na kulturno snovanje in delovanje v občini. Ugotovili so, da je v občini zelo pestra in zadostna kulturna ponudba, vsekakor pa bi še mnogokje rabili več ustvarjalnega ne-

mira. Zlasti so bila izpostavljena vprašanja ustanovitve občinske muzejske skupnosti, ureditev svetovne znane zbirke okamnin Železarne za javnost, večje vloge glasbene šole v glasbenem življenju občine in njeno financiranje, ureditev čitalnice pri Občinski knjižnici, večja vloga Radia Triglav pri kulturni animaciji in informaciji občanov, izkoriščenost prostorov, namenjenih kulturi, in nekaj drugih vprašanj, ki naj bi pomenila tudi programsko usmeritev za naprej. V razpravi je sodeloval tudi predsednik Skupščine občine inž. Jakob Medja.

Na drugi okrogli mizi, ki bi zaslužila večjo pozornost kot le deset udeležencev, je o predloženi temi Dvesto let slovenskega gledališča in ljubiteljski odri spregovoril Marko Marin, profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Organizatorji so to temo uvrstili v program glede na to, da bo 28. decembra poteklo natanko 200 let, ko so v ljubljanskem stanovskem gledališču prvič uprizorili Linhartovo Županovo Micko, kar štejejo za začetek slovenske gledališke umetnosti, katere razvoj je tudi najtesneje povezan z ljubiteljskim odrskim ustvarjanjem. Županovo Micko so pred 200 leti uprizorili amaterji, ki so se, kakor navaja literarna zgodovina, zbirali pri baronu Žigi Zoisu.

Profesor Marin je v svojem izredno kakovostnem izjavljanju segel še bolj nazaj v 14. in 15. stoletje, ko so se na našem prostoru že začele pojavljati različne verske igre, s katerimi smo segali tudi v evropski vrh. Prijeten govor se je tako sprehodil skozi vso zgodovino slovenske gledališke ustvarjalnosti do današnjih dni. Zelo visoko je ocenil prispevek ljubiteljskih odrov k zelo bogati slovenski gledališki tvornosti. V živahni razpravi je uvodničar prijetno odgovarjal na številna vprašanja in pripombe na obravnavano temo.

Ob koncu lahko le zapišemo, da je odbor za pripravo in izvedbo Čufarjevih dnevov, ki deluje pri Kulturni skupnosti Jesenice, ob neprecenljivi pomoči Gledališča Tone Čufar tudi letošnje druge Čufarjeve dneve uspešno izvedel in ponovno dobil potrditev, da ta veliki kulturni projekt v občini ohranjamo in bogatimo tudi v prihodnje.

Društvo mejnih ved Jesenice

organizira predavanje makrobiotika z brezpogojno ljubeznijo in naravo

v petek, 24. novembra, ob 18. uri v predavalnici Gasilskega doma Železarne.

Predavanje bo vodila Ivica Dornik iz Ljubljane (ELIS). Predavateljica makrobiotiko nadgrajuje z načinom zdravega življenja! Dornikova je bila pred leti tudi na predavanjih v ZDA pri Evelin Kuschy, soprogi svetovno znanega Michio Kuschiya.

Vstopnina: za člane 50.000 din za ostale 100.000 din.

DMVJ

Dolikovci za praznik republike

Jutri, v petek, 24. novembra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice odprli že triindvajseto letošnjo razstavo, tokrat skupinsko razstavo likovnih del članov likovnega kluba Dolik, ki jo že tradicionalno pripravijo v počastitev dneva republike. Ob otvoritvi bo imel krajši koncert instrumentalni sekstet Domna Jeraša.

Člani likovnega kluba Dolik tudi svoje štiriinštirideseto leto delovanja zaključujejo uspešno, saj že pred iztekom leta ugotavljajo, da so svoje načrtovane naloge v celoti uresničili, čeprav zaradi druginje in inflacije tudi likovni materiali, prevozi razstav in podobno povzročajo težave, oziroma postajajo omejitveni dejavniki. Vse to pa so in bodo Dolikovci premagovali s svojo zagnanostjo in zanesenostjo, kar dokazuje tudi pričujoča razstava, na kateri sodeluje 75 odstotkov aktivnih članov. Razstava je pregledna, medtem, ko je na tradicionalni februarjski razstavi poudarek na kakovosti.

Žirija je za razstavo med dvainštiridesetimi predloženimi deli izbrala dvaintrideset del naslednjih avtorjev:

Janeza Ambrožiča, Rudolfa Arha, Ivanke Arzenšek, Dane dr. Bem — Gala, Franca Berceta, Jožeta Dakskoflerja, Stanke Golob, Nike Hafner, Zvone Ivanoviča, Janka Korošca, Zore Kovše, Franceta Kreuzarja, Pavla Lužnika, Tineta Markeža, Slavimirja Mihajloviča, Ane Mlekuš — Višnar, Antona Modrijana, Rudija Reichmana, Marka Rolca, Drage Soklič, Franceta Vando, Cveta Velikajna in Marjana Židane-ka.

Razstava bo v razstavnem salonu DOLIK Jesenice na ogled do vključno 6. decembra. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Tomo Križnar: O iskanju ljubezni ali s kolesom okoli sveta

Književna zadruga Jesenice vabi na predavanje znanega slovenskega potopisca Toma Križnarja O iskanju ljubezni ali s kolesom okoli sveta, ki bo v petek, 24. novembra, ob 19. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah. Predavanje bo opremljeno z diapozitivi in bo združeno s predstavitvijo istoimenske knjige, ki je pravkar izšla v avtorjevi samozaložbi.

Vstopnina je 100.000 din, obisk predavanja pa bo seveda tudi priložnost za nakup knjige. Vabljeni!

Čufarjevi dnevi 1989 na Jesenicah

V organizaciji odbora pri Kulturni skupnosti Jesenice, pod vodstvom Srečka Mlinariča, so dneve od 14. do 18. novembra na Jesenicah že drugi namenili spominu na delavskega pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja.

Srečanje jeseniškega ženskega pevskega zbora in šestih gledaliških skupin, ki je bilo od 14. do 18. novembra na Jesenicah v počastitev spomina na delavskega pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja, je bilo pravo tovariško in delovno srečanje ljubiteljev kulturne dejavnosti. Ti so se vključili v že tradicionalne spominske kulturne svečanosti na Jesenicah. Pet večerov zapored in dvakrat dopolne so udeleženci prikazovali dosežke, ki jih je odbor za organizacijo Čufarjevih dnevov vključil v prireditve, na katerih so prikazali zborovsko, gledališko in literarno dejavnost.

Na svečani otvoritvi, ki je bila v torek, 14. novembra, ob 18. uri v gledališču Tone Čufar, je prisotne pozdravil predsednik odbora za organizacijo Čufarjevih dnevov Srečko Mlinarič. V kulturnem programu sta sodelovala Igor Škrli in Franci Černe, člana gledališča Tone Čufar, ki sta brala izbrane literarne tekste Toneta Čufarja, in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Jesenice pod vodstvom Antona Cimpermana. Jeseniške pevke so spomin na Toneta Čufarja počastile s sedemnajstimi narodnimi pesmimi, ki so jih priredili znani slovenski skladatelji: Jakob Aljaž, Janez Bole (6 pesmi), Matija Tomc (6), Samo Vremšak, Franc Marolt, Ciril Pregel in Jurij Flajšman. Zbor, ki se lahko pohvali s številnimi zlatimi in srebrnimi priznanji (osvojil jih je v močnih konkurencah na tekmovalnih pevskih zborov in raznih koncertih), je trenutno številčno nekoliko oslabilen. Nastopilo je samo 17 pevki. Videti je bilo nekaj novih mlajših pevki, ki so se očitno uspešno pridružile prekaljenim pevkom. Spremembe v zboru, ali bolje rečeno, manjše število pevki pa ni vplivalo na kvaliteto petja. Užitek je bilo poslušati 17 pevki, ki so pod vodstvom dirigenta Antona Cimpermana prepevale v bogati barvni paleti, dovršeno, glasovno izenačeno, čisto, muzikalno kultivirano. Izredno umirjen vdih, odlično fraziranje, sklenitev raznih fraz z enakomernim crescendom ali decrescendom, izvečenim do popolnega pianissima, odlična intonacija in dikcija, popolna podrejenost suverenemu vodenju odličnega zborovodja in petje slovenskih narodnih pesmi je bila poezija.

V sredo, 15. novembra, je Sentiakobsko gledališče iz Ljubljane z uprizoritvijo komedije Vetr v vejah Sasafrana, ki jo je napisal Rene de Obaldia, v režiji Andreja Stojana, prikazalo kavboj-

sko življenje družine nekega potujočega Rockfellerja. Člani njegove družine in popotniki so prikazali veliko duhovitih dogodivščin ter izpričali dobro homogenost igralskega ansambla in prepričljiv uprizoritveni zagon. Režija pa je poskrbela za zanimive glasbene vlože iz znanih zabavnih filmov iz življenja in ljubezni kavbojev in Indijancev.

Gledališčniki Kulturnoumetniškega društva Zarja Trnovlje — Celje so se predstavili v četrtek, 16. novembra, z zanimivo farso Ervina Fritza Kralj Mahlus, v režiji Staneta Žviželjca. Prikazali so vrsto igralskih in »strupenih« podvigov, z odličnimi scenografskimi in plesnimi rešitvami ter z igralskim znanjem in dozorelostjo navdušili jeseniške ljubitelje gledališča. Igralci iz Trnovlje so »gnila dogajanja v deželi Danski« prilagodili našim »dogodivščinam«, z razliko, da so »na Danskem ugnali gnolbo in kralja« — mi pa se še kar trudimo... Podložniki kralja Mahlusa nam poročajo, da prišel bo čas, ko svet bo poznal le še srečne ljudi in bo raj na zemlji do konca dni.

V petek, 17. novembra, je gledališka predstava zamejeval iz Roža, drama Kaplan Martin Čedermac, ki je nastala po znanem romanu Franceta Bevka, v režiji in dramtizaciji Marjana Stickerja, napolnila dvorano jeseniškega gledališča do zadnjega kotička. Tako polne dvorane na gledališki predstavi že dolgo ni bilo. Tudi za »ugodno« stojišče ni bilo prostora. Bilo je veliko mladih, ki zaslužijo vse priznanje za popolno pozornost do predstave in za vpludno vedenje. Bravo mladi! Dokazali ste, da znate ločevati zabavne dogodke od resnih obravnav o ohranjanju naše samobitnosti — v tem primeru našega jezika. V spektakularni režiji in scenografiji, ki je podaljšala del prizorišča globoko v dvorano, ob »eksplozivno« glasnih elektronskih glasbenih vložkih, ki so spremljali nekatera sakralna in »hudičeva« dogajanja in svetlobnih efektih, nam je precej heterogena — po starosti in igralskih izkušnjah — skupina gledališčnikov iz Roža prikazala boj zavednih Slovencev za ohranjanje slovenske v Beneški Sloveniji in med Slovenci na Goriškem.

Prikazali so tudi metode fašistične policije in omahovanje nekaterih zavednih, toda ustrašanih Slovencev, ki so se pod terorjem in podkupovanjem odrekli boju za svoje pravice. Do tragičnega konca pa sta v boju za pravice in slovenski jezik vztrajala le Bev-

kov junak kaplan Čedermac (Janko Zwitter) in njegova skupina vernikov. Spektakularnosti režije (prikaz požiga cerkve, ubojstev, kopanje v krvi in drugo) naj dodamo in poudarimo še mojstrsko obvladovanje »nevidnega« Mračnika (Hudič), ki ga je fantastično in spektakularno igral Marjan Sticker. Za poldrugo uro »bivanja« v zraku visoko nad odrom in za njegove vrstolomne kretnje na višjih vrhov in lestvicah zasluži vse priznanje. Vsi skupaj (štirinajst igralcev) so nam prikazali veliko ljubiteljskega prizadevanja v njihovi gledališki dejavnosti.

Tudi predstavi Veliki testament, v izvedbi Kieselsteinskih potepuhov iz Kranja, ki je bila v četrtek, 16. novembra, ob 10. uri na Jesenicah, in Hrup za odrom v izvedbi Loškega odra ob 19.

uri na Dovjem, sta bili zelo uspešni in dobro obiskani.

Na Čufarjevih dnevih so sodelovali tudi gledališčniki Gledališča Tone Čufar Jesenice, s premierno predstavo Ribiške zdrahe, ki je bila 18. novembra ob 19. uri. O tem preberite v posebnem prispevku.

Z organizacijo letošnjih literarnih, glasbenih in gledaliških prireditev, posvečenih spominu na pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja, so kulturni delavci Jesenic še enkrat dokazali svoje sposobnosti za organizacijo tudi tako pomembnih in velikih kulturnih prireditev, Jeseničanom pa omogočili veliko kulturnih užтков.

Franjo Ropret

Srečanje jubilarntov

Društvo invalidov Jesenice vsako leto organizira srečanje jubilarntov, starih petdeset, šestdeset in več let. Letošnje je bilo že četrto in je bilo v soboto v Kazini na Jesenicah.

Predsednica društva je z iskrenimi čestitkami in najlepšimi željami pozdravila navzoče. Te želje so bile namenjene tudi vsem tistim jubilarntom, ki se srečanja niso udeležili. Od 127 članov — jubilarntov, ki so v letošnjem letu praznovali svoj življenjski jubilej, jih je bilo prisotnih 38, vseh udeleženi pa je bilo 92 invalidov.

Na srečanju je za zabavo poskrbel Veseli trio.

Stroške srečanja so skoraj v celoti krili udeleženci sami. To smo zapisali zato, ker nekateri občani obdolžujejo društvo, da se v take namene trošijo

družbena sredstva.

Na srečanju so v okviru akcije zbiranja sredstev za inkubator zbrali 5.534.600 din in denar že izročili jeseniški bolnici.

Društvo že zbira prijave za 9. tradicionalni praznik — invalidski silvester, ki bo 23. ali 26. decembra v Kazini na Jesenicah. Čimprej se prijavite, število je omejeno.

Čestitka:

Izvršni odbor Društva invalidov Jesenice vsem svojim članom in občanom iskreno čestita k prazniku dan republike, 29. november, delovnim organizacijam in zasebnikom, ki so nam kakorkoli pomagali pri izvajanju našega programa, pa tudi delovnih uspehov.

Na otvoritvi razstave Branka Čušina na Javorniku (foto: M. Kolenik)

Ideja za branje

(Neobvezni nasveti, namenjeni obiskovalcem jeseniške knjižnice in drugim bralcem Železarja.)

I. V zgodnji Hemingwayevi kratki zgodbi z naslovom Indijansko taborišče si mlad Indijanez prereže vrat »od ušesa do ušesa« iz golega usmiljenja — ali pa nemara zaradi preobčutljivosti — ker je bil zraven, ko je njegov otrok prišel na svet po nenavadni poti — s carskim rezom. Poanta zgodbe je nemara v tem, da sta Nick in njegov oče zdravnik sprva mislila, da je možkar le tako brezbržen, ko pa je dolgo časa ležal negiben in tih pod odejo. Na to sem se spomnil, ko sem prebral poljudnoznanstveno knjigo francoske antropologinje E. Badinter — v srbskem prevodu Jedno je drugo.

Avtorica se ukvarja s presenetljivim dejstvom, da so v zadnjih desetletjih moške in ženske vloge, kot so veljale od pračloveka naprej, začele odmirati. Badinterjeva pri tem navaja najnovejše znanstvene dosežke na tem področju, ugotavlja, kako naj bi bilo z distribucijo oblasti med spoloma od pamti-vke naprej. Očitno gre za feministične teme. No, in ko govori o tem, kako si nekatera primitivna ljudstva razlagajo spočetje, navaja folklorno navado, ki se imenuje kuvada: medtem, ko mati rojeva, mora tudi oče v posteljo in hlini bolečine. Zdi se mi, da je bil Hemingway kot otrok priča nečemu take-mu.

O tem, kako se taka ali drugačna vednost o svetu zrcali v leposlovnih delih, bi lahko premišljeval še in še.

II. Zgoraj omenjeno knjigo moramo vsekakor prišteti med poučno literaturo, ki sloni na preverjenih znanstvenih dognanjih. Ob tej priložnosti pa bi lahko vedočelne bralce spomnil še na nekaj knjig iz iste stroke, ki se lahko berejo takorekoč kot leposlovje: njihova največja vrlina je nemara duhovitost. Splet gre za dva hrvaška prevoda: Goli majmun D. Morrisa in Porijeklo Žene Elaine Morganove. Avtorja ne moreta skriti dejstva, da sta Darwinova rojaka. Njune teorije o nastanku človeške vrste so neverjetno domiselne.

Sprašujem se, ali bomo tudi take knjige lahko brali v slovenskem prevodu? Ker se navajamo na tržne zakonitosti, bo treba prej zagotoviti dovolj bralskega občinstva.

M.H.

Hokejske novice

Tudi teden, ki je za nami, je bil za jese- niški hokej zelo uspešen. Največ zana- nja je seveda veljalo gostovanju članske ekipe v Zagrebu. Fantje Cirila Klinarja so v derbiju po dolgem času odščitili točko Medveščaku. Glede na igro pa bi si zaslužili obe. Igrali so hitro in domiselno, predvsem pa so z disciplinirano igro do potankosti uresničili trenerjeve zamisli. Veseli nas dejstvo, da je v igri Jesenic še veliko rezerve.

V drugi tekmi prejšnjega tedna so jese- niški hokejisti nastopili močno oslablje- ni, brez Mlinarca, Hafnerja, Tišlerja, kar se je v igri precej poznalo. Vendar Crvena zvezda ni zmoгла presenetiti.

Pred prihajajočimi gostovanji v Novem Sadu, Ljubljani ter v Beogradu dvakrat, bo največji problem, kako ohraniti dovolj moči, še posebej, ker je večino ekipe na- čela bolezen (prehladi, gripa, angina). Upajmo, da bodo fantje zdržali do 12. de- cembra, ko bo prekinitev prvenstva zara- di reprezentančnih nastopov.

Ostale klubske ekipe od mlajših pionirjev do Jesenic 2 dosegajo pričakovane rezultate. Mladinci so v derbiju že pre- magali Olimpijo. Starejši pionirji ter mlajše kategorije pa tudi iz tekme v tek- mo igrajo bolje.

Poglejmo rezultate preteklega tedna:

Medveščak : Jesenice
3 : 3 (1:0, 1:3, 1:0)

V prvi tretjini so domači dosegli vodeči gol, čeprav so jese niški hokejisti pripra- vili vrsto priložnosti. V drugi tretjini so

fantje v rdečih majicah popolnoma nadi- grali domače. V zadnjem delu pa se je razvil ogorčen boj za vsako ploščico. Je- seničani so se trudili ohraniti prednost iz prvega dela tekme, vendar je Medveščak uspešno izenačiti. Omeniti velja izvr- stno sojenje sodnika Ilića iz Beograda, ki je svoje delo izredno dobro opravil.

Gole so dosegli: Jug, Razinger, Hafner.

Jesenice : Crvena zvezda
6 : 4 (1:0, 2:0, 3:4)

Tekma ni navdušila, vendar pa so Je- seničani igrali oslabljeni. Svoj večer je imel Zvone Šuvak, ki je dosegel štiri lepe gole.

Streli: Šuvak 4, Kopitar, Razpet.

Jesenice 2:Zagreb
10:2 (3:0, 3:0, 4:2)

V tekmi drugega kola 1.B ZHL so mla- di Jeseničani visoko premagali moštvo Zagreba.

Streli: Simon Smolej 2, Jan 2, Varl 3, Rožič, Jure Smolej, Šivic.

Jesenice : Olimpija
(mladinsko RP)
6:3 (4:1, 2:1, 0:1)

V derbiju kola so mladinci Jesenic zmagali in si tako odprli lepe možnosti

za nadaljevanje prvenstva.

Streli: Omerzel, Kalan, Sodja 2, Be- šlagič, Jure Smolej.

Olimpija : Jesenice (RP
mlajši pionirji)
6:3 (2:0, 3:2, 1:1)

To, kar je uspelo mladincem, pa ni uspelo mlajšim pionirjem, saj so na go- stovanju v Ljubljani izgubili.

Gole sta dosegla: Razinger 2, Šivic.

Zagreb:Jesenice (RP starejši
pionirji)
0:10 (0:3, 0:2, 0:5)

Zagreb je zaprosil slovensko zvezo za igranje v naši ligi, s tem, da na vseh tek- mah gostuje. Pionirji Jesenic so preprič- livo zmagali.

Streli: Lotrič 2, Škofic 2, Karanhodžić, Zukanović, Por, Hafner, Klinar, Vukelj.

Villas:Jesenice (ml.pionirji
Karavanški pokal)
2:5 (2:0, 0:2, 0:3)

Na gostovanju v Beljaku so v okviru tekmovanja za Karavanški pokal lepo zmago dosegli tudi mlajši pionirji.

Gole sta dala: Kamšek 3, Šivic 2.

Program tekem

Sobota, 25. novembra:

ob 9. uri: Jesenice : Triglav (RP mlajši pionirji)
ob 11. uri: Jesenice : INA (Sisak) (RP star.pionirji)
ob 18. uri: Jesenice 2 : Cinkarna (1.B. ZHL)

Nedelja, 26. novembra:

ob 17. uri Jesenice : Bled (RP mladinci)

Petek, 1. decembra:

ob 18. uri: Jesenice : Medveščak Gortan

V prostorih Planinskega društva Javornik-Koroška Bela bo v sredo, 6. decembra, ob 18. uri že četrti DIA večer v letošnji sezoni. Naslov predava- nja je

Prosto letenje

Diapozitive o letenju s pa- dali bo prikazal Stane Kranjc. Vabljeni!

Košarka

KK Kočevje:KK
Jesenice
71:92

Jeseničani so v drugem kolu 3. sloven- ske lige gostovali v Kočevju. To je bila njihova prva tekma, saj so prvo kolo za- radi pomanjkanja treningov preložili. S treniranjem so pričeli šele pred dvema mesecema, ko je na Jesenice prišel novi trener.

Tekma je bila v prvem polčasu vsesko- zi izenačena, predvsem zaradi boljšega skoka domače ekipe in slabe igre Jeseni- čanov v obrambi. Šele v zadnji minuti so si jese niški igralci priigrali štiri točke prednosti.

V drugem polčasu so si jese niški igralci z dobro igro v obrambi in napadu počasi nabirali prednost, ki so jo nato obdržali do konca. V napadu se je poznala še veli- ka neuigranost ekipe in jese niški igralci so dosegli največ točk iz samostojnih ak- cij.

Torej lahko na naslednjih tekmah pri- čakujemo boljše igranost in s tem tudi boljše igro. Mislim, da Jeseničani lahko resno računajo na napredovanje v drugo slovensko ligo.

Igrali so: Vauhnik 7, Kačarevič, Peter- nel 18, Henič 9, Samar 31, Softič 10, Sveti- na, Praskalo, Košir 12, Valentar in Do- mevšček 4.

Jesenice:Gorenja
vas
86:96(41:47)

V 5. kolu območne slovenske košarkar- ske lige so Jeseničani gostili Gorenjo vas. Po štirih zaporednih zmagah so domači- ni veljali za izrazite favorite. Začetek pa je pokazal, da se gostje ne bodo predali vnaprej, kar je domače igralce povsem zmedlo, saj so zgrešili iz vseh položajev. V deseti minuti je bil rezultat še izena- čen, potem pa so gostje povedli in prvi polčas tudi dobili (47:41).

Tudi v drugem polčasu so bili gostje boljši v metih z razdalje, medtem ko je domača obramba povsem zatajila. Morda je bil za slabo igro domače ekipe vzrok tudi izredno mrzla (nezakurjena) dvor- ana, kjer bi lahko igrali tudi hokej, saj v njej ni bilo kaj dosti stopinj nad ničlo. Kljub porazu pa imajo jese niški igralci še vedno vse možnosti za visoko uvrstitev, vendar bodo morali predvsem izboljšati igro v obrambi.

Koše za domačine so dosegli: Košir 24, Bešič 16, Henič 13, Peternel 11, Vauhnik 9, Samar 5, Softič 4 in Valentar 2.

V 6. kolu gostujejo Jeseničani v Postoj- ni pri ekipi Javor, ki je po petih kolih še edina nepremagana ekipa. Tekma bo v soboto, 25. novembra, ob 16. uri.

TK

KK Jesenice:KK
Salonit Anhovo
77:64

Jeseničani so začeli izredno borbena in si z dobro obrambo počasi nabirali pred- nost, ki je bila v sedmi minuti že trinajst točk. Potem pa je prišlo do nekaterih spornih odločitev sodnikov in našim fan- tom je za trenutek popustila zbranost. To je bilo dovolj, da so se gostje približali na štiri točke. Nato so domači uredili svoje vrste in si do konca prvega polčasa prii- grali dvanajst točk prednosti.

Na začetku drugega polčasa so si Je- seničani priigrali še večjo prednost in so zanesljivo in povsem zasluženoma zmaga- li. Jeseničani počasi že oblikujejo svoj na- čin igre in igrajo iz tekme v tekmo boljše.

Igrali so: Bešič 3, Peternel 14, Samar 19, Praskalo, Softič 6, Vauhnik 7, Svetina 2, Henič 10, Košir 12, Valentar, Domev- šček 6.

Zubo

Namizni tenis

Jeseniški pionirji
v Varaždinu
uspešni

Tradicionalnega odprtega pionirskega prvenstva Varaždina se je udeležilo pre- ko 400 pionirjev in pionirk in 62 klubov Hrvaške, BiH, Vojvodine in Slovenije. Ekipno in posamezno so igrali mlajši in starejši pionirji ter mlajše in starejše piono- rke. Tega prvenstva se je udeležilo tudi številno zastopstvo obeh spolov z Jeseni- čem. Čeprav so bili skoro vsi prvokrat na ta- kem velikem tekmovanju, kjer se igra dva dni na 18 mizah, se je pokazalo, da je bil njihov nastop upravičen in nujno po- treben za hitrejši nadaljnji napredek na- darjenih mladih igralcev. Poleg tega je bil tudi uspešen.

Uspeh ekipe mlajših pionirk, ki sta jo zastopali Maša Sladič in Monika Geršak, je vzbudil pozornost pri številnih spre- mljevalcih in trenerjih ostalih ekip, saj se je uvrstila na 5. do 8. mesto. Tudi ekipa starejših pionirjev (Tomi Vadjunec - To- maž Buh) in ekipa mlajših pionirjev (Lu- ka Klemenc - Tomaž Morić - Dejan Kocijancić) sta bili z uvrstitvijo na 9. do 16. mesto dosti uspešni. V igrah posame- zno pa so se Jana Čenček med starejšimi pionirkami ter Luka Klemenc in Blaž Čop med mlajšimi pionirji uvrstili na 17. do 32. mesto, kar je vsekakor za prvič za- dovoljivo. Že v naslednjem letu pa bodo lahko s tako zavzetim delom in pridnost- jo, kot jo kažejo, dosegli še znatno bolj- še uspehe.

Š

Razpored

prvenstva Železarne Jesenice v namiznem tenisu za leto 1989

Prvenstvo Železarne Jesenice v namiznem tenisu za leto 1989 bo v pro- storih TVD Partizan Jesenice, s pričetkom ob 15. uri, po naslednjem razpo- redu:

III. skupina — četrtek, 23. novembra:

1. OOS Centralne delavnice vzdrževanja
2. OOS Valjarna bluming štekel
3. OOS Livarna

IV. skupina — petek, 24. novembra:

1. OOS Hladna valjarna Jesenice
2. OOS Energetski obrati

Prvo polfinale bo v torek, 5. decembra, ob 15. uri:

- prvi iz I. in III. skupine
- drugi iz II. in IV. skupine

Drugo polfinale bo v sredo, 6. decembra, ob 15. uri:

- prvi iz II. in IV. skupine
- drugi iz I. in III. skupine

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve osnovni organizaciji sindika- ta v finalu, ki bo v četrtek, 7. decembra, ob 15. uri.

Razpis 17. sindikalnega prvenstva Občinskega sveta ZSS Jesenice za leto 1989 v namiznem tenisu

Organizatorja prvenstva sta Zveza sindikatov Slovenije — Občinski svet Jesenice in ZTKO Jesenice, izvajalec pa Namiznoteniški klub Jesenice. Vodji tekmovanja bosta Milana Krmelj in Stane Babič.

Ekipno in posamezno tekmovanje bo v petek, 8. decembra, ob 15. uri v sobi NTK — TVD Partizan Jesenice.

Tekmujejo moški in ženske ekipno in posamezno. Ekipo sestavljata po dva igralca. Igra se po Dewis-cup sistemu do treh zmag. Posamezno bodo tekmovali v moški in ženski konkurenci do 40 let, veterani nad 40 let. Vse igre se igrajo na izpadanje.

Pismene prijave ekip in posameznikov pošljite do vključno 7. decembra na Občinski svet ZSS Jesenice (lahko pismeno ali na ☎ 81-585). Razpored tekmo- vanja določi organizator na podlagi prijav na dan tekmovanja.

Prvouvrščene ekipe v obeh konkurencah (člani, članice) prejmejo pokal v trajno last. V posamični konkurenci prejmejo prvi trije medalje.

Objava rezultatov bo po zaključku tekmovanja, podelitev pokalov in me- dalj pa bo na posebni prireditvi, o čemer boste pravočasno obveščeni!

Razpis 17. sindikalnega prvenstva Občinskega sveta ZSS Jesenice za leto 1989 v šahu

Organizatorja prvenstva sta Zveza sindikatov Slovenije — Občinski svet Jesenice in ZTKO Jesenice, izvajalec pa Šahovsko društvo Jesenice. Vodja tek- movanja bo Franci Ravnik. Tekmovanje bo v sredo, 6. decembra, s pričetkom ob 16. uri v šahovskem domu na Jesenicah.

Tekmovanje je ekipno. Ekipo sestavljajo 3 tekmovalci. Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Ekipe se prijavijo pol ure pred pričetkom tekmovanja vodji tekmovanja. Zrebanje bo tik pred začetkom tekmovanja.

Prve tri ekipe prejmejo pokale v trajno last, štirje najboljši posamezniki na posameznih deskah prejmejo medalje.

Razglasitev rezultatov bo naknadno na posebni prireditvi, o čemer boste pravočasno obveščeni!

Razpis 17. sindikalnega prvenstva Občinskega sveta ZSS Jesenice za leto 1989 v kegljanju na asfaltu

Organizatorja prvenstva sta Zveza sindikatov Slovenije, Občinski svet Je- senice, in ZTKO Jesenice, izvajalec pa Keglaški klub Jesenice. Vodja tekmovanja bo Vojko Mikulič. Tekmovanje bo v nedeljo, 3. decembra, od 8. ure dalje.

Tekmuje se v moški in ženski konkurenci ekipno in posamezno. Ekipa pri moških šteje 4 člane, pri ženskah pa 3 članice. Tekmuje se na 50 lučajev (25 pol- no in 25 na čiščenje).

Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Pismene prijave ekip in posameznikov pošljite do vključno petka 24. no- vembra, na Občinski svet ZSS Jesenice.

Pri registriranih tekmovalcih označite s črko »R« pred imenom.

Razpored tekmovanj bomo sporočili na podlagi prijav.

Prvouvrščene ekipe v obeh konkurencah (člani, članice) prejmejo pokal v trajno last. V posamični konkurenci prejmejo prvi trije medalje, ločeno registri- rani in neregistrirani tekmovalci.

Razglasitev rezultatov bo naknadno na posebni prireditvi; o tem boste pra- vočasno obveščeni.

Razpis 17. sindikalnega prvenstva Občinskega sveta ZSS Jesenice za leto 1989 v streljanju z zračno puško

Organizatorja prvenstva sta Zveza sindikatov Slovenije — Občinski svet Jesenice in ZTKO Jesenice, izvajalec pa Strelska družina Triglav Javornik-Ko- roška Bela. Vodja tekmovanja bo Janko Lavtar.

Tekmovanje bo v petek, 8. decembra, od 16. do 20. ure in v soboto, 9. decem- bra, od 9. do 12. ure!

Tekmuje se v ženski in moški konkurenci ekipno in posamezno. Ekipa šte- je 3 tekmovalce oz. tekmovalke. Vsak tekmovalec ima 20 strelav v konkurenci in 5 poizkusnih strelav. Tekmuje se izključno s puškami serijske izdelave.

Tekmovalci lahko uporabljajo tudi svoje puške omenjene izdelave.

Tekmovanje se odvija ob prihodu ekip!

Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Prvouvrščene ekipe v obeh kategorijah prejmejo pokale v trajno last, prvi trije posamezniki pa medalje. Razglasitev rezultatov bo pozneje.

Tekmovanje z zračno puško za občane Jesenic

Občinska strelska zveza prireja 24. in 25. novembra četrto tradicionalno tekmovanje z zračno puško za vse občane na avtomatskih streliščih na Javorni- ku in v Mojstrani. Na Javorniku na AS Triglav v Domu Julke in Albina Piber- nik in v Mojstrani na AS Janez Mrak Dovje-Mojstrana.

Tekmuje se z zračno puško serijske izdelave, strelja se 5 + 20. Udeleženci, ki nimajo svoje puške, to dobijo na strelišču.

Tekmovanje bo 24. novembra od 16. do 20. ure in 25. novembra od 9. do 13. ure.

Tekmujejo vsi občani, ne glede, ali so člani SD ali ne. Tekmuje se na lastno odgovornost. Tekmovanje je posamezno in ne ekipno.

Organizator tekmovanja je ZTKO Jesenice.

ŠD Jesenice
Smučarski klub Jesenice

prireja sejem rabljene opreme za zimski šport.

Sejem bo od 20. do 26. novembra v hali Podmežaklja. Odprto bo vsak dan od 9. do 12. ure in od 13. do 19. ure. V nedeljo od 9. do 13. ure.

Sejem je priložnost, da se znebite zimskošportne opreme, ki ste jo že zamenjali, ki so jo otroci prerasli, ki je zaradi drugih razlogov več ne uporabljate, in možnost, da po zmernih cenah pridete do uporabne športne opreme.

Vsako popoldne bomo vpisovali otroke, rojene leta 1981 in 1982, v SK Jesenice in v šolo alpskega smučanja.

SK Jesenice